

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra Práva

Diplomová práce

Mezinárodní policejní a justiční spolupráce

Tomáš Lichtenberk

© 2024 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Tomáš Lichtenberk

Veřejná správa a regionální rozvoj – c.v. Hradec Králové

Název práce

Mezinárodní policejní a justiční spolupráce

Název anglicky

International police and judicial cooperation

Cíle práce

Hlavním cílem je na základě analýzy vývoje a stavu právní úpravy mezinárodní policejní a justiční spolupráce a vyhodnotit efektivitu jednotlivých institucí této spolupráce v současných podmínkách. Dílčím cílem je vyhodnotit změny právní úpravy z hlediska zrychlení předávání informací mezi příslušnými orgány členských zemí EU. Dalším dílčím cílem je posouzení současných právních procesů mezinárodní policejní a justiční spolupráce a posouzení možností jejich zlepšení z hlediska budoucích potřeb podle návrhů de lege ferenda.

Metodika

V teoretické části bude analyzována právní úprava mezinárodní policejní a justiční spolupráce s využitím i historické metody, přitom bude také využita metoda výkladu práva. Bude pracováno rovněž metodou literární rešerše za účelem objasnění pojmů a konfrontace různých přístupů a názorů k dané problematice.

V praktické části bude využita statistická metoda, metoda komparace a ekonomická analýza současných forem mezinárodní spolupráce. Dále bude využito řízeného rozhovoru s vybraným policistou celorepublikového útvaru Policie České republiky, který je oprávněn vést vyšetřování mezinárodní trestné činnosti s využitím případové studie současných postupů mezinárodní policejní spolupráce a řízený rozhovor s vybraným policistou, pracujícím na Ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci se zaměřením na analýzu současné spolupráce a vyhodnocením případných nedostatků jednotlivých forem a metod.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

Mezinárodní policejní a justiční spolupráce, EUROPOL, Schengenská spolupráce, INTERPOL, přeshraniční spolupráce, Policie České republiky, bilaterální dohody, Ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci

---

Doporučené zdroje informací

- Jelínek, J. a kol. Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou. 8. vydání. Praha: Leges, 2020, ISBN 978-80-7502-395-7
- Jelínek, J., Ivor J. et. al. Trestní právo Evropské Unie a jeho vliv na právní řád České republiky a Slovenské republiky. Praha: Leges, 2015, ISBN 978-80-7502-080-2
- Kubiček, M., Polák P. Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Komentář. Praha, Wolters Kluwer, 2014, ISBN 978-80-7478-389-0
- Lata, J., Pavlík, J., Zezulová, J. Zákon o státním zastupitelství. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR 2020, ISBN 978-80-7598-800-3
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/794, ze dne 11. května 2016 o Agentuře Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) a o zrušení a nahrazení rozhodnutí 2009/371/SVV, 2009/934/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV
- Pikna, B. Vnitřní Bezpečnost v právu a politice Evropské unie, Plzeň: Aleš Čeněks.r.o., 2016, ISBN 978-80-7380-611-8
- Polák, P., Huclová, H., Kubiček, M. Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, s. 1240, ISBN 978-80-7598-238-0
- Šámal P. et .al. Trestní řád: komentář. 7. doplněné a přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, ISBN 978-80-7400-465-0
- Šteinbach, M, Šlesinger, R, Zimmermann, M, Bílek, M, Hlaváčová, K. Zákon o Policii České republiky. Komentář, Praha. Wolters Kluwer, 2019, ISBN 978-80-7598-193-6
- Zároveň další literatura dle pokynů vedoucí DP.
-

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Jitka Mráčková, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 9. 6. 2022

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 2. 11. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 29. 02. 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Mezinárodní policejní a justiční spolupráce" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. března 2024

Bc. Tomáš Lichtenberk

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval paní JUDr. Jitce Mráčkové, CSc. za odborné vedení, podněty a cenné rady při sepisování diplomové práce. Dále děkuji Všem, kteří poskytli informace ke zhotovení výzkumné části diplomové práce, zejména státním zástupcům a policistům za poskytnutí rozhovorů a informací o statistických údajích.

Mezinárodní policejní a justiční spolupráce

Abstrakt

Práce se zabývá vývojem právní úpravy v oblasti mezinárodní policejní a justiční spolupráce se zaměřením na zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Hodnotí efektivitu jednotlivých institucí této spolupráce v současných podmínkách, zejména ze strany Policie České republiky a dále posuzuje současné právní procesy a postupy při předávání informací mezi příslušnými orgány členských zemí EU. Vyhodnocuje účinnost a efektivitu mezinárodní policejní a justiční spolupráce v trestním řízení z hlediska přínosu pro orgány, které se jí zabývají v rámci národní a celosvětové úrovně.

Práce je dále zaměřena na provedení výzkumu v oblasti této spolupráce za pomoci statistické metody, analýzy konkrétních postupů v oblasti policejní i justiční mezinárodní spolupráce na základě případových studií a na základě provedených rozhovorů s policisty a státními zástupci využívajícími konkrétní metody a formy této mezinárodní spolupráce. Na základě zjištěných poznatků bude posouzena možnost zlepšení spolupráce z hlediska budoucích potřeb podle návrhů de lege referenda.

Klíčová slova: Mezinárodní policejní a justiční spolupráce, EUROPOL, Schengenská spolupráce, INTERPOL, přeshraniční spolupráce, Policie České republiky, Bilaterální dohody, Ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci

International police and judicial cooperation

Abstract

The thesis deals with the development of legislation in the field of international police and judicial cooperation with a focus on Act No. 273/2008 Coll., on the Police of the Czech Republic and Act No. 104/2013 Coll., on international judicial cooperation in criminal matters. It evaluates the effectiveness of the individual institutions of this cooperation in current conditions, especially on the part of the Police of the Czech Republic, and further assesses the current legal processes and procedures in the transfer of information between the relevant authorities of EU member states. It evaluates the effectiveness and efficiency of international police and judicial cooperation in criminal proceedings from the point of view of the benefit for the authorities involved in the national and global level.

The work is further focused on carrying out research in the field of this cooperation with the help of statistical methods, analysis of specific procedures in the field of police and judicial international cooperation based on case studies and on the basis of interviews with police officers and prosecutors using specific methods and forms of this international cooperation. Based on the findings, the possibility of improving cooperation will be assessed in terms of future needs according to the proposals of the de lege referendum.

Keywords: International police and judicial cooperation, EUROPOL, Schengen cooperation, INTERPOL, cross-border cooperation, Police of the Czech Republic, Bilateral agreements, Directorate for International Police Cooperation

Obsah

1	Úvod.....	12
2	Cíl práce a metodika	13
2.1	Cíl práce	13
2.2	Metodika práce.....	13
3	Teoretická část práce	14
3.1	Úvod do problematiky.....	14
3.2	Vývoj mezinárodní spolupráce z historického hlediska.....	15
3.2.1	Období před vznikem Evropské unie	16
3.2.2	Období vzniku Maastrichtské smlouvy a pilířová struktura Evropské unie.....	17
3.2.3	Amsterodamská smlouva	19
3.2.4	Vznik Lisabonské smlouvy	20
3.3	Mezinárodní policejní spolupráce a její základní subjekty v ČR.....	21
3.3.1	Policie České republiky.....	22
3.3.2	Ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci.....	23
3.4	Právní úprava mezinárodní policejní spolupráce v ČR.....	24
3.4.1	Vývoj právní úpravy mezinárodní spolupráce v zákonech o Policii ČR.....	24
3.4.1.1	Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky a jeho novely.....	24
3.4.1.2	Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a jeho novely.....	27
3.4.2	Bilaterální smlouvy	31
3.5	Analýza funkčnosti mezinárodních subjektů policejní spolupráce	33
3.5.1	Interpol	34
3.5.2	Europol.....	35
3.5.3	Schengenská spolupráce.....	38
3.5.4	Společná centra policejní spolupráce	40
3.5.5	Styční důstojníci.....	41
3.5.6	Frontex	43
3.5.7	Vysílání policistů do zahraničí.....	45
3.5.7.1	Společné operace Frontexu	45
3.5.7.2	Mírové zahraniční mise EU, NATO, OBSE a OSN	46
3.5.7.3	Společné pohraniční hlídky v rámci bilaterální dohody z důvodu migrace	46
3.5.7.4	Letní hlídky ve vybraných destinacích jako pomoc českým turistům	47
3.6	Mezinárodní justiční spolupráce a její základní subjekty	48
3.6.1	Nejvyšší státní zastupitelství	50
3.6.2	Eurojust	51
3.6.3	Evropská soudní síň	52
3.6.4	Styčný soudce a styčný státní zástupce	52

3.6.5	Evropský veřejný žalobce	53
3.7	Vybrané nástroje mezinárodní justiční spolupráce v rámci EU	55
3.7.1	Evropský vyšetřovací příkaz	55
3.7.2	Evropský zatýkací rozkaz	56
3.8	Právní úprava mezinárodní justiční spolupráce	57
3.8.1	Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních	57
3.8.2	Mezinárodní smlouvy	60
3.8.2.1	Mezinárodní smlouvy v oblasti vydávání	60
3.8.2.2	Mezinárodní smlouvy v oblasti vzájemné právní pomoci	61
3.8.2.3	Mezinárodní smlouvy v oblasti předávání trestního řízení	62
3.8.2.4	Mezinárodní smlouvy v oblasti odsouzených osob	63
3.9	Závěr teoretické části	63
4	Praktická část práce	66
4.1	Úvod	66
4.2	Metodika praktické části	66
4.3	Statistická metoda vybraných forem mezinárodní policejní a justiční spolupráce	67
4.3.1	Schengenský informační systém druhé generace (SIS II) v EU	67
4.3.2	Statistické údaje ŘMPS v ČR	70
4.3.3	Přeshraniční operace v ČR	71
4.3.4	Analýza a vyhodnocení výsledků statistických dat	73
4.4	Případové studie vybraných nástrojů mezinárodní policejní a justiční spolupráce	74
4.4.1	Případová studie mezinárodní policejní spolupráce	74
4.4.1.1	Popis skutkového děje mezinárodní policejní spolupráce	74
4.4.1.2	Postup policejního orgánu mezinárodní policejní spolupráce	75
4.4.1.3	Vyhodnocení případové studie mezinárodní policejní spolupráce	76
4.4.2	Případová studie mezinárodní justiční spolupráce	77
4.4.2.1	Popis skutkového děje mezinárodní justiční spolupráce	77
4.4.2.2	Postup policejního orgánu mezinárodní justiční spolupráce	78
4.4.2.3	Vyhodnocení případové studie mezinárodní justiční spolupráce	79
4.5	Polostrukturované rozhovory a stanovení výzkumného cíle	80
4.5.1	Výzkumné otázky	81
4.5.2	Charakteristika vybraného vzorku respondentů a sběru dat pro výzkum	81
4.5.3	Odůvodnění stanoveného počtu respondentů pro výzkum	82
4.5.4	Analýza a vyhodnocení výsledků rozhovorů s policisty	83
4.5.5	Analýza a vyhodnocení výsledků rozhovorů se státními zástupci	94
4.5.6	Vyhodnocení výzkumných otázek	102
4.6	Ekonomická analýza mezinárodní policejní a justiční spolupráce	105

5	Výsledky a diskuse	106
5.1	Teoretická část práce.....	106
5.2	Praktická část práce.....	107
5.3	Diskuse.....	108
6	Závěr	110
7	Seznam použitých zdrojů	114
7.1	Literatura.....	114
7.2	Internetové zdroje.....	115
7.3	Právní předpisy	117
7.4	Interní předpisy PČR.....	120
8	Seznam zkratk a příloh	121
8.1	Seznam zkratk	121
8.2	Seznam grafů.....	122
8.3	Seznam obrázků	122
8.4	Seznam tabulek	122
8.5	Seznam příloh	122
8.6	Přílohy	123
	Příloha A Otázky pro vyšetřovatele policejního orgánu	123
	Příloha B Otázky pro státní zástupce	124
	Příloha C Polostrukturovaný rozhovor s policistou NCOZ (1).....	125
	Příloha D Polostrukturovaný rozhovor s policistou NCOZ (2).....	127
	Příloha E Polostrukturovaný rozhovor s policistou NPC (1)	129
	Příloha F Polostrukturovaný rozhovor s policistou NPC (2)	132
	Příloha G Polostrukturovaný rozhovor s policistou ŘMPS.....	134
	Příloha H Polostrukturovaný rozhovor s krajským státním zástupcem	136
	Příloha Ch Polostrukturovaný rozhovor s okresním státním zástupcem.....	139

1 Úvod

Diplomová práce je zaměřena na problematiku mezinárodní policejní a justiční spolupráce. Z pohledu historie mezinárodní justiční a policejní spolupráce se zaměřuje na klíčové milníky a události, které formovaly tuto oblast v rámci evropské integrace. Sleduje vývoj od počátků Evropské unie až po současnost, přičemž se zaměřuje na období, kdy se formovaly různé spolupráce mezi smluvními zeměmi. Zkoumá také snahu o vytvoření bezpečného a právního prostoru, který reflektuje potřeby a hodnoty evropského společenství (3.2). Zaměřuje se na analýzu novelizací zákonů o Policii České republiky od doby vzniku samostatné České republiky v roce 1993, kdy se začaly formovat hlavní možnosti mezinárodní policejní a justiční spolupráce. Tato spolupráce je zkoumána v souvislosti s transformacemi, které následovaly po pádu komunistického režimu v České republice a s integrací země do Evropské unie (3.4.1).

Tato práce analyzuje aspekty mezinárodní spolupráce v oblasti justice a bezpečnosti v kontextu Evropské unie, která koordinuje mnoho činností mezinárodní policejní a justiční spolupráce. Věnuje se základním právním principům, které utvářejí podstatu této spolupráce, a rozebírá jak teoretické, tak praktické aspekty unijní legislativy. Zabývá se evropskými právními základy, na nichž tato mezinárodní spolupráce stojí, a mapuje role a pravomoci evropských institucí, které jsou klíčovými aktéry v tomto procesu (3.5 a 3.6).

Vývoj mezinárodní spolupráce a požadavky na ni jsou jako každá jiná lidská aktivita ovlivněny politickým, ekonomickým a technologickým rozvojem společnosti, zejména v elektronických komunikacích a výpočetní technice. Výrazný nárůst kyberkriminality je jedním z mnoha mezinárodních problémů, k jehož odhalování přispívá svými odbornými analýzami a strategickými zprávami například i Evropský policejní úřad (dále jen "Europol") (3.5.2). Práce se dále zaměřuje na rychlost a efektivitu mezinárodní policejní a justiční spolupráce, která podléhá silnému tlaku vývoje společnosti a odráží hlubší problémy spojené s nutností mezinárodní koordinace, zejména se zvýšením počtu styčných důstojníků (3.5.5)

Diplomová práce předkládá různé možnosti pro navázání mezinárodní spolupráce, které se liší administrativní náročností a časovými náklady. V rámci diplomové práce budou v teoretické části analyzovány teoretické koncepty a identifikovány trendy mezinárodní policejní a justiční spolupráce a s využitím poznání těchto trendů budou v praktické části navrženy změny, které by přinesly zlepšení v praxi.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této diplomové práce je provést analýzu vývoje a současného stavu právní úpravy mezinárodní policejní a justiční spolupráce a posoudit účinnost jednotlivých institucí, které tuto spolupráci uskutečňují v současných podmínkách. Dílčím cílem je vyhodnocení změn právních úprav v oblasti mezinárodní policejní a justiční spolupráce, zejména s ohledem na zrychlení předávání informací v trestním řízení mezi příslušnými orgány. Dalším dílčím cílem je posouzení právního rámce mezinárodní policejní a justiční spolupráce a posouzení možností zlepšení současných procesů a postupů z hlediska budoucích potřeb podle návrhů (de lege ferenda).

2.2 Metodika práce

V teoretické části této práce bude provedena analýza právní úpravy mezinárodní policejní a justiční spolupráce. K dosažení tohoto cíle budou použity metody historického zkoumání a výkladu práva. K objasnění termínů a srovnání různých přístupů a stanovisek k dané tématice se také využije metody literární rešerše.

V praktické části práce se použijí různé postupy zkoumání a analýzy. Statistické metody budou využity k sběru a hodnocení relevantních údajů a informací, týkajících se aktuálních trendů v mezinárodní spolupráci. Dále bude provedena analýza mezinárodní spolupráce formou případových studií s cílem zhodnotit její účinnost a efektivnost. Pro získání praktických informací budou provedeny řízené rozhovory s vybranými policisty a státními zástupci zabývajícími se mezinárodní spoluprací. Na základě případových studií a provedených rozhovorů budou prověřeny aktuální postupy v mezinárodní policejní a justiční spolupráci a zhodnoceny její případné nedostatky.

Diplomová práce tedy analyzuje jednotlivé právní úpravy s cílem zhodnotit efektivitu konkrétních procesů. Tato analýza se zaměřuje na komplexní hodnocení, zahrnující náročnost procesního řízení a časový rámec související s jednotlivými aspekty a úkony. Další důležitý prvek této práce spočívá v kritické analýze existujících právních postupů v oblasti mezinárodní policejní a justiční spolupráce. Během této analýzy budou zkoumány možné oblasti, které lze zlepšit s ohledem na budoucí potřeby.

3 Teoretická část práce

3.1 Úvod do problematiky

Mezinárodní policejní a justiční spolupráce se stala zásadním procesem v dnešním globalizovaném světě, kde se trestná činnost často neomezuje jen na území jednoho státu. Hlavním cílem je dosáhnout efektivní koordinace a spolupráce mezi různými státy v oblasti vyšetřování a trestního stíhání. S narůstající mezinárodní trestnou činností, která překračuje hranice a využívá moderní technologie, se stává spolupráce mezi vyšetřovacími orgány, státními zastupitelstvími a soudy nezbytností pro zajištění bezpečnosti a spravedlnosti.

Struktura Policie České republiky ("jen PČR") je velice rozsáhlá, zahrnující Policejní prezidium České republiky, útvary policie s celostátní působností, krajská ředitelství a jím zřízené útvary.¹ Pracovníci na různých pozicích organizační struktury PČR vykonávají širokou škálu činností, zahrnující mimo jiné prověřování a vyšetřování trestných činů. Policejní orgány představují důležitou složku orgánů působících v trestním řízení, což je v souladu s definicí uvedenou v § 12, odst. 1, zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním². Orgány činné v trestním řízení, potažmo soudy, státní zástupci a policejní orgány, jsou klíčovými účastníky řízení, kteří mají aktivní roli v průběhu trestního řízení a uplatňují svůj vliv v souladu s právními pravidly a povinnostmi stanovenými zákonem.³ Pravomoci policie jsou definovány zákonem, avšak není vyloučeno, že by mohly být upraveny i jinými právními předpisy, které mohou pocházet z přímo použitelných nařízení Evropské unie, tak i z mezinárodních smluv.⁴

Mezi klíčové prvky policejní spolupráce patří zejména povinnosti spojené se schengenskou spoluprací, provozování společných pohraničních center policejní a celní spolupráce a také aktivity národních jednotek Europolu (3.5.2). V ČR hraje klíčovou úlohu na mezinárodní úrovni Policejní prezidium⁵, pod které spadá Ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci ("ŘMPS"). Vyšetřovací orgány pod pravomocí Policejního prezidia mají za úkol provádět důkladné vyšetřování trestných činů a shromažďovat potřebné důkazy

---

¹ Viz ustanovení § 6 zákona č. 273/2008 o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

² Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

³ ŠÁMAL, P. et al. *Trestní řád: komentář. 7. doplněné a přepracované vydání.* Praha: C. H. Beck, 2013. s. 32.

⁴ VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky: komentář. 2. vydání.* V Praze: C.H. Beck, 2014, xxi. Beckovy komentáře. s. 67.

⁵ Viz ustanovení § 90 zákona č. 273/2008 o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů: „(1) V rámci policie je ústředním orgánem pro mezinárodní policejní spolupráci policejní prezidium.“

pro následné trestní řízení justičních orgánů. Těmito se dle § 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních rozumí mimo jiné „*soud, státní zastupitelství anebo evropský pověřený žalobce, evropský žalobce nebo evropský nejvyšší žalobce v rozsahu jejich působnosti stanovené nařízením Rady (EU) 2017/1939, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce.*“⁶ Státní zastupitelství se následně ujímá role zastupování veřejného zájmu a dohlíží na průběh vyšetřování v souladu se zákonem. Soudy pak mají za úkol spravedlivě projednávat případy a rozhodovat o vině a trestech pachatelů.

Mezinárodní policejní a justiční spolupráce mezi ČR a státy EU zahrnuje primárně vyšetřovací orgány různých zemí, které spolupracují, vyměňují si informace a koordinují vyšetřování mezinárodní trestné činnosti. Státní zastupitelství následně sdílí důkazy a informace pro účely trestního řízení, čímž se vytváří silnější základ pro úspěšné stíhání pachatelů. Evropská unie vytvořila řadu právních nástrojů a mechanismů, které usnadňují funkčnost mezinárodní spolupráce, například organizaci Europol (3.5.2), koordinující spolupráci mezi členskými státy nebo Eurojust (3.6.2) usnadňující spolupráci mezi státními zastupitelstvími, což vede k efektivnější výměně informací a koordinaci trestního řízení.

3.2 Vývoj mezinárodní spolupráce z historického hlediska

Mezinárodní policejní a justiční spolupráce prošla dlouhým vývojem od svých začátků v 19. století a stala se klíčovým nástrojem pro zvládnutí mezinárodní trestné činnosti. Základy této spolupráce byly položeny prostřednictvím dohod mezi státy a vytvořením mezinárodních organizací, jako je například Interpol (3.5.1) nebo Europol (3.5.2). Rozvoj mezinárodního práva a vznik důležitých smluvních dohod zvýšily její účinnost a umožnily rychlé předávání podezřelých osob a důležitých informací. S nástupem digitální éry a globalizací se však mezinárodní spolupráce stala složitější a musela řešit nové výzvy například v oblasti kybernetické bezpečnosti a boje proti terorismu. Vývoj a důležitost mezinárodní policejní a justiční spolupráce jsou obsaženy v této kapitole 3.2.

---

⁶ Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů.

3.2.1 Období před vznikem Evropské unie

Primární evropské právo je tvořeno především zřizovacími mezinárodními smlouvami. Smlouvy uzavřené a zavazující jednotlivé členské státy vyžadují řádnou ratifikaci podle platných vnitrostátních pravidel. Primární evropské právo utváří právní základ pro Evropské společenství a Evropskou unii.⁷

V počátcích evropské integrace vznikla myšlenka s cílem vytvořit evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva. Významným okamžikem pro mezinárodní spolupráci bylo založení Rady Evropy v roce 1949 a iniciace smluvních dohod mezi svými členskými zeměmi. V roce 1957 byla v Paříži sjednána Evropská úmluva o vydávání, v níž se státy zavázaly ke společnému postupu v právních záležitostech, týkajících se vydávání trestně stíhaných osob.⁸ Taktéž jako v předchozím bodě došlo ve stejném roce 1992 ze strany České a Slovenské Federativní Republiky i k podepsání Evropské úmluvy o vzájemné právní pomoci.⁹

Otázkou bezpečnosti před hrozbou závažné trestné činnosti překračující hranice států se zabýval Evropský justiční prostor, který mimo jiné zahrnoval mechanismus mezinárodní spolupráce v trestních věcech před samotnou Evropskou unií. V počátcích vnitřní bezpečnosti Evropské unie se v 70. letech 20. století začala formovat neformální policejní spolupráce mezi členskými státy Evropského společenství. To se projevilo vznikem Bernského klubu, který se zaměřoval na spolupráci zpravodajských služeb v boji proti terorismu. Iniciativou francouzského prezidenta byla zahájena policejní spolupráce skupiny Pompidou, která se soustředila na boj proti drogové kriminalitě.¹⁰ S narůstajícím výskytem teroristických útoků byla v Římě na základě rozhodnutí Evropské rady roku 1975 zřízena neformální skupina s názvem TREVI, zabývající se bojem proti terorismu, radikalismu, extremismu a mezinárodnímu násilí.¹¹ Platforma TREVI byla zásadním uskupením a jednalo se o hybný článek vedoucí k počátkům vývoje evropské justiční spolupráce v trestních

---

⁷ Eur-lex.europa.eu. [online]. Primární právo Evropské unie [cit. 2023-01-08].

⁸ Sdělení č. 549/1992 Sb., Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Evropské úmluvy o vydávání.

⁹ Sdělení č. 550/1992 Sb., Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Evropské úmluvy o vzájemné pomoci ve věcech trestních.

¹⁰ PINKA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. 3., rozšířené vydání. Praha: Linde, 2012. s. 148.

¹¹ PINKA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie: (právní náhled)*. Praha: Linde, 2006. s. 79.

věcech.¹² Velký význam primárního evropského práva vychází právě z mezinárodních smluv uzavřených mezi členskými státy Evropského společenství a Evropskou unií.

3.2.2 Období vzniku Maastrichtské smlouvy a pilířová struktura Evropské unie

Nový milník policejní a justiční spolupráce započal až v roce 1993, vznikem Maastrichtské smlouvy, která napomohla vzniku Evropské unie a zavedla do celého systému evropského práva zásadní změny. Cílem tehdejšího Evropského společenství bylo centralizovat a posílit spolupráci mezi centrálními orgány, se zaměřením na zahraniční politiku, bezpečnostní a obrannou politiku a také v oblasti boje proti kriminalitě a posílení spolupráce a sjednocení postupů justičních orgánů.¹³

K podepsáním smlouvy o Evropské unii došlo v Maastrichtu dne 7. 2. 1992 s nabytím účinnosti ke dni 1. 11. 1993. Podpisem smlouvy vznikla tzv. pilířová struktura Unie, jež byla základem práva EU.¹⁴ Viz tabulka 1.

Tabulka 1 Schéma pilířů Evropské Unie

Evropská unie		
<p>Evropská společenství</p> <p>ESUO EHS EUROATOM</p>	<p>Společná zahraniční a bezpečnostní politika</p> <p>(SZBP)</p>	<p>Policejní a justiční spolupráce v trestních věcech</p> <p>EUROPOL</p>
I. pilíř	II. pilíř	III. pilíř

Zdroj: vlastní zpracování

¹² FIALA, P, KRUTÍLEK, O. a PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 3., aktualizované, rozšířené a doplněné vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2018. s. 112.

¹³ PINKA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. 3., rozšířené vydání Praha: Linde, 2012. s. 149.

¹⁴ PINKA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. 2. přepracované a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2019. s. 55.

I. pilíř

První pilíř je nejstarším a nejsilnějším pilířem Evropské unie, pod názvem Evropská společenství sestává ze tří základních samostatných smluv o Evropském sdružení uhlí a oceli “ESUO“ (Pařížská smlouva z roku 1951), Evropském hospodářském společenství “EHS“ a Evropském společenství pro atomovou energii “EUROATOM“ (Římské smlouvy z roku 1957), kterými došlo k založení Evropských společenství v letech 1952 a 1958. Pilíř je charakterizován svou komunitární a nadnárodní povahou, tzv. supranacionalitou, zahrnuje standardizované právní dokumenty, komunitární předpisy a akty Evropských společenství, které jsou formálně vyjádřeny jako nařízení, směrnice, rozhodnutí, doporučení a stanoviska. Po ratifikaci Amsterodamské smlouvy v roce 1999, byly záležitosti týkající se policejní spolupráce přesunuty z třetího pilíře do prvního pilíře, konkrétně do oblasti celní a justiční spolupráce v občanskoprávních věcech.¹⁵

II. pilíř

Druhý pilíř se zaměřuje na oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP). Byl zaveden s úmyslem zajistit bezpečnost Evropské unie jako politického, hodnotového a ekonomického projektu. Jedním z hlavních aspektů druhého pilíře je posilování mezinárodní spolupráce s dalšími mezinárodními aktéry při řešení globálních výzev, jako jsou změna klimatu, terorismus a migrace, s čímž souvisí i se zavedením principu mezivládní jednomyslnosti při rozhodování. Druhý pilíř se také zaměřuje na posílení schopnosti EU reagovat na krizové situace a konflikty, a to jak diplomaticky, tak i vojensky. S přijetím Maastrichtské smlouvy došlo ke vzniku systému mezivládního práva pro druhý pilíř SZBP. Tento systém byl do té doby relativně jednotným komunitárním právem celé Evropské unie, a přinesl větší koordinaci a integraci v oblasti zahraniční politiky EU.¹⁶

III. pilíř

Pro účely diplomové práce je zásadní třetí pilíř Evropské unie, jehož jádro tvoří pátá hlava konsolidované Smlouvy o Evropské unii. Hlavním prvkem této hlavy je policejní

---

¹⁵ PINKA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. 2. přepracované a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2019. s. 56.

¹⁶ Tamtéž, str. 58.

a justiční spolupráce v trestních záležitostech. Jejím cílem je bojovat proti organizovanému zločinu, včetně obchodu s lidmi, trestných činů páchaných na dětech, obchodu s narkotiky, potírání korupce a podvody. Třetí pilíř obsahuje mimo jiné i mezinárodní spolupráci ve snaze zabránit negativním vlivům rasismu a xenofobie. „*Unie usiluje o zajištění vysoké úrovně bezpečnosti prostřednictvím opatření pro předcházení trestné činnosti, rasismu a xenofobii a boj proti nim.*“¹⁷

Oblasti týkající se legislativně-právní problematiky volného pohyb osob byly přemístěny ze třetího pilíře do komunitárního práva prvního pilíře. S touto strukturou byl třetí pilíř zachován až do ratifikace Lisabonské smlouvy, kdy došlo ke zrušení pilířové struktury. „*Problematika policejní a justiční spolupráce v trestních věcech byla postupně upravena novými nástroji, právními akty třetího pilíře ve formách rámcových rozhodnutí, společných postojů a úmluv.*“¹⁸ Třetí článek Maastrichtské smlouvy sjednotil trestní právo členských států do užší spolupráce, a to Úmluvou o Europolu¹⁹, vytvořením základního rámce unie pro výměnu styčných soudců v rámci trestní justice a ustanovením styčných důstojníků.²⁰

3.2.3 Amsterodamská smlouva

Dne 2. 10. 1997 byla podepsána Amsterodamská smlouva, kterou došlo ke změnám Smlouvy o Evropské unii, smluv o založení Evropských společenství a některých souvisejících aktů. Tato smlouva vstoupila v platnost dne 1. 5. 1999 v Amsterdamu a stanovila tzv. amsterodamský cíl - vytvoření prostoru svobody, bezpečnosti a práva s rozšířeným dosahem. Navázala tak na Maastrichtskou smlouvu o Evropské unii, avšak provedla zásadní reformy a přinesla novou vnitřní strukturu a dimenzi.²¹ Klíčovým pojmem byl Prostor svobody, zahrnující skutečný volný pohyb osob v rámci Schengenského prostoru a současně kladoucí důraz na ochranu základních práv a svobod, včetně striktního dodržování zásady nediskriminace. Klíčovým konceptem byl Prostor bezpečnosti, který se

---

¹⁷ Viz čl. 67 bod 3 Konsolidované Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie.

¹⁸ PINKA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. 3., rozšířené vydání. Praha: Linde, 2012. s. 150.

¹⁹ Úmluva o zřízení Evropského policejního úřadu (Úmluva o Europolu)

²⁰ VLASTNÍK, J. *Institucionální rámec spolupráce v trestních věcech v EU*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta v nakl. IFEC, Beroun, 2008. s. 31.

²¹ PINKA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. 2. přepracované a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2019. s. 78.

zaměřoval na opatření směřující k potírání trestné činnosti, zejména terorismu a závažných trestných činů, jejichž odhalováním se zabýval Europol (3.5.2).²²

Amsterodamská smlouva zahrnovala do svého cíle i Prostor práva, který se zaměřoval na postupné odstraňování rozdílů mezi jednotlivými státy EU v oblasti trestního i občanského práva. V trestním právu to znamenalo zlepšení koordinace trestního stíhání, sjednocení a stanovení norem trestního práva materiálního včetně trestů a pravidel trestního řízení. Společné vyšetřovací týmy sehrály důležitou úlohu a klíčový zde byl Eurojust (3.6.2).²³

3.2.4 Vznik Lisabonské smlouvy

Lisabonská smlouva (Smlouva o fungování Evropské unie, SFEU)²⁴ nabyla účinnosti dne 1. 12. 2009 a měla za cíl vytvořit Evropskou unii jako funkční entitu, schopnou přizpůsobit se svému rozšiřování a řešit s tím spojené problémy přesahující hranice jednotlivých zemí.²⁵ Dalším zásadním cílem bylo sjednocení třetího pilíře Evropské unie za účelem vytvoření jednotné struktury pro oblast justice a vnitřních věcí. Tuto změnu nyní upravuje hlava V. Smlouvy o fungování EU, pojmenovaná jako "Prostor svobody, bezpečnosti a práva".²⁶ Lisabonskou smlouvou byl institucionální rámec Evropské unie zřetelně zjednodušen. Výsledkem toho je, že většina opatření týkajících se policejní spolupráce nyní podléhá řádnému legislativnímu postupu (spolurozhodování) a může být přezkoumávána Soudním dvorem.²⁷ Co se týká prevence terorismu a souvisejících činností a boje proti nim, spolupráce v trestních věcech v Evropské unii je založena na zásadě vzájemného uznávání rozsudků a soudních rozhodnutí.²⁸

---

²² PINKA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. 3., rozšířené vydání. Praha: Linde, 2012. s. 152.

²³ Tamtéž, str. 153.

²⁴ Smlouva o Evropské unii a Smlouva o fungování Evropské unie.

²⁵ PINKA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. 2. přepracované a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2019. s. 91

²⁶ PINKA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. 3., rozšířené vydání. Praha: Linde, 2012. s. 174.

²⁷ FRANCOVÁ, J. ed. *Lisabonská smlouva: konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie*. 2., přepracované a doplněné vydání. [Praha]: Úřad vlády České republiky, Odbor informování o evropských záležitostech, 2009. s. 54.

²⁸ Viz článek 82 bod 1 Konsolidované Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie: (1) „Justiční spolupráce v trestních věcech je v Unii založena na zásadě vzájemného uznávání rozsudků a soudních rozhodnutí a zahrnuje sbližování právních předpisů členských států.“

Vývoj evropského práva a mezinárodní spolupráce v oblasti trestních věcí nabyl zásadního významu po vzniku Maastrichtské smlouvy, která přispěla k mezinárodní spolupráci zavedením pilířové struktury, a to komunitárním právem, zahraniční a bezpečnostní politikou a policejní a justiční spoluprací v trestních věcech. Smlouva také zapříčinila vytvoření Europolu (3.5.2) a Eurojustu (3.6.2), které hrají do současné doby klíčovou roli v mezinárodní spolupráci v trestních záležitostech. Lisabonská smlouva přispěla integrací policejní spolupráce do rámce ostatních politik, což vedlo ke zjednodušení institucionálního rámce a většina opatření v této oblasti nyní podléhá legislativnímu postupu EU a prevence terorismu a boj proti němu se zakládá na vzájemném uznávání.

3.3 Mezinárodní policejní spolupráce a její základní subjekty v ČR

Za mezinárodní policejní spoluprací (dále jen “MPS“) je možné označovat spoluprací dvou mezinárodních policejních orgánů, a to prostřednictvím sdílení informací o probíhajícím trestním řízení, osobách nebo výměnu zkušeností z policejní praxe. Jedním z hlavních výhod takovéto spolupráce je méně byrokratický přístup k získávání důležitých informací a výstupů. MPS je však úzce spojena s mezinárodní justiční spoluprací a představuje jakýsi první krok a klíčovou část mezinárodní spolupráce v trestních záležitostech. Ovšem v rámci MPS nemá policie tolik pravomocí, jako je tomu v případě postupu dle zákona č. 104/2013 Sb.²⁹, přesto i mohu být získané informace dle MPS využity pro následnou právní pomoc a v průběhu trestního řízení mohou být využity pro získání dodatečného souhlasu k jejich eventuálnímu soudnímu použití.³⁰

MPS je tedy významnou a rozsáhlou oblastí vykonávanou zejména orgány činnými v trestním řízení, dle § 12 odst. 1 trestního řádu tj. soudci, státními zástupci a policejním orgánem.³¹ V rámci České republiky má tuto klíčovou úlohu PČR, zejména celorepublikové útvary SKPV, které jsou zodpovědné za mezinárodní spoluprací v největším měřítku. Pokud potřebuje policista informace z jiného konce světa, může požádat o pomoc Interpol, což obvykle trvá maximálně měsíc. Pokud je naléhavá situace a vyžaduje se okamžitá informace z jiné země, policie může telefonicky kontaktovat styčného důstojníka a získat potřebné

---

²⁹ Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spoluprací ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů.

³⁰ KALVODOVÁ, V. a kol. *Dokazování v trestním řízení - právní, kriminologické a kriminalistické aspekty*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2015. s. 449.

³¹ ŠÁMAL, P. et .al. *Trestní řád: komentář*. 7. doplněné a přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013.

údaje do několika dnů. Policejní činnost v rámci MPS v České republice je regulována především zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, v platném znění.³² Kromě toho jsou jednotlivé aspekty této spolupráce detailně upraveny pokyny vydávanými policejním prezidentem, které regulují právní rámec provádění MPS v České republice.

MPS má jasně definované hranice a její postupy jsou ve srovnání s mezinárodní justiční spoluprací méně formalizované a pro trestní řízení mají spíše hodnotu informativního charakteru, než přímých důkazů. Nabízí různé způsoby provádění a řeší základní kroky v průběhu vyšetřování. Rychlost a menší byrokratické postupy MPS jsou praktické zejména v případech, kde představují první fázi mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech, tudíž její hlavní výhodou je její schopnost rychlé reakce.

3.3.1 Policie České republiky

V oblasti MPS má klíčovou roli Policejní prezidium České republiky. Skrze tuto instituci se realizuje spolupráce na základě právních povinností a oprávnění, která vyplývají ze zákona č. 273/2008 Sb., o policii ČR, ve znění pozdějších předpisů. Tato právní ustanovení umožňují české policii spolupracovat s mezinárodními subjekty, včetně mezinárodní organizace kriminální policie Interpol (3.5.1), orgánů, institucí a agentur Evropské unie, např. Europol (3.5.2) a Frontex (3.5.6), stejně jako s orgány a institucemi jiných zemí a jejich bezpečnostními složkami. Zákon o policii ČR³³ dále stanovuje konkrétní podmínky, za kterých může zahraniční příslušník bezpečnostních složek působit na území České republiky, a naopak umožňuje příslušníkům PČR vykonávat činnost v zahraničí.³⁴

MPS je utvářena v souladu s platným mezinárodním trestním právem, které představuje specifickou oblast mezinárodního práva veřejného smluvního. Toto právo reguluje specifický předmět týkající se trestního postihu a je upravováno mezinárodními smluvními dokumenty mezinárodního práva veřejného.³⁵ Jedná se o spolupráci mezistátní, regulována hlavně mezinárodními smlouvami, především mnohostrannými, ke kterým se

---

³² ŠTEINBACH, M., ŠLESINGER, R., ZIMMERMANN, M., BÍLEK, M., HLAVÁČOVÁ, K. *Zákon o Policii České republiky*. Komentář, Praha. Wolters Kluwer, 2019. s. 95.

³³ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

³⁴ SCHEU, H. Ch. *Úvod do mezinárodního práva veřejného*. 2. doplněné vydání. Praha: Auditorium, 2019. s. 45-46.

³⁵ KRATOCHVÍL, V. *České trestní právo hmotné a procesní v Evropském právním prostředí*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. s. 17.

vnitrostátní právo vztahuje subsidiárně. Obvykle se zahajuje na základě podnětu, například žádosti nebo dožádání.³⁶

3.3.2 Ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci

Na úrovni Policejního prezidia ČR je vedení MPS v kompetenci Ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci (dále jen “ŘMPS“). Toto ředitelství shromažďuje informace z Národní ústředny Interpolu (3.5.1), Národní jednotky Europol (3.5.2) a samozřejmě i Národní centrály Sirene. Kromě aktivní výměny operativních informací se tato entita zabývá širokou škálou dalších činností, mezi které patří zpracování agendy spojené s Evropskou unií, implementací Schengenu (3.5.3), kontaktováním styčných důstojníků (3.5.5), Frontexem (3.5.6), mezinárodními smlouvami (3.8.2), účastí a nasazením českých policistů v zahraničí, otázkami policejní diplomacie, účastí na zahraničních mírových operacích, apod.³⁷ Dále posiluje a prohlubuje existující spolupráci se zahraničními partnery a soustředí se na sběr a vyhodnocování informací poskytovaných zastupitelskými úřady ČR v zahraničí.³⁸ V rámci Policejního prezidia ČR je ŘMPS strukturováno do třech odborů, z nichž každý se zaměřuje na specifické úkoly a oblasti.³⁹

Tabulka 2 Struktura ŘMPS

Odbor operativní spolupráce	Specializuje se na mezinárodní pátrání a zajišťuje centrální koordinaci přeshraničního sledování, pronásledování a výkonu Evropského zatýkacího rozkazu. Zahrnuje agendu výměny informací s Europlem a Interpolem a stará se o předávání, vydávání a průvoz hledaných osob.
Odbor strategické spolupráce	Věnuje se strategickým a koncepčním záležitostem, řeší agendu EU, implementaci schengenské spolupráce a mezinárodní smlouvy. Řídí centra policejní a celní spolupráce a organizuje vysílání policistů do zahraničí a spravuje styčné důstojníky a národní experty ČR v zahraničí.
Odbor zahraničních styků	Má na starosti plnou agendu zahraničních služebních styků, včetně cest a mezinárodní korespondence policejního prezidia.

Zdroj: vlastní zpracování, PČR Odbor mezinárodní policejní spolupráce [online]

³⁶ POLÁK, P., HUCLOVÁ, H., KUBÍČEK, M. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních*. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, s. 389.

³⁷ SCHEU, H. Ch. *Úvod do mezinárodního práva veřejného*. 2. doplněné vydání. Praha: Auditorium, 2019. s. 45-46.

³⁸ Policie ČR. [online]. Odbor mezinárodní policejní spolupráce. [cit. 2022-5-12].

³⁹ Policie ČR. [online]. Článek bezpečnostní sbory [cit. 2023-08-08].

3.4 Právní úprava mezinárodní policejní spolupráce v ČR

Mezinárodní spolupráce PČR je řízena právními předpisy, včetně Ústavy České republiky, ústavních zákonů, zákonů týkající se mezinárodní činnosti, vyhlášek, nařízení, mezinárodních smluv a interních předpisů. Tento komplexní právní rámec určuje pravomoci a postupy policie při mezinárodní spolupráci, zabezpečuje soulad s ústavními principy a mezinárodními závazky České republiky.⁴⁰ Mezinárodní rozsáhlou spolupráci v trestních věcech taktéž upravuje veřejné mezinárodní právo prostřednictvím bilaterálních nebo multilaterálních dohod, dojednané přes mezinárodní organizace, kterými je Rada Evropy či Evropská unie.⁴¹ V České republice je provádění policejní mezinárodní spolupráce upraveno především zákonem č. 273/2008 Sb., o policii ČR, ve znění pozdějších předpisů.⁴² Tento právní předpis prošel několika revizemi a změnami, až do současné podoby tohoto zákona (3.4.1.2).

3.4.1 Vývoj právní úpravy mezinárodní spolupráce v zákonech o Policii ČR

Vzhledem k členství České republiky v Evropské unii jako suverénního státu se rozvíjejí bilaterální i multilaterální vztahy, včetně oblasti policejní spolupráce, například v oblasti koordinace přeshraniční spolupráce a sdílení informací o osobách a věcech. Reakcí na výše uvedené došlo i k novelizacím zákona o Policii České republiky (dále jen “zákon o PČR“). Tímto způsobem Česká republika usiluje o efektivní boj proti kriminalitě a zajištění bezpečnosti na úrovni Evropské unie.⁴³ Pro účely diplomové práce jsou uvedeny pouze novelizace odrážející značný přínos pro mezinárodní policejní a justiční spolupráci.

3.4.1.1 Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky a jeho novely

Policie ČR jakou známe v současné době, působí od roku 1991 a byla zřízena zákonem České národní rady č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, jako náhrada sborů národní bezpečnosti, který vyšel v platnost a účinnost dnem 15. 7. 1991. Tímto zákonem byla rozšířena možnost policejního orgánu spolupracovat s bezpečnostními sbory

---

⁴⁰ MATES, P. et al. *Nové policejní právo: Právní předpisy s komentářem podle stavu k 1.1.2009*. 1. vydání Praha: Linde, 2009. s. 12.

⁴¹ PINKA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. 3., rozšířené vydání. Praha: Linde, 2012. s. 214.

⁴² Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁴³ ŠTEINBACH, M., ŠLESINGER, R., ZIMMERMANN, M., BÍLEK, M., HLAVÁČOVÁ, K. *Zákon o Policii České republiky*. Komentář, Praha. Wolters Kluwer, 2019. s. 178.

a mezinárodními institucemi policie v okolních státech, stejně tak jak je uvedeno v úvodním ustanovení Ústavy České republiky č. 1/1993 Sb.⁴⁴

Zákon č. 329/1999Sb., o cestovních dokladech a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Od 1. 5. 2001 byla uvedenou novelizací pro policejní orgány zahraniční spolupráce explicitně zakotvena přímo v hlavě VII., zákona o PČR, nazvaná “Vztahy policie k zahraničí“ v ustanovení § 48a až 48c.⁴⁵ Policejní orgán má od této doby možnost spolupracovat s mezinárodními organizacemi, zejména s Interpolem a dalšími zahraničními bezpečnostními sbory za jasně stanovených podmínek uvedených v § 48a⁴⁶. V § 48b zákona o PČR je poté vymezeno působení příslušníka zahraničního bezpečnostního sboru na území České republiky a za jakých podmínek lze plněné úkoly na cizím území vykonávat. Při absenci mezinárodní smlouvy mezi spolupracujícími zeměmi lze požadované úkoly plnit na základě udělení souhlasu policejního prezidenta a souhlasem příslušného orgánu cizího státu ve vymezených případech uvedených v § 48b odst. 2 zákona o PČR⁴⁷. Na základě ustanovení § 48c zákona o PČR je poté policista ČR oprávněn vykonávat svou činnost v zahraničí za předem stanovených podmínek⁴⁸.

Zákon č. 321/2006 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

---

⁴⁴ Viz ustanovení § 3 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, znění účinné od 15. 7. 1991 do 31. 12. 1992: „Policie při plnění svých úkolů spolupracuje s ozbrojenými bezpečnostními sbory České a Slovenské Federativní Republiky a Slovenské republiky a může spolupracovat s bezpečnostními sbory jiných států a s mezinárodními policejními institucemi.“

⁴⁵ Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, znění účinné od 1. 5. 2001 do 31. 12. 2001.

⁴⁶ Viz ustanovení § 48a zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, znění účinné od 1. 5. 2001 do 31. 12. 2001: „(1) Policie je při plnění svých úkolů oprávněna spolupracovat s mezinárodní organizací Interpol, s jinými mezinárodními organizacemi a zahraničními bezpečnostními sbory. (2) Policie je oprávněna použít na žádost zahraničního bezpečnostního sboru operativně pátrací prostředky, je-li to třeba k objasnění skutku, který by v České republice byl úmyslným trestným činem.“

⁴⁷ Viz ustanovení § 48b odst. 2 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, znění účinné od 1. 5. 2001 do 31. 12. 2001: „, a) jako agenta, b) k provedení předstíraného převodu, c) ke sledování osob a věcí, d) k použití zabezpečovací techniky, e) k provedení služebního zákroku proti teroristům“.

⁴⁸ Viz ustanovení § 48c odst. 1 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, znění účinné od 1. 5. 2001 do 31. 12. 2001: „,a) za podmínek, v rozsahu a způsobem, stanovených mezinárodní smlouvou, b) na základě rozhodnutí vlády o účasti na mírových operacích podle rozhodnutí mezinárodní organizace, již je Česká republika členem, nebo s níž má uzavřeny příslušné dohody, nebo, c) je-li vyslán k plnění úkolů policie na základě rozhodnutí ministra se souhlasem příslušného orgánu cizího státu nebo na žádost příslušného orgánu cizího státu.“

Vstupem České republiky do Evropské unie dne 1. 5. 2004, došlo i k novelizaci zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále jen “trestní řád“), a to zákonem č. 539/2004 Sb.⁴⁹ Důležitým aspektem pro mezinárodní spolupráci v rámci vyšetřovacích orgánů bylo zavedení evropského zatýkacího rozkazu a možnost předávání trestně stíhaných osob mezi policejními a justičními orgány členských zemí Evropské unie. Vstupem do Evropské unie se v českém právním systému začaly provádět potřebné změny v předávání a přijímání trestních věcí a v provádění rozhodnutí ve vztahu k zahraničním zemím. Připojením k EU se právní systém České republiky začal integrovat s cíli Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o založení Evropského společenství. Tyto dohody upravují spolupráci v trestních věcech mezi policejními a justičními orgány, což má za následek dosažení cílů spojených s volností, bezpečností a koordinovaným postupem těchto orgánů v oblasti trestních záležitostí. Odstupem času s účinností od 30. 6. 2006 byl novelizací zákona o PČR přidán § 48d, jehož znění přímo souvisí s uvedenou smlouvou o Evropské unii a spoluprací s ústředním policejním orgánem, kterým je Europol (3.5.2).⁵⁰

Zákon č. 170/2007 Sb. Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti se vstupem České republiky do schengenského prostoru

V souvislosti se vstupem České republiky do schengenského prostoru došlo s účinností od 1. 9. 2007 k implementaci této spolupráce do zákona o PČR přidáním písmena “e“ do § 48⁵¹. Jedná se důležitý krok pro Českou republiku spojený s odstraňováním kontrol na společných hranicích, vyplývajících z mezinárodních smluv a předpisů EU. Dále se zavádí Schengenský informační systém, (dále jen “SIS“), přičemž veškeré kroky vedou k společnému boji proti terorismu. V současné době upravuje jednotný postup PČR při provozování národní součásti SIS interní pokyn policejního prezidenta č. 71 z roku 2010⁵², obsahující například informační systémy pátrání po osobách, kriminalisticky sledované

---

⁴⁹ Zákon č. 539/2004 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

⁵⁰ Viz ustanovení § 48d zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, znění účinné od 30. 6. 2006 do 2. 7. 2006: „(1) Policejní prezidium České republiky je příslušné k plnění úkolů svěřených Národní jednotce Úmluvou založenou na článku K.3 Smlouvy o Evropské unii, o zřízení Evropského policejního úřadu (Úmluva o Europolu).“

⁵¹ Viz ustanovení § 48e odst. 1 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, znění účinné od 1. 9. 2007 do 20. 12. 2007: „Policie provádí v souladu se závazky České republiky vyplývajících z mezinárodních smluv o odstraňování kontrol na společných hranicích a s nimi souvisejících předpisů Evropské unie zpracování informací včetně osobních údajů v Schengenském informačním systému.“

⁵² Interní nařízení PČR, Pokyn policejního prezidenta č. 71/2010 o národní součinnosti Schengenského informačního systému – veřejně nedostupný.

události, evidence nežádoucích cizinců, otisků prstů a dalších. Oprávnění k provádění dotazů v rámci systému SIS provádí policejní prezidium na základě soudu, státního zástupce, celního orgánu nebo zpravodajské služby podané v souladu se závazky vzniklými na základě mezinárodních smluv o odstraňování kontrol na společných hranicích a s nimi souvisejícími předpisy Evropské unie (SIS).⁵³

3.4.1.2 Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a jeho novely

Zákonem č. 273/2008 Sb., o PČR a změnovým zákonem č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky, došlo k vytvoření právního rámce pro provádění uvedené reformy. Vznikl nový zákon č. 273/2008 Sb., o PČR s účinností od 1. 1. 2009, který nahradil do té doby platný zákon č. 283/1991 Sb., o PČR.⁵⁴

V současné době upravuje mezinárodní spolupráci hlava XI, § 89 – 94 zákona o PČR. Ustanovení § 89 vymezuje nově vyjmenované konkrétní mezinárodní organizace spolupracující s ústředním policejním orgánem pro mezinárodní policejní spolupráci v ČR⁵⁵, kterým je při plnění svých úkolů příslušné na základě mezinárodních dohod Policejní prezidium, viz § 90⁵⁶. Ustanovení § 91 až 93 nového zákona č. 273/2008 Sb., o PČR nahrazuje původní ustanovení § 48a až 48c předchozího zákona č. 283/1991 Sb., o PČR, o obecných podmínkách a v jakém rozsahu může policista působit na území jiného státu, viz bilaterální smlouvy (3.4.2). Podmínky pro působení příslušníka jiné země na území ČR se

---

⁵³ Úmluva podepsaná dne 19. června 1990 v Schengenu mezi Belgickým královstvím, Spolkovou republikou Německo, Francouzskou republikou, Lucemburským velkovévodstvím a Nizozemským královstvím k provedení dohody podepsané dne 14. června 1985 o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích, Rozhodnutí Rady 2005/211/SVV ze dne 24. února 2005 o zavedení některých nových funkcí v Schengenském informačním systému, včetně boje proti terorismu a Nařízení Rady (ES) č. 871/2004 ze dne 29. dubna 2004 o zavedení některých nových funkcí Schengenského informačního systému, také se zřetelem k boji proti terorismu.

⁵⁴ Policie ČR [online]. Reforma PČR [cit. 2023-02-06].

⁵⁵ Viz ustanovení § 89 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů: „Policie při plnění svých úkolů spolupracuje s mezinárodní organizací Interpol, Evropským policejním úřadem, příslušnými orgány a institucemi Evropské unie a jejích členských států a s jinými mezinárodními organizacemi, s mezinárodními trestními soudy, mezinárodními trestními tribunály, popřípadě obdobnými mezinárodními soudními orgány, které splňují alespoň jednu z podmínek uvedených v § 145 odst. 1 písm. b) a c) zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, zahraničními bezpečnostními sbory a dalšími příslušnými zahraničními subjekty.“

⁵⁶ Viz ustanovení § 90 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů: „V rámci policie je ústředním orgánem pro mezinárodní policejní spolupráci policejní prezidium.“

novým zákonem rozšiřují o další pravomoci, například k zajištění bezpečnosti chráněných osob, k zajišťování bezpečnosti letecké, železniční, vodní nebo silniční dopravy, viz § 92.⁵⁷ Znění § 94 se poté týká poskytování utajovaných informací: „*Policie může subjektům uvedeným v § 89 poskytovat utajované informace i bez souhlasu Národního bezpečnostního úřadu. Poskytování utajovaných informací se neuskutečňuje prostřednictvím Ústředního registru utajovaných informací podle jiného právního předpisu.*“⁵⁸ Změna právní úpravy byla součástí reformy Policie ČR, zavedené Ministerstvem vnitra České republiky a vedením PČR.⁵⁹

K zásadní změně mimo výše uvedenou hlavu XI, došlo nacházejícími novelizacemi v oblasti hlavy X (Práce s informacemi), jejíž úpravu v předchozím zákoně představoval § 48e. Nový zákon č. 273/2008 Sb., o PČR v hlavě X nazvané „Práce s informacemi“ zahrnuje rozsáhlou právní úpravu, která prošla mnoha novelizacemi až do současného znění jednotlivých ustanovení § 60 až 88b⁶⁰, přičemž pro účely diplomové práce týkající se mezinárodních úmluv a spoluprací byly po přijetí nového zákona stěžejní § 80 a § 84. Ustanovení § 80⁶¹ zákona o PČR upravuje základní podmínky pro předávání a zpřístupňování osobních údajů, avšak ve znění účinném od 1. 1. 2009 do 28. 2. 2009 byly působenými problémy s výkladem § 80 odst. 2 písm. c)⁶² a to zejména ohledně sepisování žádostí o poskytnutí požadovaných informací, proto současná úprava neobsahuje původní odstavec 2 a do odstavce 1 bylo doplněno, že „*policie zpřístupňuje nebo předává osobní údaje i bez žádosti.*“⁶³ Ustanovení § 84 zákona o PČR poté stanovuje podmínky zpracování údajů pro účely SIS, a pokud je to nezbytné pro plnění jejích úkolů, tak i bez souhlasu dotčené osoby, přičemž spravujícím orgánem a provozovatelem národní součásti SIS je Policejní prezidium ČR.⁶⁴

---

⁵⁷ Viz ustanovení § 92 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů: „Působení příslušníka zahraničního bezpečnostního sboru na území České republiky“.

⁵⁸ Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁹ ŠTEINBACH, M., ŠLESINGER, R., ZIMMERMANN, M., BÍLEK, M., HLAVÁČOVÁ, K. *Zákon o Policii České republiky*. Komentář, Praha. Wolters Kluwer, 2019. s. 29.

⁶⁰ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁶¹ Viz ustanovení § 80 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, znění účinné od 1. 1. 2009 do 28. 2. 2009: „(1) Policie předává nebo zpřístupňuje osobní údaje..., a) stanoví-li tak tento zákon nebo jiný právní předpis, mezinárodní smlouva nebo přímo použitelný předpis Evropského společenství.“

⁶² Viz ustanovení § 80 odst. 2 písm. c) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, znění účinné od 1. 1. 2009 do 28. 2. 2009: „V případě podle odstavce 1 písm. c) lze předat osobní údaje příjemci pouze na základě písemné žádosti, která musí obsahovat účel, pro který mají být osobní údaje předány.“

⁶³ ŠTEINBACH, M., ŠLESINGER, R., ZIMMERMANN, M., BÍLEK, M., HLAVÁČOVÁ, K. *Zákon o Policii České republiky*. Komentář, Praha. Wolters Kluwer, 2019. s. 203.

⁶⁴ Tamtéž, str. 217.

Zákon č. 150/2011Sb., kterým se mění zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

S účinností od 22. 6. 2011 došlo uvedenou novelizací zákona o PČR k implementaci § 80a, který stanovuje podmínky pro zpracování osobních údajů předávaných v rámci Evropské unie, přičemž při zpracování údajů dodržuje policie podmínky stanovené předávajícím orgánem, a je-li třeba souhlasu členského státu, stanoví policejní orgán lhůtu k vyslovení souhlasu nebo vyjádření.⁶⁵

Zákon č. 111/2019Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů

Dne 24. 4. 2019 vyšel v platnost i účinnost zákon č. 111/2019Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů. Zásadní změny nastaly v ustanovení § 80 a § 80a zákona o PČR, zejména vyřazením explicitní žádosti nutné ke zpřístupnění a předávání potřebných informací o osobních údajích, jež vedlo k urychlení celého řízení. Dále došlo k implementaci § 80b⁶⁶ a 80c⁶⁷, které se týká rozšíření možnosti předávání osobních údajů bezpečnostním sborům, osobám a orgánům třetích států a mezinárodním organizacím neuplatňující právní předpisy k provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady EU, avšak za předpokladu, je-li to nutné k předcházení trestné činnosti.

Dále došlo k rozšíření zákona o PČR zařazením § 84a až 84d, které napomohlo zejména k evidování a zpracovávání údajů o cestujících na území Evropské unie údaje cestujících ze třetích států mimo území EU, na kterém se může se souhlasem policejního prezidenta podílet i určený příslušník Celní správy České republiky. Informace slouží

---

⁶⁵ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, znění účinné od 22. 6. 2011 do 31. 12. 2011.

⁶⁶ Viz ustanovení § 80b zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, znění účinné od 24. 04. 2019: (1) „Policie může i bez žádosti zpřístupnit nebo předat osobní údaje mezinárodní organizaci Interpol nebo bezpečnostnímu sboru státu, který neuplatňuje právní předpisy k provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU).“

⁶⁷ Viz ustanovení § 80c zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, znění účinné od 24. 04. 2019: (1) „Je-li to nezbytné pro plnění konkrétního úkolu policie při plnění účelů uvedených v § 79 odst. 1, může policie zpřístupnit nebo předat osobní údaje jakékoli osobě do třetího státu nebo orgánu třetího státu.“

k porovnávání údajů jmenné evidence cestujících s mezinárodními evidencemi zemí EU.⁶⁸
*„Posouzení údajů jmenné evidence cestujících má umožnit identifikaci osob, reagovat na hrozbu teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti.“*⁶⁹

V neposlední řadě došlo zákonem č. 111/2019Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů, k vložení § 88a⁷⁰ do zákona o PČR, obdobná úprava byla dříve obsažena v § 80a, zabývající se oprávněním zpracování a zpřístupňováním osobních údajů jiným členským státům. Vložen byl i § 88b obsahující se Zvláštním ustanovením o zpracovávání osobních údajů policií v jiných oblastech spadajících do věcné působnosti nařízení č. 2016/679, což policii umožní při vyřizování žádosti subjektu o její opravu, výmaz nebo omezení zpracování osobních údajů.⁷¹

Zákon č. 130/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Do současné doby poslední novelizací zákona o PČR s účinností od 28. 6. 2022 došlo nově k zařazení § 65a⁷². Pro policejní orgán nově s možností získání osobních údajů za účelem záznamu v systému pro identifikaci členských států, které mají informace o předchozích odsouzeních státních příslušníků třetích zemí, zejména odebráním daktyloskopických otisků osobě, která není občanem žádného z členských států EU, či se nachází v nejasném státním postavení, a to v souladu s právními předpisy EU.⁷³

⁶⁸ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, znění účinné od 24. 4. 2019.

⁶⁹ ŠTEINBACH, M., ŠLESINGER, R., ZIMMERMANN, M., BÍLEK, M., HLAVÁČOVÁ, K. *Zákon o Policii České republiky*. Komentář, Praha. Wolters Kluwer, 2019. s. 220.

⁷⁰ Viz ustanovení § 88a zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, znění účinné od 24. 4. 2019: „Zpracování osobních údajů zpřístupněných nebo předávaných v rámci Evropské unie podle zvláštních předpisů o policejní spolupráci.“

⁷¹ ŠTEINBACH, M., ŠLESINGER, R., ZIMMERMANN, M., BÍLEK, M., HLAVÁČOVÁ, K. *Zákon o Policii České republiky*. Komentář, Praha. Wolters Kluwer, 2019. s. 232.

⁷² Viz ustanovení § 65a zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, znění účinné od 28. 6. 2022: „Získávání osobních údajů pro účely záznamu v systému pro identifikaci členských států, které mají informace o předchozích odsouzeních státních příslušníků třetích zemí.“

⁷³ Viz Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/816 ze dne 17. dubna 2019, kterým se zřizuje centralizovaný systém pro identifikaci členských států, jež mají informace o odsouzeních státních příslušníků třetích zemí a osob bez státní příslušnosti (ECRIS-TCN), na doplnění Evropského informačního systému rejstříků trestů, a kterým se mění nařízení (EU) 2018/1726.

Vývoj právních úprav zákona č. 283/1991 Sb., o PČR a zákona č. 273/2008 Sb., o PČR hrál klíčovou roli v posilování mezinárodní spolupráce, přičemž reagoval na rozvoj mezinárodních vztahů a zvýšenou potřebu sdílení informací. Z historického hlediska tyto úpravy umožnily České republice lépe reagovat na mezinárodní hrozby a trestnou činnost a plnit své mezinárodní závazky, zejména v rámci Evropské unie. Ve stručnosti lze změny těchto zákonů shrnout do zásadních fází viz tabulka 3.

Tabulka 3 Vývoj zákona č. 283/1991 Sb., o PČR a zákona č. 273/2008 Sb., o PČR

Rozpad Federace	Vznikem samostatné České republiky v roce 1993, byla policejní spolupráce rozšířena na mezinárodní úroveň, umožňující spolupráci s bezpečnostními složkami a dalšími institucemi jiných států.
Vstup do EU	Vstup ČR do Evropské unie v roce 2004 došlo k novým příležitostem a zároveň k povinnostem v rozsahu mezinárodní spolupráce, zejména zahrnutím institutu EZR do uvedeného zákona o PČR.
Schengenský prostor	Po začlenění do Schengenského prostoru v roce 2008 byla novým zákonem č. 273/2008 Sb., o PČR, zjednodušena a urychlena mezinárodní spolupráce prostřednictvím odstranění kontrol na společných hranicích a zavedením SIS, což mělo za následek možnost přímého přístupu ke sdíleným informacím v rámci EU.
Výměny informací	Postupné novelizace zákona č. 273/2008 Sb., o PČR umožnily posílení pravomocí policie v oblasti mezinárodní spolupráce, včetně rozšíření pravomocí v oblasti zpracovávání, uchovávání a výměny informací, práce s osobními údaji a spolupráce s dalšími mezinárodními organizacemi.

Zdroj: vlastní zpracování

Celkově lze říci, že vývoj obou zákonů, jak zákona č. 283/1991 Sb., o PČR a zákona č. 273/2008 Sb., o PČR, přispěl k lepší a efektivnější mezinárodní spolupráci v oblasti bezpečnosti a boje proti kriminalitě, což je v dnešní době nezbytné v rámci globalizace a vzájemné závislosti mezi zeměmi.

3.4.2 Bilaterální smlouvy

Jedná se o spolupráci založenou na bilaterálním dohodnutí, nazývaném též dvoustranná smlouva, což představuje vzájemnou dohodu mezi dvěma smluvními zeměmi, jež je považována za předchůdce současných forem mezinárodní spolupráce. Největší význam mají dohody uzavřené se sousedními zeměmi, jako je Německo, Polsko, Slovensko

a Rakousko, protože potírání přeshraniční kriminality mezi sousedními zeměmi je v rámci MPS prioritou. Kromě sousedních států má ČR uzavřené bilaterální smlouvy o policejní spolupráci i s dalšími evropskými a mimoevropskými zeměmi.⁷⁴

Na základě právních předpisů každého státu má policie možnost spolupracovat se zahraničními partnery, a to i prostřednictvím mezinárodních organizací, jako je například Interpol (3.5.1), Frontex (3.5.6), a další státní subjekty a instituce. Nicméně, mezinárodní spolupráce policie je také zakotvena v bilaterálních dohodách, které upravují tato mezinárodní partnerství se specifickými instituty, jako jsou společná centra policejní a celní spolupráce, přeshraniční pronásledování, společné hlídky a další opatření, která jsou v případě spolupráce s nesousedními zeměmi méně obvyklá.⁷⁵ Některé novější smlouvy se také zaměřují na rozšíření působnosti na oblast přestupků a posílení pravomocí policistů působících na území druhého státu. Stejně jako u jiných smluv o policejní spolupráci jsou v těchto dohodách upraveny též výměna informací, ochrana osobních údajů a spolupráce při provádění různých opatření.⁷⁶

Bilaterální smlouvy tedy představují důležitý mechanismus pro mezinárodní spolupráci, nejen policejní, ale i justiční, kde dvě smluvní země se dohodnou na vzájemném partnerství a koordinaci ve věcech týkajících se bezpečnosti a práva. V případě České republiky má spolupráce na základě bilaterálních smluv význam zejména na region západního Balkánu, protože osoby z tohoto regionu se často podílí na organizovaném zločinu a obchodu s drogami. Česká republika plánuje rozšířit bilaterální spolupráci i na další státy, jako jsou například Ázerbájdžán, Egypt, Nigérie, Mongolsko atd. Navázání nových smluv s různými zeměmi, včetně těch mimo Evropu, posiluje mezinárodní spolupráci v boji proti kriminalitě a přispívá k efektivní výměně informací a odborných znalostí.

---

⁷⁴ DLOUHÝ, M. *Bilaterální policejní spolupráce*. Kriminologický sborník. Kriminologický ústav Praha Policie České republiky. 2006, č. 2., s. 34-36.

⁷⁵ VLASTNÍK, J. *Institucionální rámec spolupráce v trestních věcech v EU*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta v nakl. IFEC, Beroun, 2008. s. 26.

⁷⁶ KRATOCHVÍL, V. *České trestní právo hmotné a procesní v Evropském právním prostředí*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. s. 24.

3.5 Analýza funkčnosti mezinárodních subjektů policejní spolupráce

MPS je nucena plnit požadavky, které vyplývají z povinností policejních orgánů v souladu s českými zákonnými normami, zejména zákony č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním⁷⁷, a zákonem č. 273/2008 Sb., o PČR. Rozsah, formy a zásady spolupráce policejních útvarů, jsou upraveny zejména interním nařízením policejního prezidenta.⁷⁸ Postup při provádění mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních, zejména vyžádání a poskytnutí právní pomoci, předávací řízení na základě EZR, převzetí trestního řízení do cizího státu a předání trestního řízení do cizího státu je taktéž upraveno interním nařízením policejního prezidenta.⁷⁹ Základem mezinárodní spolupráce efektivita a pružnost v poskytování požadovaných úkonů s ohledem na ochranu údajů o trestním řízení při splnění zákonných podmínek. Právní rámec pro mezinárodní policejní spolupráci a formy této spolupráce jsou stanoveny v § 89⁸⁰ zákona o Policii ČR.⁸¹

Podle tohoto zákona je Policejní prezidium České republiky určeno jako centrální orgán pro mezinárodní policejní spolupráci. V mezinárodních dohodách a smlouvách je důležité brát v úvahu ochranu osobních údajů. V rámci Evropské unie se tato ochrana řeší nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679,⁸² které se vztahuje k ochraně osobních údajů a volnému pohybu těchto údajů. V České republice je ochrana osobních údajů dále regulována prostřednictvím zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů.⁸³

---

⁷⁷ ŠÁMAL, P. et .al. *Trestní řád: komentář*. 7. doplněné a přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013.

⁷⁸ Interní nařízení PČR, Pokyn policejního prezidenta č. 1/2022 o některých postupech v oblasti mezinárodní policejní spolupráce.

⁷⁹ Interní nařízení PČR, Pokyn policejního prezidenta č. 270/2013 o postupech policejních orgánů v některých oblastech mezinárodní spolupráce ve věcech trestních.

⁸⁰ Viz ustanovení § 89 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů: „Policie při plnění svých úkolů spolupracuje s mezinárodní organizací Interpol, Evropským policejním úřadem, příslušnými orgány a institucemi Evropské unie a jejích členských států a s jinými mezinárodními organizacemi, s mezinárodními trestními soudy, mezinárodními trestními tribunály, popřípadě obdobnými mezinárodními soudními orgány, které splňují alespoň jednu z podmínek uvedených v § 145 odst. 1 písm. b) a c) zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, zahraničními bezpečnostními sbory a dalšími příslušnými zahraničními subjekty.“

⁸¹ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁸² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES.

⁸³ Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.

Mezinárodní spolupráce v oblasti trestních věcí se dělí na mezinárodní justiční spolupráci a mezinárodní policejní spolupráci (“MPS”). Mezinárodní justiční spolupráce má formální charakter a jejím cílem je získání procesně použitelných důkazů. MPS se soustředí na získávání informací, které však vyžadují potvrzení od justičních orgánů, aby mohly být použity jako důkazy v trestním řízení. Tato oblast spolupráce je regulována právními předpisy, včetně zákona o Policii České republiky⁸⁴, právem EU a jinými právními akty upravující tuto složitou problematiku.

3.5.1 Interpol

Interpol je označení pro Mezinárodní organizaci kriminální policie, která funguje jako mezivládní instituce, zajišťující celosvětovou policejní spolupráci v oblasti kriminality mezi jednotlivými policejními složkami členských států.⁸⁵ Interpol je největší agenturou zaměřenou na mezinárodní policejní spolupráci na světě. Rozsah zemí, kde Interpol působí, neustále roste a v současnosti zahrnuje tato organizace 195 členských států, přičemž Česká republika se ke spolupráci s touto organizací zavázala dne 29. 9. 1993. Centrála v Lyonu je administrativním a logistickým centrem Organizace.⁸⁶

Interpol sice není členem Evropské unie, ale členské státy EU jsou členy Interpolu. Tato skutečnost z něj činí důležitou složku spolupráce v rámci bezpečnostních iniciativ EU se zřetelem na nezbytnost jeho právních regulací. Evropská unie si zakládá na dlouhodobé spolupráci s Interpolem, která se týká několika oblastí vymáhání práva. Členským státům EU je umožněn přímý přístup k 19 databázím této mezinárodní organizace.⁸⁷ Interpolem je zajištěn nepřetržitý provoz v anglickém jazyce, francouzském, španělském a arabském, přičemž v jednotlivých zemích, které jsou součástí Interpolu je zřízena Národní ústředna Interpolu (NUI). V ČR je NUI integrována do ŘMPS. Primárním cílem trestné činnosti jsou kybernetické zločiny, terorismus a organizovaný zločin.⁸⁸

---

⁸⁴ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁵ PINKA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. 2. přepracované a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2019. s. 302.

⁸⁶ INTERPOL, členské země [online]. Member-countries [cit. 2023-08-08].

⁸⁷ EUROPOL, [online]. Cyklus politik EU – EMPACT [cit. 2023-15-05].

⁸⁸ INTERPOL, co je Interpol [online]. What-is-INTERPOL [cit. 2023-08-08].

Z výše uvedeného vyplývá, že Interpol, přináší pro policejní orgány České republiky mnohé přínosy, jako rozsáhlá mezinárodní spolupráce se složkami z ostatních zemí, sdílení informací a výměna odborných znalostí, což umožňuje lépe porozumět komplexním kriminálním situacím a efektivněji provádět vyšetřování. Dalším přínosem Interpolu je jeho schopnost poskytovat policejním orgánům České republiky operativní analýzy, odborné znalosti a taktickou a technickou podporu, klíčovou pro pomoc v identifikaci vzorů, trendů a rizik souvisejících s trestnou činností.

3.5.2 Europol

Europol, známý také jako Evropský policejní úřad, je agenturou Evropské unie schválenou v rámci Maastrichtské smlouvy o Evropské unii dne 7. 2. 1992⁸⁹, jejímž hlavním záměrem bylo dosáhnout efektivního působení a vzájemné spolupráce mezi orgány prosazujícími právo, s cílem prevence a potírání závažných trestných činů, včetně organizovaného zločinu a terorismu. Svou činnost úřad zahájil v nizozemském Haagu na základě Úmluvy o Europolu ze dne 26. 7. 1995⁹⁰, přičemž členy Europolu jsou zejména státy, které jsou členy Evropské unie a „*Europol je v každém členském státě ve styku s jedinou národní jednotkou, která bude zřízena nebo určena podle článku 4 této Úmluvy.*“⁹¹

Pro současnou existenci Europolu je ovšem pertinentní ještě Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/794 (rozhodnutí o Europolu), jehož článek 3 stanovuje, že: „*Cílem Europolu je podporovat a posilovat činnosti příslušných orgánů členských států a jejich vzájemnou spolupráci při předcházení a boji proti organizované trestné činnosti, terorismu a dalším formám závažné trestné činnosti, které se dotýkají dvou nebo více členských států.*“⁹²

Europol plní také další úkoly, jako je rozvíjení odborné znalosti, týkající se vyšetřovacích postupů, poskytování strategických operativních informací. K tomu využívá síť evropských vzdělávacích institucí CEPOL (Evropská policejní akademie), která zajišťuje vzdělávací aktivity a tvorbu programů založených na společných evropských standardech.⁹³

---

⁸⁹ Smlouva o Evropské unii a Smlouva o fungování Evropské unie.

⁹⁰ Úmluva o zřízení Evropského policejního úřadu (Úmluva o Europolu), založená na článku K.3 Smlouvy o Evropské unii.

⁹¹ Viz článek 1 odst. 2 Úmluvy o zřízení Evropského policejního úřadu (Úmluva o Europolu)

⁹² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/794 ze dne 11. května 2016 o Agentuře Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) a o zrušení a nahrazení rozhodnutí 2009/371/SVV, 2009/934/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV.

⁹³ Cepol [online]. Cepol.europa.eu [cit. 2024-01-10].

Od roku 2002 funguje institut společných vyšetřovacích týmů, které umožňují policistům jiných států společně spolupracovat na trestní věci s mezinárodním rozsahem, jak stanovuje článek 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/794) „*Zaměstnanci Europolu se v podpůrných funkcích mohou účastnit společných vyšetřovacích týmů.*“ Europol může také žádat členské státy o zahájení trestního vyšetřování, přičemž o tom uvědomí Eurojust. Dle článku 8 a 9 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/794) je každý členský stát povinen zřídit národní jednotku plnící stanovené úkoly mezinárodní spolupráce a dále každá přidělí k Europolu nejméně jednoho svého styčného důstojníka.⁹⁴ Europol vyjednává i bilaterální operativní nebo strategické dohody s dalšími státy a mezinárodními organizacemi.⁹⁵

Europol tedy zajišťuje důležitou podporu prostřednictvím několika klíčových opatření. Za prvé, funguje jako prostředník pro výměnu informací mezi členskými státy a svými styčnými důstojníky a za druhé také poskytuje klíčové operativní analýzy podporující prováděné operace.

Pro Českou republiku má Europol zásadní přínos, zejména z hlediska výměny informací s ostatními členskými zeměmi, kdy získává přístup k odborným analýzám a strategickým zprávám, což jí umožňuje lépe se orientovat v aktuálních kriminálních trendech, zejména v boji proti mezinárodní kyberkriminalitě. Dle vyjádření Ministerstva vnitra je kyberkriminalita jednou z nevíce rostoucích trestných činností jak v ČR, tak celosvětově. „*V roce 2022 tvořila s 18,5 tisíci případy více než 10 % z celkové registrované kriminality v Česku. Meziročně tato kriminalita vzrostla takřka o 100 % (94,9 %). V minulém roce byly nejčastější útoky na přihlašovací údaje k bankovním účtům, přesně cílené ransomware útoky pomocí e-mailu nebo SMS, útoky DoS/DDoS nebo útoky pomocí škodlivých kódů s cílem krádeže dat a účtů uživatelů.*“⁹⁶

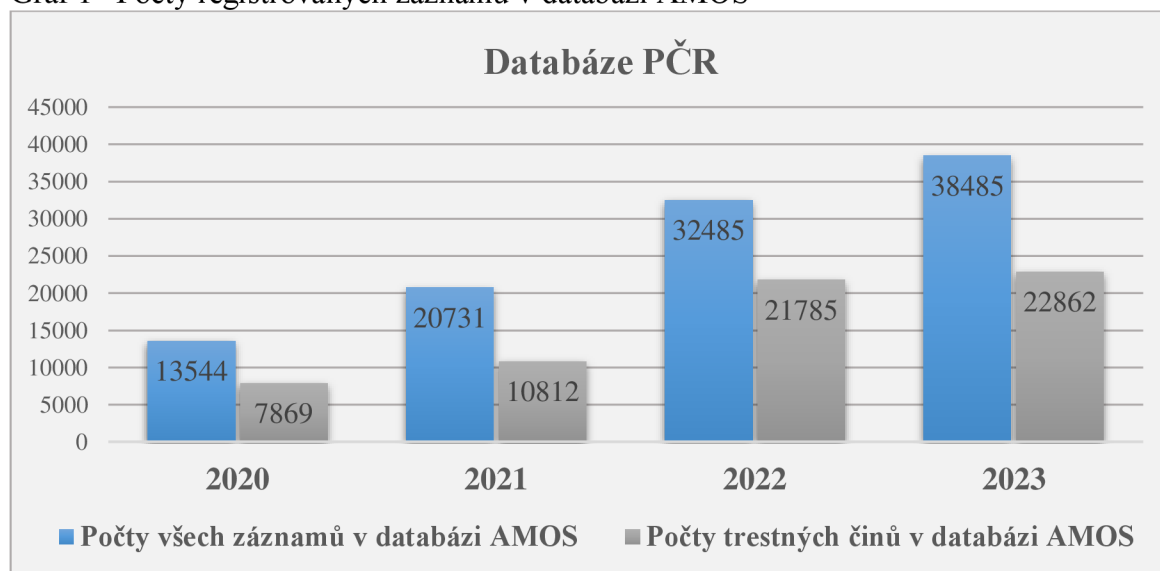
⁹⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/794 ze dne 11. května 2016 o Agentuře Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) a o zrušení a nahrazení rozhodnutí 2009/371/SVV, 2009/934/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV.

⁹⁵ PINKA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. 3., rozšířené vydání. Praha: Linde, 2012. s. 267.

⁹⁶ Ministerstvo vnitra ČR [online]. Zpravodajství [cit. 2024-01-05].

Analytickou a metodickou podporu v oblasti ostatní kriminality páchané v kyberprostoru⁹⁷ zabezpečuje pro Policejní prezidium České republiky, Úřad služby kriminální policie a vyšetřování (dále jen “ÚSKPV“), a to z pokynu policejního prezidenta č. 103/2013⁹⁸. Dle tohoto pokynu se aktivně zapojuje do práce na tvorbě zákonů a strategií jak na národní, tak mezinárodní úrovni. Dále plní úkoly, které vyplývají z mezinárodních dohod nebo členství ČR v mezinárodních organizacích nebo orgánech zodpovědných za policejní a justiční spolupráci. Za účelem sběru analytických dat byl v roce 2020 vytvořen tzv. exportní subsystém AMOS, pro statistiku veškeré kriminality páchané za pomoci výpočetní techniky (mobilní telefony, prodejní portály, dětská pornografie apod., což znamená, že se jedná o širší okruh, než u samotné kyberkriminality). Viz graf 1.

Graf 1 Počty registrovaných záznamů v databázi AMOS

Zdroj: vlastní zpracování, (interní databáze PČR)

Co se týká odhalování kyberkriminality, brig. gen. Mgr. Tomáš Kubík, náměstek policejního prezidenta pro službu kriminální policie a vyšetřování se ve zprávě SKPV za rok 2022 vyjádřil „že odhalování a vyšetřování kriminality tohoto charakteru bývá často zdlouhavé a nákladné, většina finančních prostředků pocházející z kybernetické trestné činnosti je přeposílána do zahraničních peněžních institucí nebo okamžitě převedena na

⁹⁷ Interní nařízení PČR, Pokyn policejního prezidenta č. 103/2013 o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení, čl. 1 písm. m): „Ostatní kriminalitou páchanou v kyberprostoru se rozumí kriminalita páchaná za výrazného využití informačních a komunikačních technologií, včetně počítačových sítí.“

⁹⁸ Interní nařízení PČR, Pokyn policejního prezidenta č. 103/2013 o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení.

kryptoměny, které jsou využívány jako prostředek k zahlazení stop, což významně ovlivňuje objasňování.“ V roce 2021 činila objasňenost 24,7 %, v roce 2022 se podařilo objasnit 15,1% skutků, avšak nutno zmínit, že registrovaných skutků bylo téměř o 100% více než v roce předchozím.⁹⁹

Několikaletý trend postupného přesunu kriminality do online prostředí se projevuje stále jasněji a rychleji, lze pozorovat napříč různými formami kriminality, a to bez ohledu na jejich charakter, zda se jedná o obecnou, hospodářskou, či ostatní kriminalitu. I tohoto důvodu je spolupráce s Europolem významná, a to zejména v případech spolupráce s ÚSKPV, poskytování, informací o trestné činnosti, analýz, příprav strategických zpráv a hodnocení případných hrozeb v rámci EU.

3.5.3 Schengenská spolupráce

Termín "Schengen" se běžně používá k označení spolupráce v tzv. Schengenském prostoru, jak je stanoveno ve Schengenské dohodě podepsané dne 14. června 1985.¹⁰⁰ Dohoda zahrnovala postupnou eliminaci hraničních kontrol na společných hranicích, opatřením jak krátkodobé, tak dlouhodobé povahy.¹⁰¹ Významný pokrok přinesla tzv. Schengenská prováděcí úmluva (dále jen "SPÚ"), která byla podepsána 19. června 1990 jako doplněk k Schengenské dohodě mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky. SPÚ představovala klíčový dokument schengenské spolupráce a stala se základem pro postupné rozšiřování této spolupráce dalšími právními akty, které dohromady tvoří schengenské *acquis*.¹⁰² V květnu roku 1999 bylo schengenské *acquis* začleněno do institucionálního rámce Evropské unie pomocí Schengenského protokolu¹⁰³, který je součástí Amsterodamské smlouvy. Tímto byla

---

⁹⁹ Policejní prezidium České republiky, zpráva SKPV za rok 2022 [online]. (PDF) [cit. 2024-02-15].

¹⁰⁰ Úmluva k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích.

¹⁰¹ FIALA, P, KRUTÍLEK, O. a PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 3., aktualizované, rozšířené a doplněné vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2018. s. 455.

¹⁰² Prováděcí úmluva ze dne 19. června 1990 k Schengenské dohodě ze dne 14. června 1985 o postupném rušení kontrol na společných hranicích, uzavřené mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky.

¹⁰³ Rozhodnutí Rady ze dne 17. května 1999 o některých opatřeních pro uplatňování dohody uzavřené mezi Radou Evropské unie a Islandskou republikou a Norským královstvím o přidružení těchto dvou států k provádění, uplatňování a rozvoji schengenského *acquis*.

schengenská spolupráce plně začleněna do struktur a procesů EU.¹⁰⁴ V roce 2006 byl přijat tzv. Schengenský hraniční kodex, upravující přeshraniční pohyb osob přes hranice vnitřní i vnější. „*Ochrana hranic má za úkol pomáhat v boji proti nedovolenému přistěhovalectví a obchodování s lidmi a zabránit jakékoliv hrozbě pro vnitřní bezpečnost, veřejný pořádek, veřejné zdraví a mezinárodní vztahy členských států.*“¹⁰⁵

Schengenský hraniční kodex byl dále kodifikován Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 ze dne 9. března 2016.¹⁰⁶ Toto nařízení stanoví kodex Unie o pravidlech pro přeshraniční pohyb osob, zaměřuje se na ochranu vnějších hranic členských států EU a zároveň omezuje kontroly na hranicích vnitřních.

Schengenská spolupráce zahrnuje soubor opatření v oblasti policejní a justiční spolupráce v trestních záležitostech a provozu Schengenského informačního systému (dále jen “SIS“). SIS vznikl na základě článku 92 Schengenské prováděcí úmluvy¹⁰⁷ a má za úkol chránit veřejný pořádek a bezpečnost v rámci volného pohybu osob. Tento systém se skládá ze tří hlavních částí: Centrální databáze SIS sídlící ve Štrasburku, Národních informačních systémů SIS, které provozují jednotlivé státy Schengenu, a systému SIRENE, který slouží k výměně dalších informací. V roce 2013 byla zavedena druhá generace SIS (dále jen “SIS II“) s dalšími funkcemi, jako je možnost přidávání otisků prstů a fotografií do záznamů. Kromě toho je SIS doplněn Vízovým informačním systémem (dále jen “VIS“) pro výměnu údajů o vízech mezi členskými státy.¹⁰⁸

Schengenský prostor se po více než deseti letech rozšířil k 1. lednu 2023 o Chorvatsko a v současné době zahrnuje 27 evropských zemí.¹⁰⁹ Od března 2024 se k Schengenskému prostoru připojí Bulharsko a Rumunsko, a to i přes fakt, že Evropské komise již před dvanácti lety potvrdila, že obě země jsou plně připraveny stát se součástí. „*Rumunsko a Bulharsko leží na hlavních trasách nelegálního obchodu se zbraněmi, drogami*

---

¹⁰⁴ PINKA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. 3., rozšířené vydání. Praha: Linde, 2012. s. 214-215.

¹⁰⁵ Tamtéž, str. 222.

¹⁰⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex) (kodifikované znění).

¹⁰⁷ Úmluva k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích.

¹⁰⁸ FIALA, P., KRUTÍLEK, O. a PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 3., aktualizované, rozšířené a doplněné vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2018. s. 521.

¹⁰⁹ Euroskop.cz, [online]. Článek o stavu Schengenu za rok 2023 [cit. 2023-11-26].

a lidmi. Evropská komise ale uvedla, že důkladné šetření prokázalo, že splňují všechny požadavky vstupu do Schengenu.¹¹⁰

3.5.4 Společná centra policejní spolupráce

V rámci celého schengenského prostoru byla implementována síť společných center pro policejní a celní spolupráci, která jsou klíčovým nástrojem pro posílení MPS zejména v příhraničí. Aktuálně operuje více než 60 těchto center, která plní významné funkce v oblasti vnitřní bezpečnosti a efektivní přímé přeshraniční spolupráce. Společná centra byla zřízena v celém schengenském prostoru s cílem posílit mechanismy MPS a zlepšit postupy prosazování práva v blízkosti hranic, vznikají na základě mezinárodních bilaterálních smluv a prováděcích ujednání se sousedními státy, kdy slouží jako důležité body kontaktu.¹¹¹

Tato společná centra jsou organizačně začleněna pod příslušné odbory mezinárodních vztahů při krajských ředitelství policie ČR. ŘMPS poté zastává celkovou metodickou a koordinační roli v rámci jejich činnosti. Pracovníci center se stávají ze zástupců policejních orgánů obou států, kteří si sdílejí potřebné informace. Pro ostatní policejní útvary slouží jako koordinátoři příhraniční spolupráce s přístupem do národních databází, napomáhají při poskytování pomoci při bezpečnostních opatřeních, mezinárodních pátracích akcích apod. Kromě toho se centra zaměřují na organizaci schůzek a v případě potřeby zajišťují také operativní tlumočení a překlady.¹¹² Tato centra plní klíčovou roli jako komunikační uzly pro přímou přeshraniční spolupráci mezi sousedními státy. Jejich hlavním cílem je výměna důležitých informací a poskytování podpory policistům.

V České republice jsou zřízena společná centra pro policejní a celní spolupráci s každým ze sousedních států. S Německem existují dvě centra, která sídlí v Petrovicích a ve Schwandorfu. S Rakouskem v Mikulově/Drasenhofenu, s Polskem jsou zřízena opět dvě centra v Chotěbuzi a v Náchodě/Kudowa Słone a se Slovenskem je to společné centrum v Hodoníně/Holíči. Viz obrázek 1.¹¹³

---

¹¹⁰ Česká televize [online]. ČT24 [cit. 2024-1-10].

¹¹¹ Policie ČR [online]. Společná centra policejní spolupráce [cit. 12-8-2022].

¹¹² Policie ČR [online]. Článek bezpečnostní sbory [cit. 2023-08-08].

¹¹³ Interní zdroj PČR.

Obrázek 1 Společná centra pro policejní a celní spolupráci v rámci ČR

Zdroj: vlastní zpracování, Interní zdroj PČR

3.5.5 Styční důstojníci

V rámci Schengenského prostoru se provádí důležitá policejní spolupráce skrze výměnu styčných důstojníků, což je regulačně upraveno v článku 47 Schengenské prováděcí úmluvy¹¹⁴. Hlavním cílem této spolupráce je zejména zefektivnit propojení mezi policejními složkami. Styční důstojníci vykonávají roli spojovacího prvku výměny zásadních informací trestního řízení, poskytování asistence při vyřizování žádostí o právní pomoc. Jejich vyslání se zakládá na dohodě mezi příslušnými státy a jejich funkce je spíše podpůrná, sami nejsou oprávněni provádět policejní operace samostatně.

Přesto jsou tito styční důstojníci důležitým přínosem pro přeshraniční policejní spolupráci a svou činnost vykonávají na základě článku 46 Schengenské prováděcí úmluvy¹¹⁵, která spočívá v poskytování informací druhé straně bez předchozí žádosti. V rámci Policie ČR mají styční důstojníci významnou úlohu v rozvoji a udržování kontaktů s mezinárodními partnery a organizacemi. Jejich činnost se odehrává na zastupitelských

¹¹⁴ Úmluva k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích.

¹¹⁵ Úmluva k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985.

úřadech České republiky v zahraničí, u bezpečnostních sborů jiných států a také v rámci mezinárodních organizací. Tyto styční důstojníci jsou organizováni do tří hlavních kategorií, viz tabulka 4.¹¹⁶

Tabulka 4 Organizace styčných důstojníků

Styční důstojníci pro mezinárodní policejní spolupráci	Vykonávání koordinační a podpůrnou činnost v oblasti trestních a policejních záležitostí. Jejich role spočívá ve výměně informací, spolupráci na vyšetřování a zajišťování důkazů a také v organizaci společných operací.
Experti pro migraci a doklady	Tato kategorie se specializuje na otázky týkající se migrace, a to zejména v oblasti identifikace a ověřování cestovních dokladů. Styční důstojníci této skupiny mohou hrát klíčovou roli při prevenci a odhalování nelegální migrace a obchodování s lidmi.
Národní experti policie	Tato skupina se soustředí na specifické oblasti, jako jsou například organizovaný zločin, terorismus, kyberkriminalita nebo oblasti vyžadující specifické znalosti. Jejich úkolem je sdílet své odborné zkušenosti a informace s mezinárodními partnery.

Zdroj: vlastní zpracování, interní zdroj PČR

Styční důstojníci České republiky působí v zastupitelských úřadech Itálie, Kosovo, Německo, Polsko, Rakousko, Rumunsko, Slovensko, Srbsko, Spojené království, Ukrajina, Vietnam, v současné době válečného konfliktu nezastupuje styčný důstojník České republiky zastupitelský úřad v Rusku. V každé zemi provádí svou činnost jeden styčný důstojník.

Z hlediska efektivnější spolupráce policejní a justiční mezinárodní spolupráce je vhodné zabývat se otázkou ustanovení většího počtu styčných důstojníků zařazených do jednotlivých zemí akceptujících tuto spolupráci. Jejich nezbytná existence zajišťuje rychlou výměnu důležitých údajů mezi zainteresovanými stranami, což je klíčové pro promptní identifikaci a řešení hrozeb a trestných činů. V kontextu Schengenského prostoru, kde dochází k volnému pohybu osob, je nezbytné mít dostatečný počet styčných důstojníků k prevenci a odhalování hrozeb. Jejich úloha spočívá také v budování důvěry mezi

¹¹⁶ Interní nařízení PČR, Pokyn policejního prezidenta č. 199 ze dne 25. srpna 2022, kterým se mění pokyn policejního prezidenta č. 243/2019, ze dne 11. prosince 2019, kterým se upravují činnosti a úkoly styčných důstojníků a vyslaných národních expertů.

jednotlivými zeměmi a posilování koordinovaného přístupu k řešení komplexních bezpečnostních výzev. Bez dostatečného počtu styčných důstojníků by tato spolupráce byla značně omezena, což by vedlo k nedostatečnému monitorování a reakci na přeshraniční trestnou činnost.

3.5.6 Frontex

Frontex, známý také jako Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž sídlí od roku 2005 ve Varšavě. Cílem Frontexu je správa hranic v rámci Evropy, sledování pohybu migrujících osob, provádění analýzy rizik, organizování a nasazování stálého sboru evropské pohraniční a pobřežní stráže (dále jen „EBCGT“) a podporování členských států EU v procesu návratu migrantů zpět do jejich zemí původu. Frontex vznikl na základě Nařízení Rady (ES) č. 2007/2004.¹¹⁷ Toto nařízení bylo novelizováno a nahrazeno v říjnu 2016, a to Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/1624.¹¹⁸ Mandát Frontexu byl dále rozšířen v roce 2019 schválením Nařízení Evropského parlamentu a Rady o Evropské pohraniční a pobřežní strážce, což mělo za následek zrušení předchozího Nařízení (EU) č. 1052/2013 a (EU) 2016/1624.¹¹⁹

Každý členský stát zřizuje Národní kontaktní bod Frontexu (dále jen „NFPoC“), který slouží jako primární místo pro přímou spolupráci s touto agenturou. V České republice je tento bod zřízen při ŘMPS Policejního prezidia ČR, kde se stará o různé úkoly související s agendou Frontexu, vysílání policistů do operačních aktivit je upraveno pokynem Policejního prezidenta.¹²⁰ Z tiskové zprávy ze září 2023 se na operacích pod vedením Frontexu podílelo více než 2700 stálých důstojníků sboru a zaměstnanců.¹²¹

---

¹¹⁷ Nařízení Rady (ES) č. 2007/2004 ze dne 26. října 2004 o zřízení Evropské agentury pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie.

¹¹⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1624 ze dne 14. září 2016 o Evropské pohraniční a pobřežní strážce a o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 a zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 863/2007, nařízení Rady (ES) č. 2007/2004 a rozhodnutí Rady 2005/267/ES.

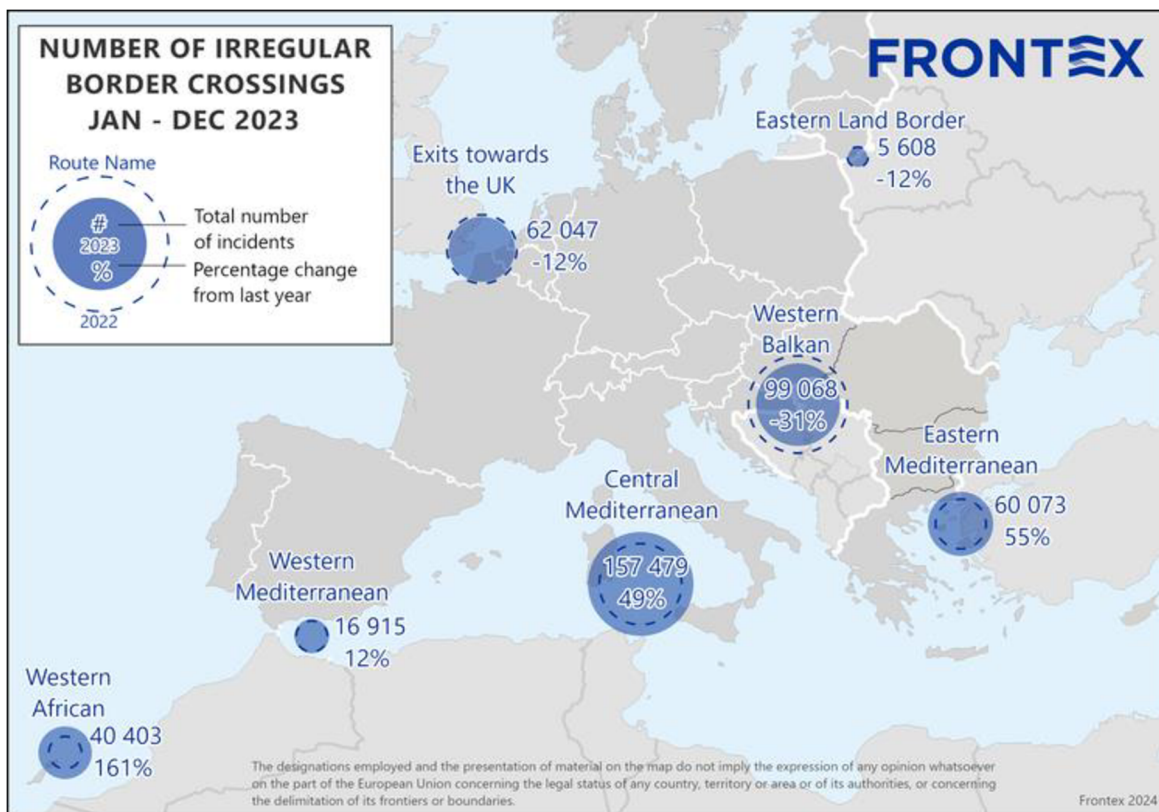
¹¹⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 ze dne 13. listopadu 2019 o Evropské pohraniční a pobřežní strážce a o zrušení nařízení (EU) č. 1052/2013 a (EU) 2016/1624.

¹²⁰ Interní nařízení PČR, Pokyn policejního prezidenta č. 40 ze dne 26. února 2021 o zřízení národního týmu stálého útvaru Evropské pohraniční a pobřežní strážce a vysílání jeho členů do operačních aktivit Frontexu.

¹²¹ Frontex.europa.eu [online]. Tisková zpráva ze dne 14. 09. 2023 [cit. 2023-09-10].

Počet odhalených nelegálních přechodů hranic na vnějších hranicích EU čítalo za rok 2023 celkem 380 000 osob, což je nejvyšší celkový počet od roku 2016. Trasa přes centrální Středomoří představuje v roce 2023 polovinu všech nelegálních přechodů do EU (157 479 zjištění), jedná se tak o neaktivnější trasu do EU. Druhou neaktivnější trasou je trasa západobalkánská (99 068 zjištění).¹²² Viz obrázek 2.

Obrázek 2 Agentura Frontex, nelegální migrace v roce 2023

Zdroj: Frontex.europa.eu

Frontex přispívá k bezpečnosti České republiky a celé Evropské unie, tím, že se angažuje v analýze migračních dat, zabývá se registrací, ztotožňováním a vytěžováním migrantů a vytváří tak analytické výstupy, které slouží jako základ pro vytváření operativních opatření. Celkově zajišťuje bezpečnost vnějších hranic Evropské unie a řeší migrační a bezpečnostní výzvy.

¹²² Frontex.europa.eu [online]. Tisková zpráva ze dne 16. 01. 2024 [cit. 2024-01-22].

3.5.7 Vysílání policistů do zahraničí

Vysílání příslušníků Policie ČR do zahraničí se realizuje různými formami, které se liší svým účelem. Některé formy vysílání jsou trvalejší a účastní se jich policisté dlouhodobě, zatímco jiné byly zavedeny nebo posíleny z důvodu migračních záležitostí v EU. Vysíláním konkrétních policistů působících v různých operacích mezinárodního rozměru, se zabývá ŘMPS.

3.5.7.1 Společné operace Frontexu

Vysílání policistů pod operace Frontexu upravuje Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1896/2019 o Evropské pohraniční a pobřežní stráží¹²³. Na národní úrovni je základem tohoto vysílání zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů¹²⁴ a pokyn policejního prezidenta č. 40/2021.¹²⁵ Policie ČR má dle údajů z ledna 2024 pro potřeby mimořádných výzev agentury Frontex připraveno k vyslání 252 policistů, z toho do aktivních operací agentury Frontex v roce 2023 svou pomocí přispělo 146 policistů, viz tabulka 5. V roce 2022 se jednalo o 161 policistů.¹²⁶

Tabulka 5 Piliře agentury Frontex s počtem zapojení českých policistů v roce 2023

Pozemní hranice	83 policistů
Mořská hranice	46 policistů
Vzdušná hranice	8 policistů
Situační centrum v sídle agentury Frontex (Varšava)	2 policisté
Kategorie 2 SC EBCG – dlouhodobě vyslaní experti	7 policistů

Zdroj: vlastní zpracování, interní data PČR

Cílem tohoto vysílání je posílit ochranu vnějších hranic EU, bojovat proti přeshraniční trestné činnosti, a zabývat se otázkou azylu. Stálý útvar je rozdělen do čtyř kategorií operativních pracovníků, kterými jsou statutární zaměstnanci Frontexu, dále pracovníci dlouhodobě přidělení do Frontexu z členských států EU, pracovníci z členských

¹²³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 ze dne 13. listopadu 2019 o Evropské pohraniční a pobřežní stráží a o zrušení nařízení (EU) č. 1052/2013 a (EU) 2016/1624.

¹²⁴ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

¹²⁵ Interní nařízení PČR, Pokyn policejního prezidenta č. 40 ze dne 26. února 2021 o zřízení národního týmu stálého útvaru Evropské pohraniční a pobřežní stráže a vysílání jeho členů do operačních aktivit Frontexu.

¹²⁶ Česká televize, studio čt24, [online] tisková konference Policejního prezidia ohledně nelegální migrace v roce 2023 ze dne 22. 01. 2024 [cit. 2024-01-22].

států EU připravení na krátkodobé vyslání a rezerva pro rychlé nasazení, kterou tvoří pracovníci z členských států EU.

3.5.7.2 Mírové zahraniční mise EU, NATO, OBSE a OSN

Mírové operace převyšují 6 měsíců a zaměřují se konfliktní oblasti s cílem udržet a podporovat mír, povětšinou jsou realizovány za účasti jiných ozbrojených sil. Zapojení policejních složek do mírových operací se začalo postupně rozvíjet od počátku 60. let 20. století. V misích EU, OSN a ve stálých misích ČR při OSN ("OBSE") je role policie důležitá při asistenci policii a dalším orgánům v oblasti prosazování práva. To může zahrnovat výcvik, vzdělávání, poradenství, odborné vedení a materiální podporu. Některé mise mají také mandát k dočasnému nahrazení místních orgánů v případě jejich kolapsu. Účastníci misí procházejí náročným selekčním procesem a musejí splňovat vysoké standardy.¹²⁷

Policisté jsou vysíláni na základě právního rámce stanoveného zákonem č. 361/2003 Sb., který upravuje služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů.¹²⁸ Vysílání příslušníků PČR je dále regulováno pokynem policejního prezidenta č. 97/2018, který upravuje podmínky a postupy týkající se vysílání policistů do zahraničních mírových operací a zároveň provádí změny v pokynu policejního prezidenta č. 231/2016, který se zabývá psychologickými službami souvisejícími s vysíláním do těchto operací.¹²⁹

3.5.7.3 Společné pohraniční hlídky v rámci bilaterální dohody z důvodu migrace

Od roku 2015, kdy propukla migrační krize, poskytuje Policie ČR podporu policejním sborům v zemích postižených nelegální migrací. To probíhá formou vysílání českých policistů, kteří působí ve společných pohraničních hlídkách s představiteli místních bezpečnostních složek. V roce 2015 již byli policisté vysíláni do Maďarska a Slovinska, následně v roce 2016 byly uskutečňovány zahraniční mise do Srbska a Severní Makedonie, která leží na tzv. západobalkánské migrační trase. Pomoc pro Srbsko a Severní Makedonii již spadá pod agenturu Frontex (3.5.6), v rámci bilaterální dohody jsou policisté ČR vysíláni policisté pouze do Maďarska. Kvůli dopadům válečného konfliktu na Ukrajině, Policie ČR

---

¹²⁷ Interní zdroje PČR.

¹²⁸ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

¹²⁹ Interní nařízení PČR, Pokyn policejního prezidenta č. 79 ze dne 14. května 2018, kterým se upravuje vysílání příslušníků Policie České republiky do zahraničních mírových operací a kterým se mění pokyn policejního prezidenta č. 231/2016, o psychologických službách (o vysílání do zahraničních mírových operací).

poskytuje pomoc i Slovensku a to vysíláním policistů na slovensko-ukrajinské hranici, kde ve společných hlídkách pomáhají zejména s filtrací osob a dalšími procedurami.¹³⁰

Úkolem policistů je spolupráce na fyzické ochraně hranic těchto zemí, což zahrnuje monitorování hranic, záchyty nelegálních migrantů a převaděčů a podpůrnou spolupráci s místními bezpečnostními složkami. Při své činnosti nemají exekutivní pravomoc a mohou působit pouze v rámci spolupráce s místními složkami. Vyslání policistů v tomto režimu vyžaduje minimální dobu služby u Policie ČR po dobu 5 let. Výhodou je znalost místního jazyka, práce s doklady a obsluhy termovizní techniky. Těmito schopnostmi a znalostmi mohou policisté účinněji a efektivněji vykonávat své povinnosti v rámci společných pohraničních hlídek.¹³¹

3.5.7.4 Letní hlídky ve vybraných destinacích jako pomoc českým turistům

Policie ČR již několik let vysílá policisty do některých turistických destinací, které navštěvuje větší množství českých turistů. Konkrétně se jedná o destinace Primorsko a Nesebar v Bulharsku a Omiš a Šibenik v Chorvatsku. Tito policisté jsou vysíláni ve dvoučlenných skupinách na měsíční dobu v průběhu letních prázdnin, tedy v červenci a srpnu. Během svého působení v letních hlídkách v zahraničí nemají čeští policisté exekutivní pravomoc. Jejich role spočívá v poskytování poradenství a pomoci při komunikaci českých turistů s místními úřady. Tato spolupráce probíhá na základě bilaterálních dohod s danými zeměmi. V roce 2021 byli čeští policisté zkušebně vysláni na kratší dobu také do Albánie a Černé Hory. Předpokladem pro vyslání je znalost místního jazyka, nebo alespoň jazyka, který ovládá většina místní populace, případně znalost angličtiny v případě nedostatku kandidátů se znalostí místního jazyka. Cílem této mise je zajištění lepšího servisu a podpory českým turistům v těchto oblíbených dovolenkových destinacích.¹³²

Z celkového hlediska má vysílání policistů do zahraničí pozitivní dopad na bezpečnost, stabilitu a spolupráci České republiky s mezinárodními partnery a výrazným způsobem zasahuje do MPS. Policejní prezident genpor. Martin Vondrášek dne 22. 1. 2024

---

¹³⁰ Česká televize, studio čt24 [online] tisková konference Policejního prezidia ohledně nelegální migrace v roce 2023 ze dne 22. 01. 2024 [cit. 2024-01-22].

¹³¹ Interní zdroje PČR a vlastní zkušenost ze zahraniční mise v Severní Makedonii v roce 2020.

¹³² Interní zdroje PČR.

na tiskové konferenci Policejního prezidia o nelegální migraci v roce 2023 uvedl, že „*pomoc policistů Policie České republiky na ochraně vnějších hranic Schengenského prostoru je dlouhodobě významná.*“¹³³ Policie ČR zahájila v roce 2023 na území České republiky celkem 388 trestních řízení pro přečin Organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice podle § 340 zákona č. 40/2009 Sb.,¹³⁴ v roce 2022 se jednalo o 248 zahájení trestních řízení totožného charakteru.¹³⁵

Každá forma vysílání přispívá k různým aspektům bezpečnosti a je důležitá v různých kontextech, ať už jde o migrační krize, udržení míru v konfliktních oblastech nebo pomoc turistům v zahraničí. „*Policisté, ať již vycestovali bilaterálně nebo pod vlajkou Frontexu, Odvádí na vnější hranici naprosto skvělou práci, v Maďarsku se dočkali nejvyšších ocenění, a je to možná i proto, že zabránili za loňský rok 21 tisícům nelegálním migrantům vstup do Evropy.*“¹³⁶

3.6 Mezinárodní justiční spolupráce a její základní subjekty

Mezinárodní justiční spolupráce v trestních případech je založena na spolupráci mezi státem dožadujícím a dožadovaným. Mezinárodní justiční spolupráce v oblasti trestního práva stanovuje postupy pro spolupráci mezi ústředními justičními orgány a dalšími subjekty v oblasti mezinárodní spolupráce v trestních věcech. Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů v § 2 definuje justiční orgány jako soud, státní zastupitelství a evropské žalobce¹³⁷, a jako ústředním orgánem

---

¹³³ Česká televize, studio čt24, [online] tisková konference Policejního prezidia ohledně nelegální migrace v roce 2023 ze dne 22. 01. 2024 [cit. 2024-01-22].

¹³⁴ Viz ustanovení § 340 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů: (1) Kdo pro jiného organizuje nedovolené překročení státní hranice nebo jinému umožní či mu pomáhá nedovoleně překročit státní hranici nebo jinému po nedovoleném překročení státní hranice umožní či mu pomáhá přepravit se přes území České republiky nebo takové přepravení organizuje, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.“

¹³⁵ Česká televize, studio čt24, 2024 [online] tisková konference Policejního prezidia ohledně nelegální migrace v roce 2023 ze dne 22. 01. 2024 [cit. 2024-01-22].

¹³⁶ Tamtéž.

¹³⁷ Viz ustanovení § 2 písm. a) zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů: „Pro účely tohoto zákona se rozumí justičním orgánem soud, státní zastupitelství anebo evropský pověřený žalobce, evropský žalobce nebo evropský nejvyšší žalobce v rozsahu jejich působnosti stanovené nařízením Rady (EU) 2017/1939, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce.“

Ministerstvo spravedlnosti a Nejvyšší státní zastupitelství¹³⁸. Do této kategorie však nepatří policejní orgány, pokud je potřeba mezinárodní justiční spolupráce, musí se obrátit na příslušný justiční orgán, který je jediným subjektem oprávněným žádat cizí státy o spolupráci. Policejní orgány mohou provádět operace pouze v rámci MPS, například ve spolupráci s Europolem.¹³⁹ Zahraniční justiční orgány mohou být požádány o provedení všech akcí uvedených v trestním řádu, které mohou sloužit jako důkazy v trestním řízení. Mezinárodní justiční spolupráce představuje komplexní oblast, která zahrnuje nejen získávání důkazů pomocí metod jako výslechy svědků, odposlechy a monitorování telekomunikačního provozu v zahraničí¹⁴⁰, oblast převzetí osob z cizího státu¹⁴¹ nebo předávání osob z cizího státu pro trestní účely.¹⁴² Spolupráci v trestních věcech v rámci EU upravuje primárně Smlouva o fungování Evropské unie.¹⁴³ Specifické aspekty této spolupráce jsou regulovány právními předpisy orgánů EU, jako je např. evropský vyšetřovací příkaz v trestních věcech.¹⁴⁴

Kořeny mezinárodní justiční spolupráce lze dále nalézt v několika zdrojích, včetně mezinárodních smluv, zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech a ustanovení trestního řádu. Důležitým základem jsou i předpisy upravující postupy a pravomoci justičních subjektů v rámci mezinárodní spolupráce.¹⁴⁵ Justiční spolupráce musí být prováděna zákonným způsobem a prostřednictvím příslušných justičních orgánů nebo Eurojustu.¹⁴⁶

---

¹³⁸ Viz ustanovení § 2 písm. b) zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů: „Pro účely tohoto zákona se rozumí ústředním orgánem Ministerstvo spravedlnosti (dále jen „ministerstvo“) a Nejvyšší státní zastupitelství.“

¹³⁹ ŠTEINBACH, M., ŠLESINGER, R., ZIMMERMANN, M., BÍLEK, M., HLAVÁČOVÁ, K. *Zákon o Policii České republiky*. Komentář, Praha. Wolters Kluwer, 2019. s. 267.

¹⁴⁰ Viz ustanovení § 88a odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů: „Je-li třeba pro účely trestního řízení vedeného pro úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, zjistit údaje o telekomunikačním provozu, které jsou předmětem telekomunikačního tajemství...“

¹⁴¹ Viz ustanovení § 69 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů: „Dočasné převzetí osoby z cizího státu.“

¹⁴² Tamtéž, viz ustanovení § 70 zákona č. 104/2013 Sb.: „Dočasné předání osoby do cizího státu.“

¹⁴³ Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie.

¹⁴⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/41/EU ze dne 3. dubna 2014 o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech.

¹⁴⁵ KALVODOVÁ, V. a kol. *Dokazování v trestním řízení - právní, kriminologické a kriminalistické aspekty*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2015. s. 446.

¹⁴⁶ FENYK, J. a SVÁK, J. *Europeizace trestního práva*. 1. vydání. Bratislava: Bratislavská vysoká škola práva, 2008. s. 60–64.

Pokud státy spolupracují na základě mezinárodní dohody, obvykle tato dohoda stanovuje samotné orgány, které mají být zapojeny do mezinárodní spolupráce. V oblasti mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech jsou také upraveny postavení určitých mezinárodních subjektů. V souladu s právním řádem České republiky jsou takovými orgány Ministerstvo spravedlnosti, Nejvyšší soud, Nejvyšší státní zastupitelství, soudci a státní zástupci. Konkrétní pravomoci a kompetence těchto orgánů ve vztahu k mezinárodní justiční spolupráci jsou stanoveny v ustanoveních zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.¹⁴⁷ Mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních zahrnuje spolupráci mezi soudními orgány, přičemž často se do ní zapojují také orgány policie. Policejní útvary mohou také často iniciovat tuto spolupráci za účelem shromáždění důkazů během přípravného řízení.

Kromě vnitrostátních orgánů jsou do oblasti justiční spolupráce v trestních věcech zahrnuty i určité instituce vytvořené Evropskou unií nebo působící v jejím rámci. Tyto instituce zahrnují Eurojust (3.6.2), Evropskou soudní síň (3.6.3), styčné soudce a styčné státní zástupce (3.6.4) nebo úřad evropského veřejného žalobce (3.6.5). Tyto subjekty hrají roli v usnadňování spolupráce mezi členskými státy Evropské unie v otázkách týkajících se trestního soudnictví a spravedlnosti.¹⁴⁸

3.6.1 Nejvyšší státní zastupitelství

Nejvyšší státní zastupitelství (dále jen “NSZ“) je jedním z ústředních justičních orgánů České republiky, které v oblasti mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních úzce spolupracuje s Ministerstvem spravedlnosti. Jeho hlavním úkolem je zajišťovat a koordinovat mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech. S ohledem na případy, kdy mezinárodní smlouva neumožňuje přímou spolupráci mezi justičními orgány, hraje NSZ důležitou zprostředkovatelskou roli, zejména prostřednictvím svého specializovaného oddělení právního styku s cizinou - mezinárodního odboru, přičemž se musí řídit pokynem obecné povahy.¹⁴⁹

---

¹⁴⁷ POLÁK, P., HUCLOVÁ, H., KUBÍČEK, M. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních*. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, s. 847.

¹⁴⁸ NOVOTNÁ, J. *Manuál státního zástupce a soudce pro postup v právním styku s cizinou ve věcech trestních*. Díl II. Praha: Vydal LexisNexis CZ ve spolupráci s Justiční akademií v Kroměříži, 2007, 145 s. 19.

¹⁴⁹ Pokyn obecné povahy č. 10/1013 nejvyššího státního zástupce ze dne 16. prosince 2013, o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.

Činnosti NSZ zahrnují poskytování metodické podpory státním zástupcům v České republice týkající se vydávacího řízení, uzavírání dohod o společných vyšetřovacích týmech a zprostředkovávání žádostí o právní pomoc či předání trestního řízení. NSZ se také podílí na zpracování interních předpisů a směrnic v oblasti mezinárodní spolupráce, účastní se vyjednávání mezinárodních smluv a poskytuje expertní vyjádření. Aktivně se podílí na komunikaci zahraničními justičními orgány, jako je Eurojust.¹⁵⁰ Kromě toho se angažuje ve vzdělávacích aktivitách státních zástupců v oblasti mezinárodní spolupráce například účastenstvím na konferencích neformální sítě státních zástupců CARIN¹⁵¹.

3.6.2 Eurojust

Rozhodnutím Rady ze dne 28. 2. 2002 byla oficiálně vytvořena organizace Eurojust¹⁵², která od dubna 2003 sídlí v Haagu. Toto rozhodnutí bylo později upraveno dalšími revizemi s cílem posílit funkce Eurojustu. Důležitým okamžikem v historii Eurojustu bylo nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 14. listopadu 2018¹⁵³, které nahradilo předchozí rozhodnutí a transformovalo Eurojust v agenturu Evropské unie pro spolupráci v oblasti trestní spravedlnosti.¹⁵⁴

Jeho úkolem je pouze napomáhat koordinaci vyšetřování v různých členských státech. Je tvořen kolegiem národních členů a administrativní částí. Národním členem může být státní zástupce, soudce, policejní důstojník s rovnocennými pravomocemi. Jde o orgány, které mají kompetence v přípravném řízení ve svých státech. Eurojust je oprávněn se zabývat všemi druhy trestné činnosti, kterými je oprávněn se zabývat i Europol, jako nedovolený obchod s drogami, obchod s jadernými a radioaktivními látkami, obchod s lidmi a jiná závažná organizovaná trestná činnost, pokud se dotýká dvou nebo více států takovým způsobem, že je nutný společný postup členských států.¹⁵⁵

---

¹⁵⁰ Nejvyšší státní zastupitelství [online]. Mezinárodní odbor [cit. 2023-01-06].

¹⁵¹ Carin [online]. O nás (Who are we) [cit. 2024-01-10].

¹⁵² Rozhodnutí Rady ze dne 28. února 2002 o zřízení Evropské jednotky pro soudní spolupráci (Eurojust) za účelem posílení boje proti závažné trestné činnosti.

¹⁵³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1727 ze dne 14. listopadu 2018 o Agentuře Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech (Eurojust) a o nahrazení a zrušení rozhodnutí Rady 2002/187/SVV.

¹⁵⁴ TOMÁŠEK, M. *Aktuální otázky europeizace trestního práva*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2005. s. 75.

¹⁵⁵ Nejvyšší státní zastupitelství [online]. Eurojust [cit. 2023-15-06].

Kromě toho se Eurojust také zabývá trestnými činy jako je počítačová kriminalita, podvody, korupce a další formy trestné činnosti poškozující finanční zájmy Evropské unie. Nutně podotknout, že Eurojust pouze napomáhá justičním orgánům s vyšetřováním, avšak jejich role nepřebírá.¹⁵⁶ Specifická role České republiky v rámci Eurojustu je upravena v ustanoveních paragrafů § 21 až 33 zákona č. 104/2013 Sb., který reguluje mezinárodní justiční spolupráci v oblasti trestního práva.¹⁵⁷ Policejní orgány se dále řídí interním nařízením policejního prezidenta.¹⁵⁸

3.6.3 Evropská soudní síň

Evropská soudní síň pro trestní věci vznikla roku 1997. Provozní pravidla a zásady fungování této sítě jsou stanoveny Rozhodnutím Rady č. 2008/976/JHA datovanému k 16. prosinci 2008. Toto rozhodnutí především definuje úkoly a role této sítě, která slouží jako prostředník a koordinátor mezi Evropskou soudní sítí a institucí Eurojust.¹⁵⁹

Evropská soudní síň má speciální roli při podpoře přímého spojení mezi důležitými soudními orgány. Každý členský stát si určuje své vlastní národní centrum, sloužící jako informační centrum s cílem zefektivnit navázanou spolupráci mezi jednotlivými justičními orgány členských zemí. Jejich úkolem je také poskytování právního poradenství v přípravě soudních žádostí s podporou dalších aktivit mezinárodní spolupráce v zemích EU.¹⁶⁰

3.6.4 Styčný soudce a styčný státní zástupce

Každý členský stát EU jmenuje své styčné soudce a státní zástupce, kteří vykonávají obdobnou činnost jako národní kontaktní místa a zároveň komunikují s Evropskou soudní sítí. Tato opatření vycházejí z ustanovení společné akce 96/277/SVV z 22. dubna 1996,¹⁶¹ která stanovuje rámec pro výměnu styčných soudců a státních zástupců s cílem posílit justiční spolupráci mezi členskými státy Evropské unie.

---

¹⁵⁶ PINKA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. 2. přepracované a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2019. s. 270.

¹⁵⁷ POLÁK, P., HUCLOVÁ, H., KUBÍČEK, M. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních*. Komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020. s. 69.

¹⁵⁸ Interní nařízení PČR, Pokyn policejního prezidenta č. 270/2013 o postupech policejních orgánů v některých oblastech mezinárodní spolupráce ve věcech trestních.

¹⁵⁹ Rozhodnutí Rady 2008/976/SVV ze dne 16. prosince 2008 o Evropské soudní sítí.

¹⁶⁰ Portál evropské e-Justice [online]. Evropská soudní síň pro trestní věci [cit. 2023-12-07].

¹⁶¹ Společná akce ze dne 22. dubna 1996 přijatá Radou na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii o rámci pro výměnu styčných soudců nebo státních zástupců ke zdokonalování soudní spolupráce mezi členskými státy Evropské unie.

Nutno říci, že styčný soudce a styčný státní zástupce neprovádějí soudní nebo státní zastupitelské funkce ve státě, kde působí. Jejich hlavním úkolem je sloužit jako spojovací článek pro efektivní komunikaci a spolupráci mezi místními a zahraničními orgány, převážně v situacích, kdy dochází k rozporům mezi různými právními systémy jednotlivých států v rámci evropského justičního prostoru.¹⁶² Tato role je zvláště důležitá při spolupráci mezi zeměmi s kontinentálním právním systémem a zeměmi s právem obecným. Styční soudci a styční státní zástupci také přispívají ke vzdělávacím iniciativám v rámci bilaterálních dohod.¹⁶³

3.6.5 Evropský veřejný žalobce

Úřad evropského veřejného žalobce (dále jen “EPPO“) je nezávislá instituce Evropské unie s decentralizovanou strukturou s pravomocí provádění vyšetřování a žalování v případech trestných činů, které ohrožují rozpočet EU, jež jsou stanoveny směrnicí (EU) 2017/1371.¹⁶⁴ Úřad EPPO oficiálně zahájil svou činnost dne 1. 6. 2021 v Lucembursku, jehož decentralizovaná úroveň zahrnuje evropské pověřené žalobce, kteří působí v členských státech, které jsou zapojeny do EPPO.¹⁶⁵ Českou republiku v sídle Úřadu EPPO zastupuje Petr Klement a pro úřad EPPO v České republice pracuje již 9 státních zástupců, kteří se zabývají více než třiceti případy zneužívání unijních prostředků.¹⁶⁶ Nařízení, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce¹⁶⁷, se vztahuje na 22 zúčastněných členských států EU.

Úřad EPPO byl zřízen z důvodu kontroly zneužívání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU, jelikož před spuštěním EPPO mohly vyšetřování těchto podvodů

---

¹⁶² NOVOTNÁ, J. *Manuál státního zástupce a soudce pro postup v právním styku s cizinou ve věcech trestních*. Díl II.. Praha: Vydal LexisNexis CZ ve spolupráci s Justiční akademií v Kroměříži, 2007, 145 s. 19.

¹⁶³ VLASTNÍK, J. *Institucionální rámec spolupráce v trestních věcech v EU*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta v nakl. IFEC, Beroun, 2008. s. 164 – 168.

¹⁶⁴ Viz Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie: „podvody s částkou nad 10 000 EUR, korupci, praní peněz, zneužívání finančních prostředků a přeshraniční podvody v oblasti daně z přidané hodnoty s hodnotou přesahující 10 milionů EUR.“

¹⁶⁵ Consilium.europa.eu [online]. Úřadu evropského veřejného žalobce [cit. 2023-10-22].

¹⁶⁶ Veřejná žaloba [online]. Tým evropských pověřených žalobců [cit. 2023-10-08].

¹⁶⁷ Nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce.

provádět pouze vnitrostátní orgány¹⁶⁸, avšak s omezenými prostředky kvůli omezeným pravomocem, tzn., že nemohly zahájit vyšetřování nebo vést trestní stíhání v jiných členských státech. Oproti tomu koná EPPO trestní řízení na těchto orgánech zcela nezávisle prostřednictvím evropského pověřeného žalobce v dané členské zemi, „*kteřý však zpravidla nevykonává vyšetřování sám, ale vydá pokyn k vyšetřování příslušným policejním orgánům svého členského státu.*“¹⁶⁹ Největznějším předpisem upravujícím činnost EPPO je Nařízení Rady (EU) 2017/1939¹⁷⁰ upravující základní zásady činnosti EPPO, kompetence jednotlivých orgánů a podmínky trestního řízení, a pokud toto neřízení neurčí jinak, postupuje Evropský pověřený žalobce podle vnitrostátního procesního práva. Příslušné vnitrostátní orgány, kterými jsou v případě České republiky Nejvyšší státní zastupitelství a Ministerstvo vnitra „*mají zabezpečit evropským pověřeným žalobcům odpovídající pracovní podmínky, poskytnou evropským pověřeným žalobcům především zdroje a zařízení nezbytná k výkonu jejich funkce.*“¹⁷¹

Základem přeshraniční spolupráce evropských pověřených žalobců je zásada vzájemného uznávání nebo jiných nástrojů používaných v rámci této spolupráce. „*Předpokladem je jednak dohoda Evropských pověřených žalobců s jim nadřízenými evropskými žalobci a jednak neexistence daného právního nástroje v čistě vnitrostátní situaci.*“ *Nepřekonává teritorialitu účastnicích se členských států a rozdíly dané národními úpravami.*“¹⁷² Z předešlého vyplývá, že „*EPPO je jednotným úřadem bez jednotného právního prostoru z čehož pramení řada nedokonalostí.*“¹⁷³

I přes některý zmíněné nedokonalosti lze činnost EPPO vyzdvihnout, a to v případech nalezených souvislostí mezi jednotlivými případy napříč Evropou, které díky přístupu EPPO do národních databází orgánů Evropské unie a poznatků z trestních řízení 22 členských zemí, nebylo možné propojit.¹⁷⁴

---

¹⁶⁸ Consilium.europa.eu [online]. Úřadu evropského veřejného žalobce [cit. 2023-10-22]. „Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF), Agentura Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) a Agentura Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech (Eurojust).“

¹⁶⁹ Státní zastupitelství č. 3/2023, článek Procesně-právní rámec trestního řízení vedeného u Úřadu evropského veřejného žalobce a vztahů s vnitrostátními orgány členských států.

¹⁷⁰ Nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce.

¹⁷¹ Státní zastupitelství č. 3/2023, článek Procesně-právní rámec trestního řízení vedeného u Úřadu evropského veřejného žalobce a vztahů s vnitrostátními orgány členských států. Právní rámec činnosti EPPO.

¹⁷² Tamtéž, článek K některým aspektům přeshraniční spolupráce EPPO. Subsidiární použití nástrojů o vzájemném uznávání nebo přeshraniční spolupráce.

¹⁷³ Tamtéž, Absence jednotného právního prostoru.

¹⁷⁴ Tamtéž, Závěr.

3.7 Vybrané nástroje mezinárodní justiční spolupráce v rámci EU

Z důvodu efektivní mezinárodní spolupráce členských zemí EU došlo ke sjednocení právního postupu policejních a justičních orgánů v záležitostech trestního řízení. Jedním z klíčových prvků takové spolupráce je vzájemné uznávání trestních rozhodnutí, již z tohoto důvodu došlo k vytvoření totožného právního aparátu pro veškeré subjekty konající trestní řízení. Tímto sjednoceným postupem v rámci EU jsou níže uvedené instituty, kterými je Evropský zatýkácí rozkaz a Evropský vyšetřovací příkaz, což jsou jedny z nejčastěji používaných forem mezinárodní policejní a justiční spolupráce v rámci trestní agendy členských zemí EU.

3.7.1 Evropský vyšetřovací příkaz

Evropský vyšetřovací příkaz (dále jen "EVP") definuje směrnice č. 2014/41/EU ze dne 3. dubna 2014 o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech (dále jen „Směrnice o evropském vyšetřovacím příkazu“). Článek 1 uvedeného dokumentu definuje EVP jako rozhodnutí justičního orgánu jednoho členského státu ("vydávajícího státu"), s cílem provést konkrétní vyšetřovací kroky v jiném členském státě ("vykonávajícího státu") za účelem získání důkazů v souladu s touto směrnicí. Dále je vykonáván v souladu se zásadou vzájemného uznávání, což znamená, že orgán vykonávajícího státu má povinnost uznat žádost jiného státu a zajistit provedení vyšetřovacího příkazu stejným způsobem a za stejných podmínek, jako kdyby šlo o vyšetřovací úkon nařízený orgánem vykonávajícího státu, viz článek 9 uvedené směrnice o EVP.¹⁷⁵

K získání požadovaných informací, například o trestně stíhaných osobách, informacích o IP adresách, telefonních číslech, bankovních transakcích a dalších informací potřebných pro účely, které mohou být využity jako důkazy pro účely trestního řízení, slouží příloha "A" uvedené směrnice.¹⁷⁶ Podle článku 5 uvedené směrnice, se musí být žádost přeložena do oficiálního jazyka vykonávající země. Po splnění podmínek uvedených v článku 6 je EVP zaslán vykonávajícímu orgánu, který má možnost některé úkony odmítnout na základě článku 11, nebo má možnost konzultovat nutnost provedení příkazu

---

¹⁷⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/41/EU ze dne 3. dubna 2014 o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech.

¹⁷⁶ Příloha A směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/41/EU ze dne 3. dubna 2014 o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech.

s vydávajícím orgánem. Po této konzultaci může vydávající orgán rozhodnout o stažení nebo odvolání evropského vyšetřovacího příkazu a to na základě článku 9 odst. 1 směrnice o EVP.¹⁷⁷ Směrnice o EVP tedy nejen stanovuje obecné zásady a postupy pro vydávání a provedení vyšetřovacích příkazů, ale také určuje konkrétní druhy vyšetřovacích opatření, které jsou pod tímto rámcem povoleny.

3.7.2 Evropský zatýkací rozkaz

Evropský zatýkací rozkaz (dále jen “EZR“) je do právního systému České republiky implementován prostřednictvím zákona o mezinárodní justiční spolupráci v § 190 a 191, respektive předávání do jiného členského státu je pak upraveno v § 202 až 221.¹⁷⁸ Podle této právní úpravy má státní zástupce v České republice povinnost provést prvotní vyšetřování na základě přijatého evropského zatýkacího rozkazu a poté předložit soudu návrh na vydání osoby do státu, který to požaduje. Tato právní úprava přijala koncept evropského zatýkacího rozkazu na základě rámce stanoveného Rozhodnutím Rady ze dne 13. června 2002, které upravovalo postupy předávání a spolupráce mezi členskými státy (2002/584/SVV) a ve svém článku 1 definuje, že „*Evropský zatýkací rozkaz je soudní rozhodnutí, které vydal některý členský stát proto, aby jiný členský stát zatkl a předal vyžádanou osobu za účelem trestního stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojené s odnětím osobní svobody*“.¹⁷⁹ Původně byl Evropský zatýkací rozkaz začleněn do trestního řádu, avšak následně byla jeho pravomoc aplikována do oblasti zákona č. 104/2013 Sb.¹⁸⁰

V případě, že osoba, na kterou byl vydán EZR, se nachází na území České republiky, jsou policejní orgány oprávněny ji zadržet na základě záznamu ve druhé generaci Schengenského informačního systému (SIS II).

EZR funguje na základě přímého kontaktu mezi justičními orgány členských států Evropské unie. Hlavním cílem je umožnit soudům jednoho členského státu Evropské unie vydání zatýkacího rozkazu na osobu mimo jeho území, s cílem zadržení této osoby na území jiného členského státu. Implementace EZR do českého právního systému měla za cíl

---

¹⁷⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/41/EU ze dne 3. dubna 2014 o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech.

¹⁷⁸ POLÁK, P., HUCLOVÁ, H., KUBÍČEK, M. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních*. Komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020. s. 298.

¹⁷⁹ Rámcové rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (2002/584/SVV).

¹⁸⁰ Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů.

usnadnit a urychlit výměnu podezřelých a odsouzených osob mezi členskými státy Evropské unie. Některé kroky v procesu byly zjednodušeny nebo eliminovány, což výrazně urychlilo provedení rozkazu a usnadnilo spolupráci mezi státy, dále byla zajištěna ochrana lidských práv podezřelých a odsouzených, zaručující spravedlivý proces a respektování jejich základních práv, například právo na tlumočníka nebo na právního zástupce.

3.8 Právní úprava mezinárodní justiční spolupráce

V České republice je mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech upravena zejména zákonem č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů.¹⁸¹ Tento zákon, který nabyt účinnosti 1. ledna 2014, nahradil relevantní ustanovení hlavy dvacáté páté trestního řádu a stanovuje právní rámec pro spolupráci v této oblasti.¹⁸² Mezinárodní spolupráci v oblasti justičních záležitostí týkajících se trestního řízení řídí obecné mezinárodní právo, a to prostřednictvím dvoustranných i mnohostranných smluv (viz 3.4.2).¹⁸³

3.8.1 Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních

Od začátku platnosti Lisabonské smlouvy z roku 2009 je vzájemné uznávání právního systému členských zemí EU implementováno do jádra Evropské unie a je i základem Smlouvy o fungování Evropské unie¹⁸⁴. Justiční spolupráce v trestních záležitostech je tak postavena na principu respektování soudních rozhodnutí a dalších justičních opatření mezi členskými státy. Tato spolupráce zahrnuje také snahu o sblížení zákonů a dalších právních předpisů mezi různými členskými státy.¹⁸⁵

---

¹⁸¹ Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸² POLÁK, P., HUCLOVÁ, H., KUBÍČEK, M. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních*. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020. s. 7.

¹⁸³ PINKA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. 3., rozšířené vydání. Praha: Linde, 2012. s. 214.

¹⁸⁴ Smlouva o Evropské unii a Smlouva o fungování Evropské unie.

¹⁸⁵ Viz článek 82 bod 1 Konsolidované Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie: (1) „Justiční spolupráce v trestních věcech je v Unii založena na zásadě vzájemného uznávání rozsudků a soudních rozhodnutí a zahrnuje sblížení právních předpisů členských států.“

Oblast mezinárodní justiční a policejní spolupráce byla do roku 2013 upravena v hlavě XXV. zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.¹⁸⁶ Pravidla uvedená v této části trestního řádu se v průběhu času stala nepřehlednými díky častým změnám a úpravám, zahrnujícím zejména implementaci různých předpisů Evropské unie. Tato nepřehlednost měla negativní vliv na celkovou srozumitelnost trestního řádu. Navíc pravidla v části XXV. trestního řádu byla mnohdy neurčitá a fragmentovaná, což vedlo k problémům při jejich aplikaci v praxi. Samostatný zákon tak vznikl z důvodu implementace požadavků Smlouvy o fungování EU, aby poskytoval přesný právní rámec pro mezinárodní spolupráci v trestních věcech a zajistil, že si Česká republika plní své povinnosti v této oblasti v souladu se smlouvou EU.

Klíčový význam pro mezinárodní spolupráci v trestních záležitostech v rámci České republiky má v současné době zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů.¹⁸⁷ Tento předpis zajišťuje právní rámec a postupy v oblasti mezinárodní spolupráce, včetně právní úpravy jejich dalších aspektů, jako je předávání osob, výměna důkazů nebo ochrana lidských práv. Důležitá je také implementace evropských nástrojů, jako je například Evropský zatýkácí rozkaz, usnadňující a urychlující spolupráci mezi členskými státy EU v trestních věcech a Evropský vyšetřovací příkaz, jakožto zcela nový institut hlavy XI zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů.¹⁸⁸ Tento institut je upravený směrnicí Evropského Parlamentu a Rady 2014/41/EU ze dne 3. dubna 2014 o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech¹⁸⁹, jejímž primárním cílem bylo vytvořit jednoduchý a komplexní právní rámec pro spolupráci v oblasti soudních záležitostí týkajících se překročení hranic při získávání důkazů. Tato iniciativa zahrnuje implementaci principu reciprocity do oblasti právní pomoci, s důrazem na udržení flexibility při poskytování této pomoci. Hlavním cílem je zajistit vysokou úroveň ochrany lidských práv a brát v úvahu doposud nasbírané praktické zkušenosti.¹⁹⁰

---

¹⁸⁶ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸⁷ Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸⁸ POLÁK, P., HUCLOVÁ, H., KUBÍČEK, M. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních*. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020.

¹⁸⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/41/EU ze dne 3. dubna 2014 o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech.

¹⁹⁰ Zákon pro lidi.cz [online]. Důvodová zpráva k zákonu č. 104/2013 ze dne 03. 01. 2018 (PDF) [cit. 2023-18-08].

Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, obsahuje 397 paragrafů a je rozčleněn do sedmi částí, viz tabulka 6.¹⁹¹

Tabulka 6 Struktura zákona č. 104/2013 Sb.

Část první “Úvodní ustanovení“ (§ 1 - 14)	Stanovuje obsah právního rámce, důležité pojmy a obecné principy týkající se spolupráce v trestních věcech mezi státy. Specifikuje základní aspekty mezinárodní justice, včetně definice termínů.
Část druhá “Ochrana informací, subjekty v oblasti mezinárodní justiční spolupráce a Schengenský informační systém“ (§ 15 - 38)	Zabývá se otázkami jako je zastoupení České republiky v Eurojustu, Evropské justiční síti, role styčných soudců a státních zástupců a využití Schengenského informačního systému.
Část třetí “Jednotlivé formy mezinárodní justiční spolupráce“ (§ 39 - 144)	Oblast právní pomoci pro opatřování důkazů. Díl 1. zahrnuje pravidla a postupy pro vyžadování spolupráce, včetně postupů pro vydávání osob, spolupráci při vyšetřování a sběru důkazů a dalších aspektů. Díl 2. vymezuje poskytování požadované spolupráce.
Část čtvrtá “Spolupráce s mezinárodními trestními soudy a tribunály“ (§ 145 - 184)	Věnuje se procesům spojeným s vyřizováním žádostí a příkazů pocházejících z mezinárodního trestního soudu, tribunálu nebo obdobného soudního orgánu a zabývá se vztahy mezi nimi a českými justičními orgány.
Část pátá “Zvláštní postupy mezinárodní justiční spolupráce a jinými členskými státy“ (§ 185 - 395)	Vymezuje zvláštní postupy mezinárodní justiční spolupráce ve vztazích České republiky k jiným členskými státům EU. Tento segment zahrnuje aspekty, jako jsou evropský zatýkácí rozkaz, společné vyšetřovací týmy, předávání pachatelů mezi zeměmi nebo opatření týkající se kompetenčních sporů a různých typů rozhodnutí.
Část šestá “Přechodná a závěrečná ustanovení“ (§ 396)	Pojednává o přechodných a závěrečných ustanoveních
Část sedmá “účinnost“ (§ 397)	Stanoví datum účinnosti zákona: „ <i>Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2014.</i> “ ¹⁹²

Zdroj: vlastní zpracování, Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních

¹⁹¹ Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹² Viz ustanovení § 397 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů.

I když uvedený zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci vymezuje celý aspekt mezinárodní spolupráce v trestních věcech, může nastat situace, kdy v určitých případech zde není možné uplatnit specifické právní předpisy nebo postupy, a proto je namísto nich použit běžný trestní řád, tzv. subsidiární použití trestního řádu upravené v § 3.¹⁹³ Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních garantuje, že práva obviněných a odsouzených osob jsou chráněna i v rámci mezinárodní spolupráce a zajišťuje, že justiční orgány v ČR jsou schopny účinně spolupracovat se svými zahraničními partnery a vymáhat spravedlnost i při mezinárodním charakteru trestných činů.

3.8.2 Mezinárodní smlouvy

Mezinárodní smlouvy, které upravují mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, jsou dohody mezi smluvními státy, které mají za cíl usnadnit a lépe koordinovat spolupráci mezi různými právními systémy a orgány a dále zajišťují dodržování základních práv v mezinárodním kontextu. Tyto mezinárodní smlouvy mohou být buď dvoustranné, uzavřené mezi dvěma státy, nebo mnohostranné, dohodnuté mezi více státy.¹⁹⁴ Vazby mezinárodních smluv na úroveň vnitrostátních právních předpisů jsou určeny tím, zda jsou smluvní ustanovení zapracována do vnitrostátního právního řádu, v ČR se tento proces nazývá inkorporace, tak jak stanovuje článek 10 Ústavy České republiky.¹⁹⁵ Diplomová práce se bude zabývat pouze smlouvami, které mají v kontextu teoretické části práce největší význam.

3.8.2.1 Mezinárodní smlouvy v oblasti vydávání

Jenou z významných mezinárodních smluv je Evropská úmluva o vydávání (dále jen "extradice"), uzavřená 13. 12. 1957 v rámci Rady Evropy.¹⁹⁶ Tato dohoda umožňuje vydání

---

¹⁹³ Viz ustanovení § 3 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů: „(1) Nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li jím některá otázka upravena, použije se trestní řád, (2) Podle tohoto zákona se postupuje, nestanoví-li mezinárodní smlouva jinak.“

¹⁹⁴ POLÁK, P., HUCLOVÁ, H., KUBÍČEK, M. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních*. Komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020. s. 95.

¹⁹⁵ Viz čl. 10 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky: „Vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva“.

¹⁹⁶ Viz čl. 1 sdělení č. 549/1992 Sb., Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Evropské úmluvy o vydávání: (1) „smluvní strany se zavazují vzájemně si vydávat, v souladu s ustanoveními a podmínkami uvedenými v této Úmluvě, všechny osoby, proti kterým vedou příslušné orgány dožadující strany trestní stíhání pro trestný čin, nebo které jsou vyžadovány těmito orgány k výkonu trestu nebo ochranného opatření“.

osob v případě, za něž obě smluvní strany stanoví trest odnětí svobody nebo ochranná opatření v délce nejméně jednoho roku nebo trest přísnější.¹⁹⁷ U trestných činů souvisejících s daněmi, cly a poplatky je umožněno vydání pouze v případě, že mají dle právního řádu obou stran stejnou povahu,¹⁹⁸ taktéž stanovuje důvody odmítnutí osobu vydat.¹⁹⁹ Základním principem vydávání podle této úmluvy je zásada speciality.²⁰⁰

V České republice je dále extradiční řízení upravené třetí částí, hlavy druhé zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních²⁰¹, v obecných ustanoveních trestního řádu²⁰², stejně jako v Ústavě České republiky²⁰³, Listině základních práv a svobod²⁰⁴ anebo také v Schengenské prováděcí úmluvě ze dne 19. 6. 1990, v kapitole 4., vydávání osob, v člancích 59 až 66.²⁰⁵

3.8.2.2 Mezinárodní smlouvy v oblasti vzájemné právní pomoci

Na základě Evropské úmluvy o vzájemné pomoci ve věcech trestních ze dne 20. 4. 1959, jsou smluvní strany zavázané k poskytování oboustranné právní pomoci, a to v co nejširším rozsahu, pro odhalení pachatelů trestných činů, avšak za podmínky oboustranné trestnosti.²⁰⁶ Pro ČR vstoupil dnem 1. 7. 2006 v platnost druhý dodatkový protokol²⁰⁷, upravující různé formy mezinárodní pomoci jako utajené vyšetřování, přeshraniční sledování nebo společné vyšetřovací týmy. Evropskou úmluvu o vzájemné

---

¹⁹⁷ Viz čl. 2 odst. 1 sdělení č. 549/1992 Sb., Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Evropské úmluvy o vydávání.

¹⁹⁸ Tamtéž, viz čl. 5 sdělení č. 549/1992 Sb.

¹⁹⁹ Tamtéž, viz čl. 6 sdělení č. 549/1992 Sb.

²⁰⁰ Tamtéž, viz čl. 14 sdělení č. 549/1992 Sb., (1) „Proti osobě, která byla vydána, nebude vedeno trestní stíhání, nebude odsouzena ani zbavena svobody z důvodu výkonu trestu nebo ochranného opatření pro jakýkoli jiný trestný čin spáchaný před jejím předáním než pro ten, pro který byla vydána.“

²⁰¹ Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů.

²⁰² Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

²⁰³ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

²⁰⁴ Usnesení č. 2/1993 Sb., Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky.

²⁰⁵ Prováděcí úmluva ze dne 19. června 1990 k Schengenské dohodě ze dne 14. června 1985 o postupném rušení kontrol na společných hranicích, uzavřené mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky.

²⁰⁶ Sdělení č. 550/1992 Sb., Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Evropské úmluvy o vzájemné pomoci ve věcech trestních.

²⁰⁷ Sdělení č. 48 ze dne 1. března 2006, Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Druhého dodatkového protokolu k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních.

pomoci dále rozšiřují články 48, 49 a 51 Schengenské prováděcí úmluvy²⁰⁸, zejména upřesněním oblastí v poskytování právní pomoci, úmluva dále zakazuje dvojí trestání za stejný trestný čin.²⁰⁹

Smlouva o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi členskými státy Evropské unie, která byla vytvořena Radou Evropské unie na základě článku 34 Smlouvy o Evropské unii dne 29. května 2000, rozšiřuje rámec Evropské úmluvy o vzájemné pomoci ve věcech trestních, zahrnující dodatkové protokoly a ustanovení o právní pomoci obsažená v Schengenské prováděcí úmluvě. Tato smlouva stanoví podrobnosti a postupy pro řešení žádostí o právní pomoc a také postupy pro specifické druhy vzájemné pomoci.²¹⁰

3.8.2.3 Mezinárodní smlouvy v oblasti předávání trestního řízení

Evropská úmluva o předávání trestního řízení ze dne 15. května 1972 má významný vliv na proces předávání trestního řízení mezi státy. Smluvní státy mají pravomoc provádět trestní stíhání, které je vedeno proti jejich vlastním občanům, a to podle svého trestního práva, i v případě trestného činu, na který se vztahuje právo jiného státu.²¹¹ Pro předání platí opět zásada oboustranné trestnosti, což znamená, že trestný čin, za který je žádáno o předání, musí být trestný i podle právního řádu státu, který má předat.²¹²

V souladu s prováděním této úmluvy jakýkoliv smluvní stát posoudí efektivnost trestního řízení a na základě článku 3 uvedené smlouvy, se může trestního stíhání proti osobě pachatele zdržet nebo od něj upustit, pokud jiný smluvní stát tuto osobu již za stejný trestný čin stíhá.²¹³

---

²⁰⁸ Prováděcí úmluva ze dne 19. června 1990 k Schengenské dohodě ze dne 14. června 1985 o postupném rušení kontrol na společných hranicích, uzavřené mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky.

²⁰⁹ Viz články 54 až 58 Prováděcí úmluvy ze dne 19. června 1990 k Schengenské dohodě ze dne 14. června 1985 o postupném rušení kontrol na společných hranicích, uzavřené mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky.

²¹⁰ Novotná J. *Manuál státního zástupce a soudce pro postup v právním styku s cizinou ve věcech trestních*. 1. vyd. Praha: Vydal LexisNexis CZ ve spolupráci s Justiční akademií v Kroměříži, 2007. 2 sv. (242, 145 s.). s. 84–115.

²¹¹ Viz část 2 sdělení č. 551/1992 Sb., Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Evropské úmluvy o předávání trestního řízení.

²¹² Viz část 3 čl. 7 sdělení č. 551/1992 Sb., Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Evropské úmluvy o předávání trestního řízení.

²¹³ Tamtéž, viz článek 3 sdělení č. 551/1992 Sb.

3.8.2.4 Mezinárodní smlouvy v oblasti odsouzených osob

Předání odsouzené osoby cizozemským státem zpět do domovské země za účelem její resocializace a poskytnou jí tak možnost vykonávat trest ve své domovině, je možný na základě Úmluvy Rady Evropy o předávání odsouzených osob ze dne 21. 3. 1983.²¹⁴ Možnost vykonávat trest ve své domovině je například podmíněn souhlasem samotného odsouzeného.²¹⁵ Vzájemná pomoc mezi státy EU, zabývající se společenskou rehabilitací pachatelů pak upravuje Evropská úmluva o dohledu nad podmíněně odsouzenými a podmíněně propuštěnými pachateli.²¹⁶ Taktéž jako u předchozích právních dokumentů se toto problematikou zabývá i Schengenské prováděcí úmluva.²¹⁷

3.9 Závěr teoretické části

Diplomová práce shrnuje historický vývoj mezinárodní policejní a justiční spolupráce v trestních věcech v rámci procesu evropské integrace, který reflektuje i legislativní vývoj v samostatné České republice. Ve vývoji evropského práva a mezinárodní spolupráce v oblasti trestních věcí sehrál klíčovou roli vznik Maastrichtské smlouvy, implementující komunitární právo do Evropské unie, supranacionalitu a integraci policejní a justiční spolupráce v trestních věcech do jádra práva EU (viz 3.2.2).

V oblasti MPS hraje v České republice klíčovou roli Police České republiky (3.3.1) a Ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci (3.3.2), které zajišťuje spolupráci na základě právních povinností a oprávnění definovaných v zákoně č. 273/2008 Sb. o PČR²¹⁸. Tento zákon, jenž zcela nahradil do té doby platný zákon č. 283/1991 Sb., o PČR²¹⁹, je z hlediska legislativy MPS pro policejní orgány zásadní, jeho vytvoření bylo reakcí na rychlý

---

²¹⁴ Sdělení č. 553/1992 Sb., Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o předávání odsouzených osob.

²¹⁵ Viz článek 3 odst. 1 písm. d) Sdělení č. 553/1992 Sb., Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o předávání odsouzených osob.

²¹⁶ Sdělení č. 75/2002Sb., Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o přijetí Evropské úmluvy o dohledu nad podmíněně odsouzenými a podmíněně propuštěnými pachateli.

²¹⁷ Viz články 67 až 69 Prováděcí úmluvy ze dne 19. června 1990 k Schengenské dohodě ze dne 14. června 1985 o postupném rušení kontrol na společných hranicích, uzavřené mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky.

²¹⁸ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

²¹⁹ Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky.

vývoj mezinárodních vztahů a zvýšenou potřebu sdílení informací a spolupráce mezi policejními orgány různých zemí (3.4.1). Mezinárodní spolupráce v oblasti policejních a justičních záležitostí, týkajících se trestního řízení, se řídí veřejným mezinárodním právem a také spoluprací založenou na bilaterálních smlouvách (3.4.2). MPS prošla v průběhu času významným vývojem a vyvinula se do rozsáhlé sítě organizací a metod, které se zabývají tímto typem spolupráce na celosvětové úrovni. Historicky první organizací v tomto celosvětovém kontextu byl Interpol (3.5.1), avšak se vznikem Evropské unie bylo nezbytné posílit úzkou vzájemnou spolupráci, spolu s optimalizací koordinace mezinárodních bezpečnostních složek a zvýšení efektivity trestního řízení, kterou zastupuje Europol (3.5.2). Postupný vývoj, sjednocení legislativních postupů a procesů, vzájemná podpora a tolerance mezi státy a jejich trestními orgány, je nezbytná pro úspěšný boj proti mezinárodní trestné činnosti. Je však důležité poznamenat, že tento vývoj je také spojen s nárůstem trestné činnosti v souvislosti s moderními technologiemi (3.5.2), viz meziroční nárůsty v oblasti kyberkriminality (38 485 všech registrovaných skutků v roce 2023 spáchaných za pomoci výpočetní techniky)²²⁰. Dalším aspektem je schengenská spolupráce, zabývající se výměnou informací o pohybu osob v rámci EU, čemuž nezastupitelně napomáhají sdílené databáze Schengenu (3.5.3), které následně v rámci regionální bilaterální spolupráce využívají policisté společných center policejní a celní spolupráce, sloužící jako klíčové komunikační uzly pro přímou přeshraniční spolupráci mezi sousedními státy (3.5.4).

Pro promptní a efektivní výměnu zásadních informací MPS mezi národními orgány členských států je nezbytná činnost styčných důstojníků v každém členském státě, nutno podotknout, že přímé kontakty mezi zahraničními kolegy jsou nezbytným prvkem této spolupráce, což vyvolává otázku možného navýšení počtu těchto policistů (3.5.5). Zajišťováním bezpečnosti vnějších hranic Evropské unie, pohybem osob a řešením migračních a bezpečnostních výzev, se zabývá agentura Frontex (3.5.6), koordinující opatření ochrany vnějších hranic formou společných zahraničních misí, viz zvýšená mobilita osob (380 000 odhalení nelegálních překračování hranic na vnějších hranicích EU za rok 2023).²²¹

---

²²⁰ Inertní databáze PČR – AMOS.

²²¹ Frontex.europa.eu [online]. Tisková zpráva ze dne 16. 01. 2024 [cit. 2024-01-22].

Každá forma vysílání policistů ČR do zahraničí má své specifické úkoly a přispívá k různým aspektům bezpečnosti v mezinárodním kontextu jako je například vyslání do společných operací Frontexu (3.5.7.1) nebo v rámci bilaterálních smluv vede k faktu, že „pomoc policistů Policie České republiky na ochraně vnějších hranic Schengenského prostoru je dlouhodobě významný.“²²² Proto je nadále třeba posilovat a rozvíjet mezinárodní spolupráci a investovat do technologií a odborné přípravy, aby bylo možné efektivněji reagovat na nové výzvy v oblasti bezpečnosti a práva. Odborná příprava zahrnuje zejména požadavky na nové kompetence (kyberkriminalita a nástup nových AI technologií).

Mezinárodní spolupráce v oblasti justice je založena na poskytování právní pomoci mezi různými justičními subjekty. V rámci této spolupráce hraje významnou roli Nejvyšší státní zastupitelství a při její působnosti státní zástupci, kteří jsou považováni za klíčové justiční subjekty (3.6.1). Kromě vnitrostátních orgánů hraje v oblasti justiční spolupráce v trestních věcech důležitou roli i několik institucí působících na poli Evropské unie, jmenovitě Eurojust (3.6.2), Evropská soudní síň (3.6.3), styční soudci a státní zástupci (3.6.4) a EPPO (3.6.5.), které usnadňují spolupráci mezi členskými státy EU v oblastech trestního soudnictví a spravedlnosti. Nelze opomíjet ani sjednocené nástroje mezinárodní justiční spolupráce, kterými jsou EVP a EZR (3.7). Mezinárodní spolupráce justičních orgánů v trestním řízení v České republice je upravena zákonem č. 104/2013 Sb.,²²³ vnitrostátními předpisy, právem Evropské unie a mezinárodními smlouvami. Před rokem 2013 byla tato oblast upravována částí XXV. zákona č. 141/1961 Sb.,²²⁴ avšak v důsledku častých změn a úprav, včetně implementace právních norem EU se stala nepřehlednou a fragmentovanou a proto byla implementována do nově vytvořeného zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních (3.8.1). Další nezbytnou spolupráci zahrnují mezinárodní smlouvy a dohody, klíčové při vzájemné právní pomoci ve vyšetřování a stíhání trestných činů (3.8.2). Respektování principů spravedlivého procesu a práv všech stran je zásadní pro důvěru a integritu trestního soudnictví.

---

²²² Česká televize, studio čt24, tisková konference Policejního prezidia ohledně nelegální migrace v roce 2023 ze dne 22. 01. 2024 [online] [cit. 2024-01-22].

²²³ Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů.

²²⁴ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

4 Praktická část práce

4.1 Úvod

Praktická část diplomové práce se zabývá statistickými metodami, zejména se zaměřením na spolupráci České republiky s dalšími organizačními články zabývající se formami mezinárodní policejní a justiční spolupráce v oblasti trestního řízení, kterou v mezinárodním prostoru zastává ŘMPS Policejního prezidia České republiky.

Dále se výzkumná část zaměřuje na analýzu a právní aspekty vybraných nástrojů v oblasti mezinárodní policejní a justiční spolupráce v rámci trestního práva EU formou případových studií. Jedním z jasných příkladů této sjednocené spolupráce jsou instituty známé jako EVP a EZR (3.7). Tyto mechanismy představují nejen efektivní nástroje pro členské státy EU, ale také ukazují, jak důležité je vzájemné uznávání a harmonizace v rámci trestní agendy mezi zeměmi EU.

Pro výzkum efektivity mezinárodní policejní a justiční spolupráce je použita metoda polostrukturovaného rozhovoru, a to z důvodu rozsáhlosti daného tématu Mezinárodní policejní a justiční spolupráce. Rozhovor je z tohoto hlediska jednou z nejvhodnějších metod k získání relevantního a kvalitativního sběru dat, které jsou získány z rozhovorů s policisty celorepublikových útvarů v působnosti Policejního prezidia PČR za orgán policejní spolupráce a státních zástupců vybraného okresního a krajského zastupitelství zahrnujícího justiční spolupráci.

4.2 Metodika praktické části

V praktické části bude pro sběr dat využita statistická metoda zkoumání vybraných forem mezinárodní policejní a justiční spolupráce, dále kvalitativní technika polostrukturovaného rozhovoru²²⁵ s vybranými policisty zabývajícími se vyšetřováním mezinárodní trestné činnosti a s vybranými státními zástupci krajského a okresního státního zastupitelství. Pro zpracování získaných poznatků pak bude použita metoda komparace současných forem mezinárodní spolupráce formou případové studie vybraných druhů mezinárodní policejní a justiční spolupráce.

---

²²⁵ GULOVÁ, L. a ŠÍP, R. *Výzkumné metody v pedagogické praxi*. Praha: Grada, 2013. s. 108

4.3 Statistická metoda vybraných forem mezinárodní policejní a justiční spolupráce

Za účelem vyhodnocení efektivity je použita metoda statistické analýzy, zejména spolupráce České republiky s dalšími mezinárodními organizačními články zabývající se mezinárodní policejní a justiční spoluprací v oblasti trestního řízení, kterou v mezinárodním prostoru zastává ŘMPS Policejního prezidia České republiky. Diplomová práce se zabývá druhy a metodami současných forem mezinárodní spolupráce, kterými je využívání schengenského informačního systému druhé generace (SIS II), poskytování výměny informací při ŘMPS s dalšími zeměmi akceptující mezinárodní dohody (výměny informací obecného charakteru a v konkrétních kategoriích dožádání nebo přeshraniční spolupráce se sousedními zeměmi). Cílem je zhodnocení těchto spoluprací se zaměřením na vývojové trendy a případné návrhy na zlepšení spolupráce v různých oblastech.

4.3.1 Schengenský informační systém druhé generace (SIS II) v EU

Statistické údaje pro členské země Schengenské spolupráce v rámci EU zprostředkovává Agentura Evropské unie pro provozní řízení rozsáhlých IT systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva (dále jen "Eu-LISA"). Rozsáhlé statistické údaje ze systému SIS II za dané roční období jsou agenturou vydávány a zveřejněny v období února až března následujícího kalendářního roku, a to výročními zprávami na svých internetových stránkách.²²⁶

Ze statistických dat lze získat údaje o vyhledávání každé jednotlivé země. Databáze SIS zahrnují informace o osobách a objektech. Co se týká osob, záznamy zahrnují informace za účelem identifikace hledaných nebo pohřešovaných osob a dětí, dále informace o osobách kontrolovaných, na které jsou vydány příkazy k zatčení nebo mají zákaz vstupu do EU. V databázích SIS však převažuje vyhledávání objektů zahrnující informace o vydaných osobních dokladech totožnosti, vozidlech a jejich dokumentech, registračních značkách, plavidlech, letadlech, střelných zbraních, bankovkách apod. Pořizování a předávání informací v rámci uvedeného systému, týkající se osob, plavidel, letadel a kontejnerů pro účely skrytých nebo zvláštních kontrol je upraveno článkem 36 rozhodnutí o SIS II.²²⁷ Pro účely trestního řízení jako důkazního prostředku je možné informace o hledaných věcech

---

²²⁶ Eu-LISA [online]. O nás [cit. 2024-02-15].

²²⁷ Rozhodnutí Rady 2007/533/SVV ze dne 12. června 2007 o zřízení, provozování a využívání Schengenského informačního systému druhé generace (SIS II)

poskytovat a předávat na základě článku 38 rozhodnutí o SIS II.²²⁸ V rámci policie ČR je oblast poskytování této spolupráce upravena mimo jiné pokynem policejního prezidenta²²⁹.

V oblasti mezinárodního pátrání v EU a schengenském prostoru bylo v roce 2022 provedeno celkem 16 723 dotazů na osoby, kde se jedná o stabilní vývoj. Opačný trend je však spatřován v oblasti objektů, v kategorii dokladů k vozidlům s nárůstem vyhledávání o 10 % oproti roku 2021 a zejména u dotazů na registrační značky s nárůstem o 20 %, čemuž výraznou měrou napomáhají i automatické vyhledávací systémy, jako například automatické detekování registračních značek. Viz tabulka 7.

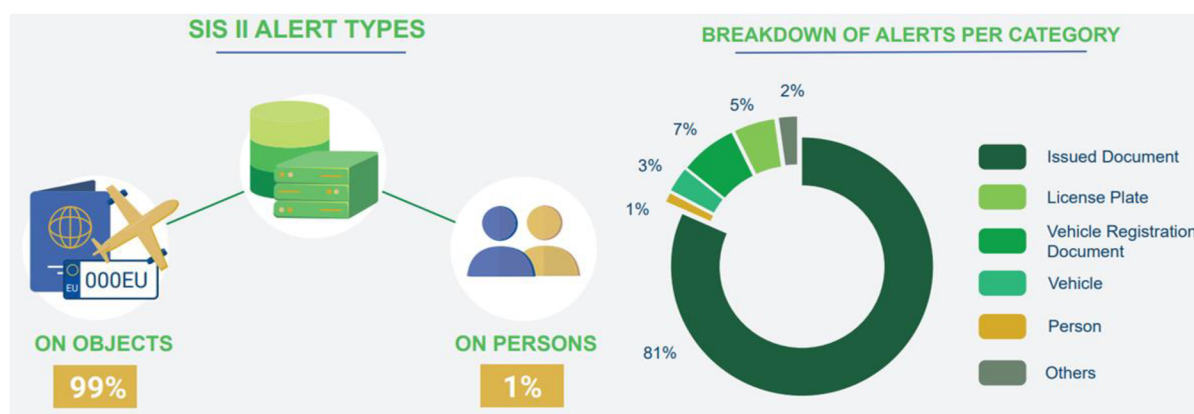
Tabulka 7 Vybrané kategorie zadaných dotazů do SIS II ze strany orgánů ČR

Kalendářní rok	Osoby	Doklady	Vozidla	doklady k vozidlu	Registrační značky
2018	17 152	1 422 235	39 298	1 147 381	72 267
2019	18 588	1 493 818	39 407	1 294 818	148 740
2020	18 773	1 477 064	39 690	1 428 729	220 162
2021	17 331	1 459 693	40 086	1 580 117	272 548
2022	16 723	1 418 640	41 570	1 740 785	327 134

Zdroj: vlastní zpracování, Eu-LISA [online]. Statistická zpráva za kalendářní rok 2023

V souladu s trendem pozorovaným v posledních letech představovaly záznamy o osobách v roce 2022 pouze 1 % z celkového počtu záznamů v SIS. Zbytek agendy se týká kategorie objektů, s největším zastoupením vydaných dokladů v 81 %. Viz obrázek 3.

Obrázek 3 Kategorie záznamů uložených v SIS II

Zdroj: Eu-LISA [online]. Statistická zpráva za kalendářní rok 2023

²²⁸ Rozhodnutí Rady 2007/533/SVV ze dne 12. června 2007 o zřízení, provozování a využívání Schengenského informačního systému druhé generace (SIS II)

²²⁹ Pokyn policejního prezidenta č. 7/2010 o národní součásti Schengenského informačního systému.

V databázi SIS lze vyhledávat dvěma způsoby. Manuální vyhledávání obsahuje dotazy provedené za pomoci lidského zásahu, tzn. policistů za pomoci výpočetní techniky v databázích k tomu určených, nebo za využití přímého telefonního kontaktu s pracovníky SIS, v ČR odboru ŘMPS. Automatické vyhledávání naopak probíhá bez jakéhokoli lidského zásahu, např. za pomoci systému automatického rozpoznávání SPZ nebo jinými typy automatizovaných hromadných vyhledávání.²³⁰ Uvedeno v tabulce 8.

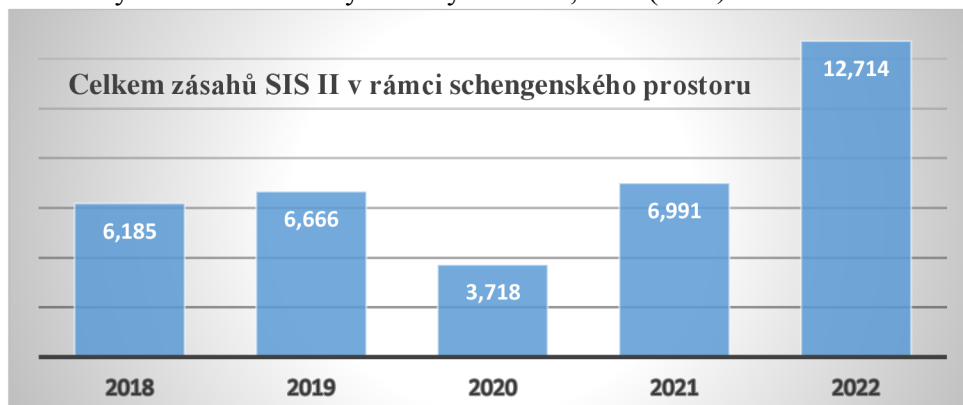
Tabulka 8 Způsob a četnost vyhledávání v SIS II

Kalendářní rok	Manuální vyhledávání v ČR	Automatické vyhledávání pro ČR	Celkem za ČR	V rámci celého schengenského prostoru
2018	90 421 021	78 693 629	169 124 650	6 185 199 597
2019	95 841 680	102 982 696	198 824 376	6 666 377 199
2020	50 999 080	37 726 358	88 725 438	3 718 833 021
2021	50 756 718	39 935 787	90 692 505	6 991 349 311
2022	65 022 092	96 681 037	161 703 129	12 714 610 758

Zdroj: vlastní zpracování, Eu-LISA - Statistická zpráva za kalendářní rok 2023

V letech 2018 a 2019 byl nárůst vyhledávání v oblasti SIS stabilní. V roce 2020 nastal prudký pokles způsobený krizí způsobenou onemocněním COVID-19. V roce 2022 došlo členskými státy v rámci schengenské spolupráce celkem k 12 714 610 758 dotazům do SIS, což představovalo nárůst téměř o 82 % ve srovnání s rokem 2021, ve srovnání s rokem 2019 před onemocněním COVID-19 navýšení téměř o 91 %. Počet vyhledávání se nejen vrací na úroveň, která bývala před omezením COVID-19, ale dvojnásobně ji převyšuje, jak ukazuje graf 2.

Graf 2 Trend vyhledávání členskými státy v SIS II, data (čísla) uvedená v miliardách

Zdroj: vlastní zpracování, Eu-LISA - Statistická zpráva za kalendářní rok 2023

²³⁰ Eu-LISA [online]. Statistická zpráva za kalendářní rok 2023. (PDF) [cit. 2024-02.20].

Důvodem každoročního nárůstu je stále intenzivnější využívání SIS II členskými státy a nárůstu počtu záznamů vkládaných do SIS II. Nárůst vyhledávání je dále způsoben ukončením restrikcí v době onemocnění COVID-19, spojených s omezení pohybu dopravy a osob v rámci schengenského prostoru. Je však složité porovnávat členské státy, pokud jde o používání SIS II, jelikož závisí na mnoha faktorech, včetně vnitrostátního práva, trestních procesů a postupů v jednotlivých zemích. Každý členský stát má navíc svou vlastní míru kriminality a odlišnou zeměpisnou polohu, která určuje počet hraničních přechodů a délku vnějších pozemních hranic. Do statistických údajů nelze zahrnovat vyhledávání organizacemi Europol a Eurojust.²³¹

Tato oblast spolupráce z pohledu statistické analýzy nevykazuje potřebu vylepšení, jak vyplývá z údajů a zvyšující se četnosti jejího využívání. Využívání tohoto systému je tedy nezbytnou součástí mezinárodní spolupráce v oblasti pátrání po osobách a věcech. Funkčnost a efektivita SIS je dle trendu na přímém vzestupu, což však odráží nemilou skutečnost na stále se zvyšující kriminalitu v globálním měřítku.

4.3.2 Statistické údaje ŘMPS v ČR

ŘMPS se v rámci podpory pro orgány činné v trestním řízení zabývá odesíláním a přijímáním žádostí týkajících se informací o trestním řízení překračující hranice státu, včetně jejich podkladů a dalších náležitostí. Za posledních 5 let přijali včetně dotazů mimo oficiální žádosti celkem 1 166 554 písemností ze zahraničí a odeslali celkem 668 762 písemností do zahraničí. Co se týká úspěšných realizací v rámci mezinárodního zatýkacího rozkazu²³² (dále jen “MZR“), na základě tabulky 9 lze vyhodnotit, že počet realizací se za poslední léta zvyšuje, což však neplatí v případě evropského zatýkacího rozkazu (“EZR“), kterých bylo v roce 2023 zrealizováno o 17 % méně, než tomu bylo v předchozím roce 2022.

---

²³¹ Eu-LISA [online]. Statistická zpráva za kalendářní rok 2023: „Europol a Eurojust mohou v rámci svých příslušných mandátů využívat vyhledávání údajů v SIS II. Europol oznámil, že tento systém používá, avšak statistické údaje o vyhledávání agentur Europol a Eurojust v SIS II není zahrnut do oblasti dokumentu eu-LISA a zahrnuje pouze přístup členských zemí“.

²³² Viz § 396 odst. 7 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: „Mezinárodní zatýkací rozkaz vydaný soudem podle zákona č. 141/1961 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se považuje za žádost o provedení opatření nezbytných pro vyžádání osoby z cizího státu podle § 79 odst. 1 tohoto zákona“.

Tabulka 9 Agenda ŘMPS

Kalendářní rok	Přijeté žádosti	Odeslané žádosti	Počet úspěšných realizací v rámci MZR	Počet úspěšných realizací v rámci EZR
2019	205 223	115 227	25	203
2020	179 835	93 429	16	385
2021	188 247	97 386	25	379
2022	196 378	114 604	34	385
2023	226 312	137 956	38	320

Zdroj: vlastní zpracování, PČR ŘMPS

K datu 18. 2. 2022 čítá počet pracovníků zařazených na ŘMPS v odboru operativy celkem 81 policistů. Z toho 14 styčných důstojníků, 17 policistů na oddělení podpory vyšetřování (IP + EUROPOL), 14 policistů na oddělení podpory pátrání (SIRENE), 32 policistů stálé služby, 3 zástupci vedoucího a 1 vedoucí oddělení. Co se týká agendy při působnosti ŘMPS, tak policisté zpracují přibližně 900 písemností denně a v průměru na jednoho zpracovatele je vedeno okolo 4000 živých spisů, evidováno je okolo 250 000 neutajovaných písemností a 1000 utajovaných. Dále je na ŘMPS provedeno přibližně 2 500 zahraničních služebních styků za rok a do jiných zemí je předáno, vydáno nebo deportováno okolo 1000 osob ročně.²³³

Jak již bylo zmíněno v kapitole 3.5.5 o styčných důstojnících, je potřeba zamyslet se nad zvýšením počtu styčných důstojníků, nejen z hlediska rychlejší koordinace trestního řízení mezi spolupracujícími zeměmi, ale i na skutečnost stále se zvyšujícího požadavku na získání informací ze strany dalších zemí, viz spisová agenda čítající 4000 spisů na zpracovatele. Dále nutno zmínit i počet policistů zabývajících se operativní podporou ŘMPS a možnosti zvýšení jejich počtu z důvodu urychlení a zefektivnění mezinárodní policejní a justiční spolupráce.

4.3.3 Přeshraniční operace v ČR

V působnosti ŘMPS jsou dále informace o přeshraniční spolupráci, týkající se převážně z 90 % spolupráce se sousedícími státy (Německo, Rakousko, Polsko a Slovensko), 10 % poté zastávají ostatní země jako je např. Chorvatsko, Rumunsko, Nizozemí, Itálie apod.

²³³ Interní informace PČR.

Přeshraniční spolupráce je pro policejní orgány v ČR mimo jiné upravena zákonem o mezinárodní justiční spolupráci²³⁴ a pokynem policejního prezidenta²³⁵.

Ohledně přeshraničního sledování řešil Odbor operativní spolupráce při ŘMPS (dále jen “OOS“) v roce 2022 celkem 49 případů, které zahrnovaly často i opakované akce překročení hranice. Přeshraniční sledování je z hlediska trestné činnosti využívána nejčastěji v problematice drog, u nelegálních migrací, problematiky daní a poplatků, ale také obchodu se zbraněmi nebo u terorismu. Uvedené počty zahrnují jak akce policejní, tak celní spolupráci, protože ŘMPS OOS plní úlohu národního ústředního místa za ČR.

Z tabulky 10 vyplývá, že v roce 2022 byl větší podíl přeshraničního sledování z ČR do ciziny, a to poměrem o 55 % více. Naopak u přeshraničního pronásledování je trend opačný, do ČR ze zahraničí bylo realizováno o 58 % případů více a to 24. V tomto případě je nejčastějším důvodem nezastavení kontrole nebo podezření na majetkovou trestnou činnost. Vedle tohoto důvodu se nově v souvislosti s migrační vlnou objevily i případy pronásledování nelegálních migrantů do ČR. ŘMPS OOS nadále rozvíjí a zlepšuje spolupráci s odborem koordinace kontaktního sledování při ÚZČ (dále jen “OKOKS“) a s justičními orgány.²³⁶

Tabulka 10 Údaje o přeshraničním sledování a pronásledování

Kalendářní rok	Přeshraniční sledování z ČR	Přeshraniční sledování do ČR	Přeshraniční pronásledování z ČR	Přeshraniční pronásledování do ČR
2018	51	61	16	32
2019	59	48	19	34
2020	20	42	12	16
2021	25	26	8	29
2022	49	22	10	24
Celkem	204	199	65	135

Zdroj: ŘMPS, vlastní zpracování

²³⁴ Viz §62 a § 63 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.

²³⁵ Pokyn policejního prezidenta č. 208/2008 o přeshraničním sledování - pro vnitřní potřebu.

²³⁶ Interní zdroje PČR.

4.3.4 Analýza a vyhodnocení výsledků statistických dat

Provedením komplexní analýzy vybraných druhů mezinárodní policejní a justiční spolupráce, týkající se schengenského informačního systému a forem mezinárodní spolupráce v působnosti ŘMPS bylo zjištěno následující.

V důsledku dynamicky rostoucího využívání SIS II a zároveň zvýšeného počtu záznamů v systému je patrné, že členské státy stále intenzivněji využívají tuto platformu, a to navzdory částečnému úpadku důsledkem restriktivních opatření spojených s pandemií COVID-19. Analytické vyhodnocení naznačuje, že SIS II, ačkoli čelí rostoucímu vytížení, se stává stále účinnějším nástrojem pro pátrání a sdílení informací. Stabilita a funkčnost systému SIS II je důležitá a pozoruhodná, protože analytické hodnocení naznačuje, že v současné době nedochází k žádným výrazným nedostatkům nebo problémům, které by vyžadovaly zásadní změny. Data ukazují, že stávající systém je schopen efektivně zpracovávat rostoucí objem informací a požadavků na vyhledávání, což svědčí o jeho vysoké účinnosti a spolehlivosti. Důležitost zachování stability a kontinuity v provozu systému SIS II je klíčová pro nepřetržitou funkci mezinárodní policejní a justiční spolupráce a jakékoli zásadní změny by mohly mít nežádoucí dopady na již etablované procesy a postupy. Proto je aktuální stav systému, vykazujícího rostoucí účinnost a funkčnost, důvodem k tomu, aby se zachovala kontinuita a neprováděly se žádné zásadní změny.

V kontextu analýzy mezinárodní policejní a justiční spolupráce je dále zřejmá potřeba rozšíření počtu styčných důstojníků, což by mělo pozitivní dopad nejen ke zrychlení a zlepšení spolupráce při trestním řízení mezi zapojenými zeměmi, ale také v reakci na rostoucí poptávku po informacích ze strany dožadujících zemí, což ilustruje vysoký objem spisů řešených v rámci ŘMPS. Paralelně s tímto je nutné zvážit možnost zvýšení počtu policistů, kteří jsou specializováni na operativní podporu při ŘMPS. Celkově by došlo k urychlení a zefektivnění celkové mezinárodní policejní a justiční spolupráce, a to nejen v kontextu zúžení spisové agendy na jednotlivce. Navzdory k rozmanitým vnitrostátním právním systémům a různorodé kriminalitě ostatních zemí je ŘMPS v oblasti mezinárodní policejní a justiční spolupráce jednou z nejdůležitějších institucí v ČR ve vztahu k zahraničí, předpokládá se úspěšné rozvíjení spoluprací s dalšími policejními i justičními orgány.

4.4 Případové studie vybraných nástrojů mezinárodní policejní a justiční spolupráce

Pro lepší orientaci a pochopení postupu policejního orgánu v případě mezinárodní policejní a justiční spolupráce jsou popsány případy Služby kriminální policie a vyšetřování (dále jen “SKPV”), přičemž policejní mezinárodní spolupráce je popsána v případové studii Oddělení hospodářské kriminality (dále jen “OOK”), Územního odboru SKPV a justiční mezinárodní spolupráce je popsána v případě celorepublikového útvaru Národní protidrogové centrály (dále jen “NPC”) SKPV. Z důvodu možné identifikace a propojení popsaných případů s konkrétními útvary nebude v diplomové práci uvedeno, o jaký konkrétní útvar územního odboru OOK SKPV a expozituru NPC SKPV se v rámci struktury PČR jedná. Z výše uvedených důvodů mohou být některé údaje, jakožto i částky vzniklých škod taktéž upraveny, avšak na právní kvalifikaci skutků ani na vyhodnocení případových studií nemají tyto změny žádný vliv.

4.4.1 Případová studie mezinárodní policejní spolupráce

Uvedený případ zahrnuje pachatele, občana ČR (dále jen osoba “A. A”). Z důvodu ochrany osobních údajů na základě zákona o zpracování osobních údajů²³⁷ a dále informací o trestním řízení nejsou uvedeny osobní údaje konkrétního pachatele trestné činnosti.²³⁸

4.4.1.1 Popis skutkového děje mezinárodní policejní spolupráce

Podezřelý A. A ze spáchání přečinu Zpronevěra podle § 206 odst. 1, 3 trestního zákoníku²³⁹, kterého se měl dopustit tím, že jako řidič pracující pro autodopravu XXX na základě sepsané pracovní smlouvy rozvážel dne 10. 12. 2020 od 06:00 hodin služebním vozidlem zásilky pro společnost YYY, kdy vybrané peníze za doručené zásilky měl po ukončení rozvozu odevzdat na pobočce společnosti YYY do 20:00 hodin dne 10. 12. 2020, což neučinil a od této doby byl nekontaktní. Služební vozidlo, se kterým rozvoz zásilek prováděl, bylo nalezeno odstavené na parkovišti u čerpací stanice XY v Praze, avšak bez vybrané finanční hotovosti za doručené zásilky a bez dokladu o odevzdání této finanční hotovosti, čímž způsobil společnosti YYY škodu v celkové výši 112 000,- Kč.

---

²³⁷ Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů.

²³⁸ Viz čl. 10 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679: „Zpracování osobních údajů týkajících se rozsudků v trestních věcech a trestných činů“.

²³⁹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

4.4.1.2 Postup policejního orgánu mezinárodní policejní spolupráce

V dané věci bylo policejním orgánem Policie ČR, OOK SKPV, dne 15. 01. 2021 vydáno proti podezřelému A. A usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 trestního řádu²⁴⁰. Dne 4. 2. 2021 bylo operativním šetřením zjištěno, že osoba A. A by se mohla nacházet mimo území ČR, s tím, že měla odcestovat do Polska a ubytovat se v hotelu XY. Dne 8. 2. 2021 byl nejprve kontaktován policista společného centra pro policejní a celní spolupráci v Náchodě s požadavkem prověrky na adrese hotelu XY v Polsku. Téhož dne byla zaslána i oficiální žádost, vyřizována přes společné centrum Kudowa Słone v Polsku. Dne 15. 2. 2021 byla na základě mezinárodních smluv zaslána odpověď o provedení prověrky ze strany polské policie s výsledkem, že se v hotelu podezřelý A. A zdržoval po dobu 3 dní a poté se odhlásil. Dne 25. 2. 2021 byl na podezřelého A. A příslušným okresním soudem vydán příkaz k zadržení dle § 76a odst. 1 trestního řádu²⁴¹ z důvodu neznámého místa pobytu a opuštění ČR a došlo k vložení osoby do SIS. Po více než dvou letech dne 17. 8. 2023 bylo ve spolupráci s ŘMPS OOP, mezinárodní pátrání (SIS/SIRENE, Interpol) zjištěno, že podezřelý A. A, by se mohl na základě informací v SIS zdržovat na adrese XYZ ve Velké Británii. Dne 24. 8. 2023 byla na ŘMPS zaslána žádost o zjištění pobytu podezřelého z důvodu řádného dokončení trestního řízení, přičemž dožadovaným státem byla Velká Británie. Žádost obsahovala požadavek, zda se podezřelý na uvedené adrese skutečně zdržuje a přebírá si korespondenci, vypátrání pobytu, neboť zjištění přesné adresy je důležité k vyžádání mezinárodní justiční spolupráce od příslušného okresního státního zastupitelství, které je nezbytné k řádnému dokončení vyšetřování. Z důvodu nákladnosti (překlady atd.) na uskutečnění mezinárodní justiční spolupráce je třeba nejprve zjistit aktuální adresu podezřelé osoby A. A. Dne 9. 10. 2023 byl doručen výsledek žádosti s negativním výsledkem. Provedenou lustrací v SIS byla zjištěna možná adresa pobytu osoby podezřelého A. A, avšak uvedená adresa nebyla ze strany Interpolu Manchester potvrzena a vzhledem k nadbytečnosti úkonu a místním právním předpisům není možné provést fyzickou prověrku na místě. Zasláná odpověď dále zahrnovala sdělení, že zjištěná informace je určena pouze pro operativní využití v rámci prevence, objasňování a vyšetřování trestné činnosti a má-li být využita jako důkaz v trestním řízení, je třeba ji vyžádat cestou mezinárodní justiční spolupráce.

---

²⁴⁰ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

²⁴¹ Tamtéž.

4.4.1.3 Vyhodnocení případové studie mezinárodní policejní spolupráce

Konkrétní případová studie nezahrnuje výsledek trestního řízení z důvodu dosud neustanovené adresy podezřelého a stále trvajících vyšetřování, avšak názorně ukazuje postup mezinárodní policejní spolupráce policejního orgánu, státního zastupitelství, společného centra pro policejní a celní spolupráci, ŘMPS, zastupitelských úřadů v zahraničí a Interpolu. Mezinárodní policejní spolupráce názorně poukazuje na provázanost policejních orgánů v ČR a zahraničí, zejména pak v příhraničí. S využitím mezinárodní policejní spolupráce jsou policejní orgány schopny rychle reagovat na požadavky trestního řízení, zejména pak v případech zjištění potřebných podpůrných informací pro budoucí mezinárodní justiční spolupráci. Případová studie poukazuje na rychlou reakci na požadavek o zjištění informace o pobytu podezřelého v zahraničí, která trvala pouhých 7 dní. Nadále zahrnuje i nezbytnost přímých kontaktů s policisty koordinujícími přeshraniční spolupráci, kteří obratem požadavek konzultují s protistranou a zjistí, zda je možné požadavek provést. Toto vede k urychlení celé spolupráce a mnohdy předchází i zbytečnému sepisování žádostí, kterým by nebylo vyhověno.

Případová studie dále zahrnuje informační systém schengenského prostoru, kam byla vložena buď nepřesná nebo neexistující adresa možného pobytu podezřelého ve Velké Británii. To poukazuje na nezbytnost a provázanost takového systému v rámci prostoru EU. Žádost o prověření pobytu podezřelého v rámci policejní spolupráce, zasláné přes ŘMPS do Velké Británie vykazuje menší efektivitu, a to z důvodu provedení pouze zevrubného šetření v systémech tamní policie, nepotvrzení konkrétní adresy a neochota provést prověrku na místě z důvodu nadbytečného úkonu z důvodu rozdílného právního systému. Naráží se zde na problém týkající se rozdílného právního systému, potažmo na přístup konkrétního policisty majícího na starosti konkrétní policejní mezinárodní spolupráci. Nutno však podotknout, že i přes nezjištění konkrétní adresy a pobytu podezřelého je zřejmé, že význam mezinárodní spolupráce má zásadní vliv na výsledek efektivního trestního řízení. Zjištěné informace jsou pouze operativní a v případě potřeby použití pro důkazy trestního řízení, je potřeba takové informace vyžadovat cestou mezinárodní justiční spolupráce, například formou EVP.

4.4.2 Případová studie mezinárodní justiční spolupráce

Uvedený případ zahrnuje 3 osoby páchající trestnou činnost ve formě spolupachatelství, přičemž každý na území jiného státu. Občana Nizozemska bydlící v Nizozemí (dále jen osoba "A"), občan ČR bydlící v Nizozemí (dále jen osoba "B"), občan ČR bydlící v ČR (dále jen osoba "C"). Z důvodu ochrany osobních údajů na základě zákona o zpracování osobních údajů²⁴² a dále informací o trestním řízení nejsou uvedeny osobní údaje konkrétního pachatele trestné činnosti.²⁴³

4.4.2.1 Popis skutkového děje mezinárodní justiční spolupráce

Osoby A, B a C jako podezřelí ze spáchání zvlášť závažného zločinu Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, 3 písm. c), odst. 4 písm. c) trestního zákoníku²⁴⁴, dílem dokonaný a dílem ukončený ve stádiu přípravy podle § 20 odst. 1 trestního zákoníku²⁴⁵, kterého se měli dopustit tím, že vedeni záměrem podílet se a profitovat na nezákonném obchodu s omamnými a psychotropními látkami citovanými v přílohách nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek, s vědomím, že se jedná o látky, kdy nakládání s nimi je regulováno zákonem a rovněž s vědomím, že jmenovaní nemají povolení s takovou látkou zacházet, nejméně od 1. 1. 2023 do současné doby se každý svým dílem podílel na vývozu zakázaných látek do zahraničí.

Takového jednání se ve spolupachatelství dopustili v období od 1. 1. 2023 do 1. 4. 2023 celkem v 6 případech tím, že podezřelý C, na základě předchozích pokynů osoby B, toho času bydlícího v Nizozemí, které obdržel od osoby A, bydlícího v Nizozemí, vyzvedl v "Alzaboxu" XXX v ČR, balíčky s obsahem drogy kokain, které byly doručeny z Nizozemí. Osoba C následně v místě svého bydliště v ČR obsah balíčků přebalila do předem připravených krabic a tyto opatřila adresním štítkem obdrženým od osoby B, podle pokynu osoby A. Takto přebalené balíčky poté podezřelý C podal v logistickém centru přepravní společnosti FedEx, s deklarovaným obsahem 1ks výrobku pro potřeby Fitness o deklarované hmotnosti 4,1kg s nadepsaným odesílatelem XX a příjemcem YY

---

²⁴² Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů.

²⁴³ Viz čl. 10 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679: „Zpracování osobních údajů týkajících se rozsudků v trestních věcech a trestných činů“.

²⁴⁴ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

²⁴⁵ Tamtéž.

v zahraniční. Každá takto odeslaná zásilka obsahovala 3kg omamné látky kokain a celkem tak tímto způsobem odeslali do zahraničí zásilky s obsahem 18kg látky kokain, přičemž k odeslání poslední zásilky nedošlo vlivem zásahu policejního orgánu a poslední zásilka byla zajištěna.

4.4.2.2 Postup policejního orgánu mezinárodní justiční spolupráce

Dne 1. 4. 2023 měla osoba B přiletět z Nizozemí do ČR, čímž mělo dojít ke spuštění samotné realizace, avšak osoba do letadla vůbec nenastoupila a nepřiletěla. Následně bylo operativní cestou taktéž zjištěno, že osoba B nemá v nejbližší době ani v plánu do ČR přicestovat. Téhož dne bylo policejním orgánem NPC vydáno usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 trestního řádu²⁴⁶, avšak z taktického hlediska nebylo nikomu doručeno (vyjma dozorového státního zástupce). K tomuto datu nebyla totožnost osoby A z Nizozemí policejnímu orgánu známa. Dne 2. 4. 2023 byl sepsán Podnět na návrh na vydání Evropského zatýkacího rozkazu ("EZR") za účelem zadržení osoby B, občana ČR žijícího v té době v Nizozemí. Dne 3. 4. 2023 akceptoval dozorující státní zástupce podnět policejního orgánu a podal k příslušnému soudu Návrh na vydání EZR. Dne 3. 4. 2023 soudce příslušného soudu vydával EZR, tento byl následně doručen soudnímu překladateli s žádostí přepsání do nizozemského jazyka (dožadující stát má za povinnost zaslat rozkaz v mateřském jazyce dožadované země). Dne 5. 4. 2023 byl získán překlad EZRu a obratem byl zaslán do Nizozemí příslušným orgánům (mezi tím byl samozřejmě tento EZR vložen do systému SIS), kde byl i předem dohodnut termín zadržení podezřelého B. Dne 7. 4. 2023 došlo na území ČR k zadržení osoby C a na území Nizozemska došlo ve stejnou dobu na základě EZRu k zadržení osoby B. Dne 8. 4. 2023 osoba B udělila souhlas s vydáním své osoby do ČR a proto byl ve zkráceném řízení dne 17. 4. 2023 předán v ČR policejnímu orgánu NPC. Po provedení výslechu osoby B byla zjištěna zevrubná totožnost i osoby A. Ke dni 20. 4. 2023 ve spolupráci s policejními orgány Nizozemí bylo zjištěno, že osoba A je v Nizozemí podezřelá z páchání totožné trestné činnosti jako v ČR. Dne 15. 5. 2023 byl podán návrh na vydání Evropského vyšetřovacího příkazu ("EVP") do Nizozemí, a to za účelem provedení výslechu osoby A, a dále za účelem zjištění stavu tamní věci (zejména, zda neexistuje překážka ve smyslu zásady "ne bis in idem", tedy nepřipustnost trestního stíhání osoby dvakrát v téže věci ve stejném období)²⁴⁷. Dne 16. 5. 2023 dozorující

---

²⁴⁶ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

²⁴⁷ Viz § 11 odst. 1 písm. h) až j), odst. 4 a § 11a tr. řádu.

státní zástupce akceptoval návrh policejního orgánu NPC a vydal EVP do Nizozemí. Zároveň byl EVP stejného doručen soudnímu překladateli k přeložení do nizozemštiny. K překladu EVP došlo dne 20. 5. 2023 a dozorující státní zástupce zaslal předmětný EVP cestou Eurojustu do Nizozemí. Přes opakované urgencye došlo k zaslání výsledku žádosti ze strany Nizozemí až dne 13. 11. 2023, kdy se jednalo o velmi obsáhlou zprávu o cca 120 stranách. Dne 15. 11. 2023 byla tato odpověď předána k překladu soudnímu překladateli, přičemž překlad byl policejnímu orgánu doučen dne 28. 12. 2023 a za překlad byla účtována částka cca 98 000,- Kč. Na základě zprávy z Nizozemí bylo zjištěno, že skutečně existuje překážka ve smyslu zásady “ne bis in idem“ a jednání pachatele A bylo ze spisového materiálu vyloučeno. Dne 8. 1. 2024 byl policejním orgánem NPC podán dozorujícímu státnímu zástupci Návrh na podání obžaloby B a C. Dne 17. 1. 2024 byla ze strany dozorujícího státního zástupce předána obžaloba k příslušnému soudu.

4.4.2.3 Vyhodnocení případové studie mezinárodní justiční spolupráce

Konkrétní případová studie nezahrnuje meritorní rozhodnutí soudu a tresty pachatelů, ale názorně ukazuje postup mezinárodní justiční spolupráce policejního orgánu, státního zastupitelství, soudu, Eurojustu a zastupujících policejních a justičních úřadů v zahraničí, nevyjímaje soudní překladatele. Dále poukazuje na funkčnost a nezbytnost celého aparátu a zejména pružnost institutů jako je EVP a EZR (3.7). Dále zahrnuje konkrétní použitelnost informačních systémů schengenského prostoru, kterým je SIS (4.3.1). Efektivitu a rychlost spolupráce národních orgánů v trestním řízení podtrhuje rychlost spolupráce zainteresovaných subjektů, od podání podnětu na návrh na vydání EZRu ze strany NPC, až po zaslání jeho přeložené formy nizozemskému justičnímu orgánu trvalo orgánům v ČR jen 3 dny. Za 2 dny od vložení do systému SIS došlo k zadržení osoby, na kterou byl příkaz vydán, i když za okolností náhody. Stejně účinné bylo v ČR i vyhotovení a zaslání přeloženého EVP, které trvalo 5 dní. Zaslání výsledku ze strany Nizozemí trvalo bezmála půl roku, a to nutno podotknout, po opakovaných urgencích ze strany policejního orgánu v ČR. Zde je prostor zamyslet se nad otázkou priority žádosti v dožadované zemi, jelikož samotný institut EVP nemá stanovenou lhůtu k vyřízení, jde zde spíše o postoj daných orgánů každé jednotlivé země a konkrétních jednotlivců, ať už policistů nebo zaměstnanců, kteří se jí zabývají.

V neposlední řadě je nutno zmínit, že náklady na překlady soudními tlumočníky zahrnují nemalé náklady v rámci mezinárodní justiční spolupráci. Když se pomine strávený čas zahrnující pracovní dobu, mnohdy i přesčas pracovníků všech zainteresovaných subjektů mezinárodního trestního řízení, je možné konstatovat, že bez provedených soudních překladů není možné mezinárodní formu spolupráce vykonávat. Z ekonomického pohledu není možné snižovat alokaci finančních prostředků na tlumočníky, překladatele a další znalce, neboť bez těchto zdrojů a právních procedur trestního řízení by nebylo možné mezinárodní spolupráci na trestné činnosti provádět.

4.5 Polostrukturované rozhovory a stanovení výzkumného cíle

Cílem tohoto výzkumného šetření formou polostrukturovaného rozhovoru bylo získávání informací týkajících se osobních zkušeností dotazovaných respondentů v oblasti mezinárodní policejní a justiční spolupráce, a to jak ze strany policejních vyšetřovatelů celorepublikových útvarů Policie ČR, tak i ze strany dozorujících státních zástupců vybraného okresního a krajského státního zastupitelství. Klíčovým zaměřením bylo získat relevantní informace, pro jakou trestnou činnost byla mezinárodní policejní a justiční spolupráce využívána a které způsoby a metody byly nejčastěji policisty a státními zástupci při provádění těchto mezinárodních spoluprací využívány. Kromě toho byly zkoumány možné překážky a nepříznivé aspekty spojené s mezinárodní spoluprací a byly zjišťovány jejich názory na možná zlepšení této spolupráce. Dále bylo součástí výzkumu i to, jak respondenti vnímají samotný proces mezinárodní policejní a justiční spolupráce v rámci výkonu svého profesního zaměření.

Cílem výzkumné části je tedy zejména zjistit názory vybraných policistů a státních zástupců na procesy mezinárodní spolupráce při řešení trestných činů s důrazem na nedostatky, možnosti zlepšení a vyhovující aspekty této spolupráce. Jako respondenti polostrukturovaného rozhovoru nebyli vybráni soudci a to z důvodu nepřímého podílení se na zpracovávání a shromažďování důkazů v řízení před soudem. Soudci jsou ze své pozice oprávněni mezinárodní žádosti schvalovat před odesláním do zahraničí nebo je naopak ze zahraničí přijímat, nikoliv je vytvářet.

4.5.1 Výzkumné otázky

V souladu s cíli práce byla určena hlavní výzkumná otázka:

VO: *Jak hodnotí mezinárodní spolupráci v rámci řešení TČ dotázaní policisté a státní zástupci?*

K hlavní výzkumné otázce byly určeny dvě vedlejší výzkumné otázky:

VVO1: *Jaké překážky a nevýhody spatřují dotázaní v procesu řešení mezinárodních trestných činů?*

VVO2: *Jaké změny v procesu řešení mezinárodních trestných činů by navrhovali dotázaní policisté a státní zástupci?*

Výzkumné otázky jsou zodpovězeny v závěru práce v souladu s vyhodnocením výsledků polostrukturovaného rozhovoru s respondenty z řad policistů a státních zástupců.

4.5.2 Charakteristika vybraného vzorku respondentů a sběru dat pro výzkum

Vybraný vzorek respondentů tvoří 5 policistů celorepublikových útvarů Policie České republiky a 2 státní zástupci okresního a krajského státního zastupitelství. Jedná se o dva policisty z Národní protidrogové centrály (dále jen “NPC“), dva policisty z Národní centrály proti organizovanému zločinu (dále jen “NCOZ“) a jednoho z Ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci (dále jen “ŘMPS“). V případě respondentů z řad Policie ČR se jedná o muže ve věku od 29 do 41 let s praxí ve výkonu současné profese s oprávněním vykonávat mezinárodní spolupráci od 5 do 10 let a s mnohonásobnou zkušeností se zapojením do řešení TČ v rámci zahraniční spolupráce. V případě státních zástupců se jedná taktéž o muže ve věku od 42 a 44 let s praxí výkonu současné profese státního zástupce 15 a 16 let. Výběr dotázaných byl limitován dostupností vzorku (4.5.3).

Sběr dat pro diplomovou práci byl zajištěn formou kvalitativního polostrukturovaného rozhovoru²⁴⁸, který byl prováděn tazatelem s konkrétními respondenty. Prováděné rozhovory byly pořizovány na diktafon ve zvukové podobě a posléze byly

²⁴⁸ GULOVÁ, L. a ŠÍP, R. *Výzkumné metody v pedagogické praxi*. Praha: Grada, 2013. s. 108

přepsány do psané formy. Rozhovory probíhaly v době od 07. srpna 2023 do 06. října 2023 a jsou součástí diplomové práce v přílohách.

Úvod rozhovoru je zaměřen na věk respondenta, výkon profese (v případě policistů na služební zařazení) a na délku činnosti ve výkonu dané profese. Posloupnost otázek je sestavena tak, aby bylo zjištěno, jaké druhy trestné činnosti jsou v rámci mezinárodní spolupráce nejčastější, kolik případů je ročně vyšetřováno nebo jaká je délka vyřízení žádosti. Následují otevřené otázky, jako je existence možných překážek a nepříznivých aspektů v rámci mezinárodní policejní a justiční spolupráce, otázky zabývající se možnostmi vedoucích ke zlepšení spolupráce mezi členskými zeměmi a závěrem zjišťují samotné reakce respondentů na celkový proces mezinárodní policejní a justiční spolupráce. Otázky jsou konstruovány tak, aby byl výzkumný cíl vyhodnocen co možná nejrelevantněji. Seznamy otázek jsou uvedeny v příloze A (Otázky pro vyšetřovatele policejního orgánu) a příloze B (Otázky pro státní zástupce).

4.5.3 Odůvodnění stanoveného počtu respondentů pro výzkum

Vzhledem ke složitosti procesů trestního řízení a již z věcné příslušnosti jej vést, není v České republice mnoho vyšetřovatelů a státních zástupců, kteří se problematikou mezinárodní trestné činnosti zabývají, a z tohoto důvodu považují výzkumný vzorek za dostačující, nehledě na to, že je důležité respektovat jejich profesionální povinnosti a citlivost záležitostí, co se týká získání jejich spolupráce nebo informací pro výzkum diplomové práce. Pro sběr výzkumných dat nebyly provedeny rozhovory se soudci, jelikož ze své pozice nejsou oprávněni vést samostatně trestní řízení ve fázi před soudem, ale mezinárodní žádosti o justiční spolupráci přijímají a schvalují.

Obtížnost získání respondentů pro výzkum metodou polostrukturovaného rozhovoru z řad vyšetřovatelů mezinárodní trestné činnosti při působnosti celorepublikových útvarů Policie ČR a státních zástupců zabývajících se touto problematikou je ovlivněna hned několika zásadními faktory, které lze specifikovat do jednotlivých bodů, uvedených v tabulce 11. Z níže uvedených důvodů je tedy náročné získat spolupráci a účast vyšetřovatelů a státních zástupců na rozhovorech pro výzkum diplomové práce z oblasti mezinárodní trestné činnosti

Tabulka 11 Faktory ovlivňující získání respondentů pro výzkum

Absence volného času	Vyšetřovatelé a státní zástupci mají náročné pracovní povinnosti, což zahrnuje práci na konkrétních případech, soudních jednáních, příprav na trestní procesy, a dalších povinnostech. V důsledku toho mají omezený čas pro účast na výzkumu při osobních setkáních na rozhovory.
Citlivost trestních informací	Trestní vyšetřování a soudní procesy týkající se mezinárodní trestné činnosti mohou být mimořádně citlivé a zahrnovat utajované informace. Vyšetřovatelé, státní zástupci a soudci jsou často povinni dodržovat zásady důvěrnosti, povinnost mlčenlivosti a nemohou sdílet podrobnosti o konkrétních případech.
Právní omezení	Vyšetřovatelé a státní zástupci mohou být omezeni zákony a etickými pravidly, které jim brání v poskytování informací o konkrétních případech, formách nebo metodách vyšetřování, které nejsou veřejnosti dostupnými a tyto informace by mohly ovlivnit průběh dalšího budoucího trestního řízení.
Obava z bezpečnosti	V některých případech může existovat obava o bezpečnost vyšetřovatelů a státních zástupců v souvislosti s jejich prací na případech mezinárodní trestné činnosti. To může omezit jejich ochotu komunikovat o své prováděné činnosti.
Profesionální etika	Vyšetřovatelé a státní zástupci mohou považovat rozhovory o své práci za neslučitelné s profesní etikou a povinnostmi, zejména pokud by mohli odhalit interní postupy nebo informace trestním řízením.
Ochrana důvěrnosti informací	Získávání a šíření informací o způsobech, formách a metodách mezinárodní trestné činnosti může narušit bezpečnostní opatření a strategie používané v rámci těchto vyšetřování. Vyšetřovatelé a státní zástupci musí dbát na ochranu těchto důvěrných informací.

Zdroj: vlastní zpracování

4.5.4 Analýza a vyhodnocení výsledků rozhovorů s policisty

K analýze výzkumných cílů dané problematiky byli osloveni policisté zabývající se vyšetřováním závažných úmyslných trestných činů z celorepublikového útvaru NPC SKPV PČR, expozitura Hradec Králové a expozitura Ústí nad Labem, NCOZ SKPV PČR, expozitura Brno a expozitura Olomouc a policista zařazený na ŘMPS PČR, oddělení podpory vyšetřování. Polostrukturované rozhovory s výše uvedenými respondenty byly provedeny s jejich souhlasem a pro potřeby diplomové práce nebudou z důvodu výkonu jejich činnosti uváděny žádná jména a zůstanou tedy v anonymitě. Řízené polostrukturované rozhovory byly následně převedeny do psané podoby a získané informace byly použity k vyhodnocení předem stanovených otázek v souladu s cílem diplomové práce.

Otázka č. 1

Jaké typy mezinárodních trestných činů nejčastěji/typicky vyšetřujete a jaké formy mezinárodní policejní spolupráce k tomu využíváte?

Typ vyšetřované kriminality je ovlivněn zaměřením konkrétního útvaru Policie ČR, vyšetřovatelé NPC se specializují na vyšetřování drogové trestné činnosti, zejména v oblasti výroby, dovozu a vývozu omamných a psychotropních látek jako přečin Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu podle § 284 tr. zákoníku, Nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku podle § 285 nebo Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu podle § 286.²⁴⁹ Tato činnost má jak národní, tak mezinárodní rozměr.

Vyšetřovatelé NCOZ se z povahy svého zaměření zabývají, jak obecnou trestnou činností, tak i hospodářskou trestnou činností jako je např. přečin Podvod podle § 209 tr. zákoníku, Legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 tr. zákoníku a další daňovou trestnou činností dle dílu 2 tr. zákoníku v § 240 až 247.²⁵⁰ Respondent v působnosti ŘMPS se naopak největší měrou zabývá policejní spoluprací v souvislosti s případy spojenými s nelegální migrací, což je v současné době jedno z hlavních témat odrážející aktuální výzvy v oblasti mezinárodní trestní činnosti z širšího pohledu, zejména na evropském území.

V rámci mezinárodní spolupráce jsou respondenti aktivní především v Evropě, ale také v jiných státech, jako jsou Kolumbie, Ekvádor a USA, to platí zejména pro vyšetřovatelé NPC. Toto svědčí o rozsahu a globálním charakteru mezinárodní trestné činnosti. Respondenti také zmínili, případy, kdy dochází k souběhu různých druhů trestné činnosti, což naznačuje složitost a komplexnost vyšetřování.

Otázka č. 2

Dá se určit počet prověřovaných/vyšetřovaných TČ se zahraničním přesahem za rok nebo kratší časový úsek v rámci Vašeho pracoviště?

Z odpovědí respondentů lze vyvodit, že počet prověřovaných nebo vyšetřovaných mezinárodních trestných činů za rok nebo krátký časový úsek se liší v závislosti na konkrétním pracovišti nebo útvaru. Shrnou-li však prověřování mezinárodních trestných

²⁴⁹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

²⁵⁰ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

spisů za daný časový úsek jednoho roku, jedná se řádově o 1 až 3 případy. Trestné činy vyšetřované na NCOZ mají tendenci trvat dlouhé období, někdy několik let. To může ovlivnit povahu mezinárodní spolupráce, která může být opakovaná a trvalá. Vyšetřovaných případů je komplexně v rámci celorepublikových útvarů mnohonásobně více. Pro respondenta při ŘMPS je tato otázka nerelevantní, což znamená, že na jeho pracovišti se nezabývají vedením trestního řízení, avšak útvar slouží pouze jako prostředník mezi vyžadovaným a dožadovaným subjektem.

Závěry z těchto odpovědí ukazují, že počet mezinárodních trestných činů, jak prověřovaných nebo vyšetřovaných může být výrazně variabilní a závisí na konkrétním pracovišti a povaze trestných činů, kterými se respondenti zabývají.

Otázka č. 2. 1

<i>Dá se říci, kolik spisů se zahraničním přesahem uzavřete ročně?</i>
--

Respondenti uvádí, že počet uzavřených spisů s mezinárodním přesahem za rok může kolísat. Jenda třetina respondentů uvedla, že rozmezí uzavřených spisů za jeden rok se pohybuje do 1 případu, zatímco zbylé 2 třetiny respondentů zmiňují 1 až 2 uzavřené spisy ročně.

Tento rozdíl v počtu uzavřených spisů může být způsoben rozdíly v povaze případů, které vyšetřují, a také rozdíly v pracovní zátěži na jejich pracovištích. Každý případ s mezinárodním přesahem může být složitý a vyžadovat dlouhodobé vyšetřování, což může ovlivnit počet uzavřených spisů za rok.

Otázka č. 3

<i>Dá se říci, jaká je u vás průměrná nebo obvyklá délka práce na spisu zahrnující spolupráci se zahraničním?</i>

Respondent z ŘMPS zdůraznil, že délka práce na spisu s mezinárodním přesahem závisí na konkrétních zemích, se kterými se spolupracuje. S některými zeměmi, jako je Rumunsko, Ukrajina a Slovensko, probíhá rychlá výměna informací v řádu hodin nebo dní. Naopak, s některými státy, jako je Itálie nebo Anglie, může být čekací doba až jeden měsíc, zatímco s USA může trvat až rok, což může být problematické vzhledem k lhůtám v trestním řízení.

Zatímco respondenti NCOZ uvedli průměrnou délku práce na spisu s mezinárodním přesahem třeba 2 až 3 roky. Délka vyšetřování spisu však závisí na povaze trestné činnosti. Hospodářská trestná činnost obvykle vyžaduje delší dobu na vyšetření, protože její rozsah bývá širší. U útvaru NPC lze však konstatovat, že průměrná délka vyšetřování může být ¾ roku až 1 rok, avšak se respondenti tohoto útvaru zmínili, že mezinárodní spolupráce může začít již v rámci prověřování, kdy jsou využívány i mezinárodní policejní postupy. Někdy však dojde k mezinárodní justiční spolupráci již v rámci prověřování, a to v případech, kde jsou již zřízeny Společné vyšetřovací týmy. Z povahy útvarů jak NPC, tak NCOZ lze usuzovat, že délka vyšetřování spisu s mezinárodním přesahem je individuální a závisí na řadě faktorů, včetně povahy trestné činnosti nebo zemí, se kterou se spolupracuje.

Otázka č. 3. 1

<i>Co podle Vás tuto délku ovlivňuje?</i>

Zásadním faktorem je závažnost trestné činnosti, která hraje klíčovou roli při ovlivňování délky práce na spisu s mezinárodním přesahem. Pro závažné trestné činy, jako jsou vraždy a trestné činy na dětech, bude spolupráce rychlejší a prioritněji posuzována. Naopak, pro méně závažné trestné činy, jako je kapesní krádež, může délka trvání být delší. Dále lze posuzovat samotný druh a rozsah konkrétní trestné činnosti, například hospodářská trestná činnost obvykle vyžaduje více času na vyšetření, zatímco jiné typy trestné činnosti mohou být rychleji vyšetřeny.

Dalším důležitým faktorem jsou právní nároky a požadavky dožadovaného státu. Některé státy mohou pro určité žádosti vyžadovat podrobné elaboráty a soudní schválení, což vede k větší administrativní zátěži a zpomalení celého procesu. Různé země mohou mít odlišné administrativní postupy a zásady trestního řízení, jako jsou překlady žádostí a jiné byrokratické postupy, které opět zásadně ovlivňují rychlost uvedené spolupráce.

Otázka č. 4

<i>Jak byste popsal vlastní názor na úroveň spolupráce a efektivity mezi vaší organizací a zahraničními policejními orgány?</i>

Respondent zařazen na ŘMPS zdůraznil, že úroveň spolupráce a efektivity mezi organizací a zahraničními policejními orgány závisí na konkrétních zemích. Existují země, které jsou ochotné provádět prověrky na místě a spolupracovat aktivně i bez formální

mezinárodní justiční spolupráce. Jiné země však mohou vyžadovat formální postupy a souhlas soudů. Jsou země, které jsou velmi ochotné i co se týče například prověrek v místě bydliště, naopak jiné zahraniční orgány pak stejný úkon vyloženě bez mezinárodní justiční spolupráce nebo EVP neprovedou.

Jeden z respondentů útvaru NCOZ se pozitivně vyjádřil ke zkušenosti se spoluprací se zahraničními policejními orgány, zejména se Slovenskem. Zdůraznil, že společný vyšetřovací tým s vysokou efektivitou pomohl získat zásadní informace a důkazy, čemuž napomohla i kulturní blízkost zemí a malá jazyková bariéra. Obecně respondenti dále hovořili o ovlivnění protistranou, tj. zahraničními policejními orgány, přičemž lepší spolupráci a ochotu spolupracovat označují u zemí, které mají blízko legislativě České republiky, viz byrokratické a legislativní bariéry v předchozí otázce. Respondenti také zmínili styčné důstojníky Policie ČR působící v zahraničí, díky kterým je spolupráce rychleji a snadněji prováděna a působnost samotné spolupráce je tak více rozšířena mezi zahraničními partnery. Respondenti útvaru NPC dále poznamenali, že spolupráce se zahraničními partnery je pro jejich organizaci velmi efektivní. Zvláště v rámci boje s drogovou kriminalitou existuje silná spolupráce s různými zahraničními partnery, včetně DEA (USA), NAKA (Slovensko), a BKA (Německo). V rámci nejrůznějších setkání si NPC vybudovala obecně dobré jméno mezi zahraničními partnery a spolupráce je více než efektivní. Spolupráce se také rozšiřuje díky styčným důstojníkům Policie ČR působícím v zahraničí. Celkový výsledek z odpovědí respondentů je totožný a mezinárodní policejní a justiční spolupráci hodnotí kladně.

Otázka č. 4. 1

<i>Je úroveň spolupráce ovlivněna např. zemí, se kterou spolupracujete?</i>

Všichni dotazovaní respondenti zdůraznili rozdíly v úrovni spolupráce v závislosti na zemi, se kterou spolupracují. V rámci EU lze díky EVP získat dostatek informací, ale například ve Spojených státech či Velké Británii se mohou vyskytnout obtíže. Tyto země mohou mít stanovené jiné trestní sazby u jednotlivých trestných činů, což může zásadně ovlivnit proces spolupráce. Respondentem při ŘMPS byl uveden přečin podvodu dle § 209 odst. 1, 3 trestního zákoníku²⁵¹, s trestní sazbou odnětí svobody do pěti let. Na spolupráci u takového skutku je v USA nebo VB vyžadována horní hranice trestní sazby vyšší

²⁵¹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

a policejnímu orgánu v ČR tak nebudou žádné oficiální informace ze strany dožadované země poskytnuty.

Dále respondenti zdůraznili, že i když země mohou hrát důležitou roli, nakonec vždy záleží na jednotlivcích, se kterými je vedena konkrétní spolupráce. Individuální přístup a ochota jednotlivých osob má na mezinárodní spolupráci zásadní vliv.

Otázka č. 4. 2

<i>Jsou země, se kterými se obecně podle Vás spolupracuje lépe?</i>

Odpovědi respondentů na otázku ohledně zemí, se kterými spolupracují lépe, naznačují jednoznačné závěry. Jednomyslně bylo uvedeno, že nejlepší spolupráce probíhá se zeměmi přímo sousedícími s Českou republikou, kterými je zejména Slovensko a Rakousko, co se týká Polské republiky, poloviční část respondentů má se zemí dobré zkušenosti a druhá část má zkušenosti veskrze horší. Tato spolupráce je však ovlivněna společnou historií, podobnou legislativou, jazykovou blízkostí a obecnou filozofií přístupu k problematice mezinárodní trestné činnosti. Zmíněna jsou i společná policejní pracoviště tzv. společná centra celní a policejní spolupráce zřízené na hranicích sousedních zemí, které napomáhají k urychlení požadovaných informací.

Nejde jen o okolní státy, respondent z řad NPC zmiňuje výbornou spolupráci například s Francií, Litvou a Lotyšskem. Je důležité, jak kvalitně jsou nastavené vztahy již na bázi komunikace mezi policejními orgány. Například díky dobrým vztahům s DEA (USA) je spolupráce směřující nejen do USA, ale i dalších států zejména střední Ameriky, na velmi vysoké úrovni. Samozřejmě spolupráce je vždy ovlivněna jedinci a mnoha dalšími faktory (politika mezinárodní spolupráce, apod.).

Z vyhodnocení odpovědí lze konstatovat, že jazyková, historická a geografická blízkost hrají klíčovou roli v úspěšné spolupráci s jinými zeměmi v rámci mezinárodní policejní a justiční spolupráce. Spolupráce s těmito zeměmi je tak efektivnější a plynulejší.

Otázka č. 5

<i>Jakým způsobem komunikujete a vyměňujete informace s právními a policejními orgány/partnery v zahraničí?</i>

Respondenti často komunikují a vyměňují informace s partnerskými zeměmi prostřednictvím mezinárodních organizací, jako je INTERPOL, SIENA (EUROPOL)

a SIRENE (SIS). Tyto organizace umožňují rychlou a oficiální komunikaci mezi různými zeměmi a to především emailem nebo cestou faxu. V některých případech, zejména pokud jde o operativní informace, respondenti komunikují přímo s policejními orgány v zahraničí prostřednictvím telefonického nebo e-mailového kontaktu, tzv. "na krátko, na přímo", to platí například v případě zřízeného společného vyšetřovacího týmu a to z důvodu co možná nejrychleji předávat potřebné informace mezi spolupracujícími partnery.

Respondenti zmiňují dále společná policejní pracoviště zřízené ve spolupracující zemi, vedoucí k rychlému ověření informací a operativní komunikaci, tedy povětšinou v rámci MPS. Nejsou opomíjeny i přímé kontakty na policisty v zahraničí, které lze také využít, opět však pouze pro zjištění rychlých, operativních informací. Takto zjištěné informace však nemívají povahu procesní a jsou pouze operativního charakteru, následně musí být oficiálně přijaty a povětšinou bývají opět vyžadovány například cestou Evropského vyšetřovacího příkazu, a to cestou dozorového státního zástupce. V těchto případech přímých kontaktů nebo cestou odboru mezinárodní policejní spolupráce dochází spíše ve fázi prověřování trestné činnosti. Co se týče vyšetřování, zde jsou postupy poměrně jasné, neboť komunikace i informace podléhají striktnímu postupu podle trestního řádu, popř. jiného zákona jako např. zákona o mezinárodní justiční spolupráci.²⁵²

Otázka č. 6

Jakým způsobem zjišťujete bezpečnost a důvěrnost dat při komunikaci se zahraničními orgány/partnery?

INTERPOL, SIENA a SIRENE jsou šifrované a zabezpečené kanály, které zajistí bezpečnou komunikaci a uchování dat. K tomu se často používají hodnotící kódy, viz SIENA, které určují, jak s danou informací může být nakládáno a kdo má do ní přístup. K informacím při ŘMPS mají přístup pouze policisté s příslušnou bezpečnostní prověrkou důvěrné a vyšší.

V případě týmů útvarů NCOZ a NPC, které spolupracují na konkrétním případě, je důvěra v pracovní vztah mezi partnery klíčová. Výměna dat může probíhat prostřednictvím šifrovaných zpráv (zabalených souborů) nebo hesel, které jsou zasílány odděleně, např. za pomoci komunikačního kanálu "Whatsapp". V některých případech se objemnější data mohou posílat na datových nosičích, jako jsou DVD, ovšem ze státního zastupitelství jsou

²⁵² Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů.

informace předávány interním kurýrem. Při komunikaci se zahraničními orgány se dále často využívá kryptování dat, což pomáhá zabezpečit přenos informací. Hesla k odemknutí zašifrovaných dat jsou předávána zvláštní cestou nebo opět odděleně od samotných dat jako v předchozích případech. V některých případech jsou bezpečnostní postupy specifikovány vnitřními pokyny nebo směrnicemi organizace. Jednotliví pracovníci mohou dodržovat tyto postupy, aniž by byli detailně seznámeni s technickými detaily zabezpečení dat.

Otázka č. 7

Jaké právní nástroje a postupy využíváte při práci na mezinárodním prověřování / vyšetřování?

Jednoznačnou shodnou odpovědí u všech respondentů je používání nástroje, kterým je EVP, kdy se jedná o nejčastěji využívaný právní nástroj pro mezinárodní justiční spolupráci. Pomáhá organizaci získat důležité informace nebo osobu ve státech členů EU. EVP slouží k zajištění rychlého a účinného získání důkazů a spolupráce v trestním vyšetřování.

Jako dalším nejpoužívanějším právním nástrojem je EZR, který umožňuje zajištění a vydání osoby mezi členskými státy EU. Tento nástroj je využíván pro zadržení a vydání podezřelých nebo odsouzených osob. Nutno však podotknout, že zejména pro tyto postupy a právní kroky během mezinárodní justiční spolupráce jako je EVP nebo EZR, musí policejní orgány jednat s dozorovým státním zástupcem, který postupuje podle zákona a může požádat o právní opatření.

V rámci vyšetřování může docházet i k přímé komunikaci s policejními orgány v zahraničí, zejména při přípravě a provádění konkrétních vyšetřovacích opatření, avšak zde se nejedná přímo o právní nástroj v tomto smyslu slova. Jeden z respondentů dále zmínil i případně kontroly zavedené do informačních systémů, např. SIS (skrytá, pobyt apod.).

Otázka č. 8

Jaká jsou nejčastější omezení a překážky při mezinárodním prověřování/vyšetřování a jak se s nimi snažíte vyrovnávat?

Jedním omezením jsou zdlouhavé administrativní procesy, jako je kupříkladu vydání evropského zatýkacího rozkazu (EZR) nebo mezinárodního zatýkacího rozkazu (MZR).

Tyto postupy zahrnující různé fáze řízení jako je vyhlášení pátrání po osobě v ČR, souhlas se zadržením v ČR, následným zavedením do SIS, apod., mohou trvat několik měsíců a to může zpozdit zadržení podezřelé osoby nebo zahájení trestního stíhání. Jinými slovy, omezení byrokratické zátěže neboli administrativní povinnosti spojené s každou mezinárodní žádostí. Dalším omezením je jazyková bariéra, která ztěžuje komunikaci s policejními orgány v zahraničí, rozdílné jazyky mohou vést k nedorozumění a zpomalit výměnu informací. Nejsou opomíjeny ani rozdílné právní úpravy a legislativa mezi různými státy, která pro mezinárodní spolupráci představuje určitá omezení. Je nutné konzultovat formu spolupráce a vyžadované postupy v souladu s právními systémy dožadovaných států a také obecně vyžadované skutečnosti cestou ŘMPS či mezinárodního odboru NSZ.

Otázka č. 8. 1

Zaměřte se na zákonné lhůty na jednotlivé úkony – hodnotíte některé lhůty jako příliš dlouhé či příliš krátké?

Zákonné lhůty pro jednotlivé úkony v mezinárodním prověřování a vyšetřování hodnotí respondenti v drtivé většině jako příliš dlouhé, často trvající měsíce nebo dokonce desítky měsíců. Tyto dlouhé lhůty mohou být problematické, zejména pokud jde o vyšetřování závažných trestných činů, které vyžadují rychlou reakci. I jednoduché úkony, jako je výslech osob, mohou trvat několik měsíců. To může představovat výzvu pro účinnost vyšetřování, zejména v případech, kdy je třeba rychle získat důkazy. Dva z dotazovaných respondentů (jeden z NPC a jeden z NCOZ) obecně považují zákonné lhůty za standardní, což znamená, že nejsou shledány ani jako příliš krátké, ani jako příliš dlouhé.

Obecně však záleží na povaze požadovaného úkonu a na právním systému každého státu a na procesech spojených s mezinárodní spoluprací. Navíc ne vždy jsou předmětné lhůty dodrženy procesním postupem, ale spíše přístupem příslušného jedince, který má úkon vypracovat.

Otázka č. 8. 2

Popište další omezení a překážky, které Vás napadnou (např. dostupnost překladů apod.).

Respondenti zdůraznili některá další omezení a překážky při mezinárodním vyšetřování, zejména týkající se překladů a jazykových bariér. Poznamenali, že překlady do

běžných jazyků nejsou obvykle problémem, a to díky použití tlumočnicků. Nicméně, v případě méně běžných jazyků, jako je maďarština, může být obtížné zajistit dostupné tlumočnický, zejména z pohledu odborné terminologie, což může opět zpomalit vyšetřovací proces.

Jeden z respondentů NPC vyjádřil zklamání nad zastaralými a nepružnými postupy v trestním řízení, které vyžadují překlady do mnoha různých jazyků. Považme, trestní řád a další zákony striktně požadují překlady soudním tlumočnickem, což logicky nejenom prodražuje trestní řízení, ale také se tímto mnohdy významně prodlužují lhůty. V současné době, kdy cizí jazyk (zejména pak anglický a německý) ovládá vysoké procento policistů, považuje policista za tristní. Například na odboru mezinárodní policejní spolupráce jsou policisté, kteří mají přímo certifikační zkoušky na cizí jazyk, a pozastavil se nad otázkou, proč musí být tyto žádosti a odpovědi překládány tlumočnickem, když mohou být mnohem levněji a také rychleji obstarány interně z vlastních řad. U exotického jazyka je to nezbytné, ale například angličtina, němčina, polština apod. jsou jazyky z jeho pohledu nejpoužívanější.

Otázka č. 9

Jaké změny nebo zlepšení byste ze svého pohledu navrhli pro efektivnější mezinárodní policejní spolupráci?

Respondenti nabídli několik návrhů na zlepšení mezinárodní policejní spolupráce z jejich pohledu, které se týkají například potřeby lepšího proškolení policistů, společné školení, či studijní pobyty mezi spolupracujícími zeměmi, vše z pohledu většího porozumění tomu, co policejní spolupráce zahrnuje. To zahrnuje komunikaci mezi kolegy, získávání nových znalostí a výměnu operativních informací. Navrhli posílit pravomoci společných center a styčných důstojníků a zvýšit jejich počty. Dále navrhovali více investic do jazykového vzdělávání příslušníků bezpečnostních sborů, což by mohlo urychlit komunikaci a umožnit vynechání mezičlánku tlumočnicků. Poukázali na zavedení jednotného právního rámce pro procesní a hmotné právo v případech mezinárodní trestné činnosti, který by přispěl k zajištění větší jednotnosti a srozumitelnosti při mezinárodní spolupráci. Zároveň poukázali na redukci byrokratických procesů, která by mohla zrychlit mezinárodní trestní řízení a zvýšit jeho efektivitu.

Otázka č. 10

Jaké jsou podle Vás hlavní přínosy, výhody či nevýhody mezinárodní spolupráce ve srovnání s řešením trestné činnosti pouze na národní úrovni?

Respondenti zdůrazňují několik přínosů mezinárodní spolupráce ve srovnání s řešením trestné činnosti pouze na národní úrovni. Mezinárodní spolupráce umožňuje získat přehled o způsobech páčání trestné činnosti, které v dané zemi možná ještě nebyly známé. Policisté z různých zemí mohou sdílet své zkušenosti a informace, což může být klíčem k objasnění trestných činů. Díky mezinárodní spolupráci mají pachatelé méně možností úniku. Například, pokud převedou finanční prostředky do jiné země, nemohou si být jisti, že budou v bezpečí. Mezinárodní spolupráce umožňuje získat informace, zajištění důkazů a podezřelých osob z cizí země, které by jinak nemohly být zjištěny. Dále je jedním respondentem zmíněn i určitý nádech exotiky spojený s mezinárodní spoluprací, v jinak monotónním trestním řízení.

Otázka č. 11

Jak osobně hodnotíte účinnost a efektivitu mezinárodní policejní spolupráce v rámci boje proti trestné činnosti s přesahem do zahraničí?

Podle respondentů má mezinárodní policejní spolupráce v rámci boje proti trestné činnosti s přesahem do zahraničí pozitivní vliv a je důležitým nástrojem v tomto úsilí. Jejich hodnocení účinnosti a efektivitu mezinárodní spolupráce je pozitivní a nezbytná z několika důvodů.

Jedním z nich je nevyhnutelnost mezinárodní spolupráce, bez mezinárodní spolupráce by bylo obtížné, ne-li nemožné řešit trestnou činnost s přesahem do zahraničí. Vždy je však místo pro zlepšení a zdokonalení mezinárodní spolupráce, to svědčí o její otevřenosti k inovacím a zvyšování efektivitu. Respondenty je také zmiňována důležitost mezinárodní spolupráce v oblasti kybernetické bezpečnosti, která vyžaduje úzkou spolupráci a výměnu informací mezi zeměmi, viz SIS. V neposlední řadě je hovořeno i o kvalitně nastavených vztazích mezi policejními orgány, které jsou klíčovým faktorem, dobré vztahy zajišťují pružnost a rychlost reakce na trestnou činnost a umožňují spolupráci na vysoké úrovni a má pozitivní vliv na účinnost vyšetřování a stíhání pachatelů na mezinárodní úrovni.

4.5.5 Analýza a vyhodnocení výsledků rozhovorů se státními zástupci

K analýze výzkumných cílů dané problematiky byl osloven okresní státní zástupce Okresního státního zastupitelství v Hradci Králové a krajský státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Hradci Králové. Rozhovory s výše uvedenými respondenty zastupujícími justiční mezinárodní spolupráci, byly provedeny s jejich souhlasem a pro potřeby diplomové práce nebudou z důvodu jejich výkonu činnosti uváděny žádná jména a zůstanou taktéž v anonymitě.

Otázka č. 1

Jaké typy mezinárodních spoluprací v souvislosti s trestním řízením jsou nejčastěji předmětem Vašeho dožádání do zahraničí?

Ze získaných odpovědí je zřejmé, že nejčastěji jsou v rámci trestního řízení mezinárodní justiční spolupráce používány instituty EVP a EZR, ve fázi přípravného řízení jsou to žádosti o právní pomoc a ve fázi vyšetřování předání věci do ciziny. Je potřeba sdělit, že mezinárodní justiční spolupráce je u krajského státního zástupce především spojena s problematikou drogové kriminality a to z důvodu jeho zaměření a úzké spolupráce s Národní protidrogovou centrálou (NPC), tvoří tedy významnou část jeho spisové agendy.

Otázka č. 2

Otázka: Je možné specifikovat, jaký je celkový počet řešených případů, které se týkají mezinárodní justiční spolupráce se zahraničními partnery, za poslední rok?

Celkový počet řešených případů, které se týkají mezinárodní justiční spolupráce se zahraničními partnery za poslední rok, závisí na konkrétních případech. Krajský státní zástupce uvádí, že přibližně 25 % jeho spisové agendy obsahuje trestní spisy s prvkem zahraničního přesahu. V průběhu roku 2023 se konkrétně jednalo o asi 2 případy. V případě okresního státního zástupce se jeho agenda týká zejména o EVP, a dalších žádostí, kterých v průběhu roku obdržel asi 5-7. Pokud jde o žádosti o předání věci do ciziny, tak těchto žádostí bylo minimum, konkrétně cca 1 za rok. Mezinárodní justiční spolupráce může být velmi variabilní a závisí na konkrétní situaci a potřebách v trestním řízení.

Otázka č. 2. 1

Dá se říci, kolik případů s mezinárodním rozsahem končí ročně obžalobou?

Nelze přesně definovat celkový počet uzavřených případů s mezinárodním rozsahem, které končí obžalobou, avšak u krajského státního zástupce jsou to průměrně 2 až 3 případy ročně, tedy vzhledem k jeho předchozí odpovědi čítající počet trestních spisů se zahraničním přesahem za rok, je to 100 % jeho agendy. U druhého respondenta se zdůrazňuje rozdíl mezi prověřováním a vyšetřováním věcí v rámci mezinárodní justiční spolupráce. Pokud jde o prověřování, mohou být některé věci odloženy. Nicméně ve vyšetřovací fázi, kdy jsou případy připraveny k podání obžaloby, je úspěšnost taktéž téměř 100 %. Úspěšnost se může lišit v závislosti na fázi přípravného řízení a také konkrétním případem, ale co se týká podání obžaloby k soudu, jedná se o 100% úspěšnost.

Otázka č. 3

Dá se určit, jaká je průměrná nebo obvyklá doba vyřízení žádosti, která byla zasílána ke zpracování do zahraničí?

Respondenti uvádí, že průměrná doba vyřízení žádosti, která byla zaslána ke zpracování do zahraničí, činí přibližně 2 až 6 měsíců. V případech, kde se jedná o vazební věc, je například stanovena lhůta až 1 roku. Jsou však případy, kdy dožadovaná země sdělí pouze část požadované informace, a pokud se nejedná o zásadní důkaz trestního řízení, není nutno čekat na další odpověď a spisový materiál se s obžalobou zasílá k soudu již po prvním obdržení výsledku žádosti. Opět lze říci, že délka doby vyřízení žádostí může být ovlivněna různými faktory, včetně složitosti případu, požadavků partnera ze zahraničí a dalších okolností, které jsou zodpovězeny v další otázce.

Otázka č. 3. 1

Jaké faktory podle vás ovlivňují délku prověřování/vyšetřování na těchto případech?

Délka prověřování/vyšetřování mezinárodních případů je v drtivé většině ovlivněna lidským faktorem. To zahrnuje rychlost vyřízení žádosti a práci s požadovanými informacemi. Například, pokud je znám pobyt vyslychané osoby, může to urychlit proces. Naopak, pokud je pobyt této osoby neznámý, může to zpomalit celé vyšetřování. Dalším

důležitým faktorem je poté právní systém dané země. Rychlost vyřízení žádosti a práce s ní mohou být značně ovlivněny právními procesy a postupy v dožadované zemi.

Otázka č. 4

Jak byste zhodnotil úroveň a efektivitu spolupráce mezi Vámi a zahraničními orgány v rámci spisových materiálů se zahraničním přesahem?

Z odpovědí lze vyvodit, že úroveň a efektivita spolupráce mezi respondenty a zahraničními orgány v rámci spisových materiálů se zahraničním přesahem jsou obecně na dobré úrovni. Je však zdůrazněno, že konkrétní doba reakce a efektivita spolupráce mohou záviset na tom, do které země je žádost o spolupráci zasílána. Jedná se tedy o individuální situace, a nelze ji zobecnit.

Otázka č. 4. 1

Myslíte si, že úroveň spolupráce je ovlivněna zemí, se kterou spolupracujete?

Z odpovědí vyplývá, že úroveň spolupráce je ovlivněna především konkrétními okolnostmi v rámci jednotlivých případů, jako je například již zmiňovaná dostupnost osoby v rámci vyšetřování. Dále mohou konkrétní právní systémy a postupy v jednotlivých zemích ovlivňovat vyřízení žádosti o spolupráci, existují země s podobnými postupy a země s úplně odlišnými postupy v různých fázích trestního řízení. Někde se jedná o marginální záležitost na okraji zájmu, a tam právě hraje klíčovou roli systém dané země. Spolupráce se také zakládá na dobrých osobních vazbách a komunikaci se zahraničními partnery. V závěru lze konstatovat, že země, se kterou se spolupracuje, hraje jednoznačně roli v rychlosti a efektivitě spolupráce.

Otázka č. 4. 2

Existují země, se kterými je spolupráce obvykle úspěšnější nebo snazší?

Z odpovědí lze konstatovat, že úroveň a efektivita spolupráce mohou záviset na konkrétní zemi, se kterou se spolupracuje. Nejlepší úroveň spolupráce se zpravidla vyskytuje s evropskými zeměmi, a to díky nástrojům, jako je EVP, který je respektován v rámci Evropské unie. Sousední země jsou také často blíže kulturně a právně, což usnadňuje spolupráci. Spolupráce se zeměmi v EU, jako je Německo, Slovensko a Rakousko, je

obvykle úspěšnější a snazší, naopak se mohou vyskytnout obtíže při spolupráci s Polskem. Kvalitní spolupráce je také s Velkou Británií a některými postsovětskými zeměmi, jako je Ukrajina, kde je i v době válečného konfliktu spolupráce kupodivu značně dobrá, naopak s Ruskem je v současné době spolupráce téměř nulová.

V neposlední řadě jsou v rámci mezinárodní justiční spolupráce i země, které na žádost ani neodpoví. Zejména se jedná o země v Asii a v Africe, kromě severoafrických zemí, kde alespoň nějaká šance k získání odpovědi na žádost je. Zasílání žádostí do těchto zemí je tak spíše experimentální, ale to neznamená, že se tam žádosti nezasílají, dá se říci, že šance na získání odpovědi se rapidně snižuje.

Otázka č. 5

S jakými dožadovanými orgány, které jsou v zahraničí oprávněni přijímat mezinárodní spolupráci, komunikujete a jakým způsobem?

Z odpovědi je zřejmé, že komunikace s dožadovanými orgány v zahraničí závisí na konkrétních zemích a druzích mezinárodní spolupráce. Zpravidla jsou žádosti o mezinárodní spolupráci zasílány písemně, a to formou EZR nebo EVP. Obvykle probíhá komunikace napřímo prostřednictvím místně příslušných ústředních státních zastupitelství (prokuratur) dožadovaných zemí. Některé země mají mimo výše uvedených přímých orgánů určené i jiné ústřední orgány pro mezinárodní právní spolupráci, se kterými lze taktéž komunikovat. Např. v Nizozemí, je komunikace prováděna přes centra zahraniční mezinárodní spolupráce nazývané “Home Office“ nebo CAILC (Centrální úřad pro mezinárodní právní spolupráci). Zasílání žádostí o spolupráci probíhá obvykle formální cestou, kterou je pošta, ale v některých zemích, jako je například zmiňované Nizozemí, může být zasílání prováděno výhradně elektronicky, tedy prostřednictvím e-mailu nebo faxem.

Žádosti o předání věci do zahraničí jsou zasílány podle mezinárodních smluv, které nejsou sjednocené ani v rámci Evropské unie, a mohou být skrze naše Nejvyšší státní zastupitelství taktéž zasílány buď přímo ústředním státním zastupitelstvím, nebo přes další ústřední orgány pro mezinárodní spolupráci v dané zemi. Forma komunikace a postupu se tedy může lišit podle konkrétní situace a dle právní úpravy dožadované země nebo dle smluvních dohod mezi spolupracujícími zeměmi.

Otázka č. 6

Jakým způsobem je zajištěna bezpečnost a důvěrnost dat v rámci mezinárodního trestního řízení?

Z odpovědi lze jednoznačně vyvodit, že bezpečnost a důvěrnost dat se v rámci mezinárodního justiční spolupráce a přeposílaných informací ohledně trestního řízení nijak nezjišťuje. Komunikace probíhá povětšinou přes ústřední orgány dané země pro příjem a odesílání mezinárodních informativních dat nebo přímo přes kontaktní osoby, a důvěře se v tomto případě věnuje nejvíce pozornosti. Neexistuje tedy systematické zajišťování bezpečnosti dat.

Problém může nastat v případě, kdy je třeba zasílat informace v utajovaném režimu. Takové žádosti vyžadují komplikovanější postup, včetně zaslání cestou diplomacie, což může způsobit zbytečné zpoždění až o několik měsíců. Avšak s tímto případem se ve své praxi ani jeden z dotazovaných respondentů téměř neseťkává. V praxi je důvěrnost dat zajišťována spíše individuálně mezi spolupracujícími zeměmi, než na systémové úrovni.

Otázka č. 7

Jaké jsou nejběžnější omezení a překážky, se kterými se setkáváte při mezinárodním trestním řízení?

Jako zásadní problém je respondenty zmiňován rozdíl a odlišnost v právních systémech a postupech různých zemí. Ne všechny požadované úkony nebo důkazy mohou být provedeny v cizí zemi, a to kvůli odlišným právním pravidlům a postupům. To může způsobit komplikace, zejména pokud některý právní úkon nebo důkazní prostředek není v dané zemi uznáván. Zmíněno bylo Polsko, které například nemá ve svém trestním institutu zakomponované sledování, ale jde jen o policejní úkon s absencí důkazního prostředku. V takových případech je potřeba si dopředu zjistit pravomoci v dané zemi, se kterou je potřeba spolupracovat.

Mezinárodní trestní řízení může být velmi formální a podléhá určitým procesním pravidlům, což může zpomalit vyřízení žádostí a způsobit administrativní zátěž, se kterou je dále spojen časový odstup ve smyslu délky vyřízení žádostí, což v praxi znamená, že nelze reagovat na aktuální formy vyšetřování a například u přeshraničního sledování je potřeba plánovat dopředu. Každá země má svá specifika a právní postupy, které jsou potřeba respektovat.

Otázka č. 7. 1

Jak hodnotíte zákonné lhůty pro jednotlivé kroky v rámci trestního řízení - považujete některé z nich za příliš dlouhé nebo naopak příliš krátké?

Respondenti z řad státních zástupců zmínili, že nejsou ze svého procesního postavení omezeni žádnými lhůtami pro vyřízení právní pomoci. Existence lhůt je tak pouze u vazebního řízení, kde je lhůta vyřízení do 1 roku.

Otázka č. 7. 2

Popište další omezení a překážky, na které narazíte, například problémy s dostupností překladů a podobně.

Dalšími omezeními a překážkami, kterým čelí státní zástupce při mezinárodním trestním řízení, nejsou ani tak překlady v rámci Evropské unie, kde neshledává problém ani jeden z dotazovaných respondentů. Na problémy však naráží v případě, kdy odhlédnou od evropských zemí a zaměří se na spolupráci s exotickými zeměmi. Při spolupráci s jazyky, které nejsou běžně používány v mezinárodním trestním řízení, může být obtížné najít tlumočníky nebo překladatele, kteří správně rozumí právní terminologii. V zemích s odlišným právním systémem může docházet k problémům s porozuměním a interpretací právních textů a dokumentů. Některé země mohou být nekooperativní, což může vést k problémům při získávání informací nebo důkazů z těchto zemí.

Celkově lze říci, že nedostatek dostupných překladatelů a tlumočnicků, společně s odlišnou právní terminologií v různých zemích, mohou komplikovat mezinárodní trestní řízení. To může zpomalit proces komunikace a zvyšovat náklady na překlady.

Otázka č. 8

Jaké změny nebo vylepšení byste navrhli, aby mezinárodní justiční spolupráce byla pro potřeby trestního řízení efektivnější?

Na základě odpovědí státních zástupců je možné specifikovat, co by bylo přínosem pro mezinárodní justiční spolupráci mezi jednotlivými zeměmi v rámci trestního řízení a procesu. Z provedeného výzkumu vyplývají následující návrhy na vylepšení mezinárodní justiční spolupráce, které lze shrnout do následujících bodů.

Zlepšení lidského faktoru, efektivita spolupráce závisí na lidech, a proto nelze konkretizovat jednotné opatření, důležité je, aby každý jednotlivec zabývající se konkrétním požadovaným procesem, věnoval dostatečnou pozornost mezinárodní spolupráci a snažil se vyhovět žádostem co nejrychleji.

Je zdůrazňován význam jazykového vybavení všech zúčastněných subjektů, zejména znalost anglického jazyka, který by mohl sloužit jako společný komunikační prostředek. Snaha o zajištění, aby všichni účastníci mluvili jedním jazykem, by mohla zásadním způsobem urychlit a usnadnit proces prováděné spolupráce. Zabránilo by se tak překladům žádostí do mateřského jazyka dožadované země a komunikace by mohla probíhat telefonicky tzv. na krátko.

Sjednocení právních úprav v oblasti mezinárodní justiční spolupráce, by mohlo usnadnit vzájemné porozumění a spolupráci mezi jednotlivými zeměmi, jak stranou vyžadující i dožadovanou, viz Polsko a institut sledování osob zmiňovaný v otázce č. 7. Dále je zmiňována oboustranná trestnost, např. zanedbání povinné výživy je někde trestným činem a jinde být nemusí, z toho důvodu je potřeba znát právní úpravu v jednotlivých zemích. Respondenti si jsou vědomi složitosti celého takového procesu, zejména mimo EU, ale vidí to jako krok správným směrem.

Stanovení lhůt pro vyřizování žádostí, například do 3 měsíců. Tyto lhůty by mohly být upraveny na základě typu žádosti. Cílem by bylo zabránit zbytečným průtahům a odsouvání vyřizování žádostí na pozdější termíny, tzv. „na poslední kolej“.

Priorita pro mezinárodní spolupráci, tzn., aby každá země brala mezinárodní spolupráci ve vyřizování žádostí jako prioritu číslo jedna, což je přesně v souladu s předchozím bodem ohledně absence lhůt na vyřizování žádostí. Úsilí v mezinárodní spolupráci by se recipročně vrátilo, což by mohlo zvýšit celkovou efektivitu v řešení mezinárodní trestné činnosti.

Posledním zmiňovaným bodem je také uzavírání nových mezinárodních smluv. Respondenti navrhují uzavírání mezinárodních smluv s co největším počtem zemí mimo EU, což by mohlo opět vést k politickému přesahu a lepší spolupráci mezi zeměmi konajícími šetření, prověřování a vyšetřování trestné činnosti.

Je nutné mít na paměti, že konkrétní implementace těchto návrhů by závisely na legislativních a politických procesech v jednotlivých zemích a mezinárodních organizacích.

Otázka č. 9

Spatřujete při řešení mezinárodní kriminality v mezinárodní justiční spolupráci nějaké výhody či naopak?

Z odpovědi respondentů lze jednoznačně konstatovat, že mezinárodní justiční spolupráce je nezbytná v boji proti organizovaným skupinám i jednotlivcům u trestné činnosti s přeshraničním přesahem, avšak v z důvodu pomalosti, rigidnosti a zkomplikovanosti celého systému v ní spatřují spíše nevýhody. Hovoří o vyšších nákladech spojených s překlady, prepisy, opatřeních ohledně příbrání tlumočnicků, pomalosti z důvodu vyřizování žádostí, větší pracnosti ve smyslu spisové agendy a zejména z důvodů rozdílných a nesjednocených právních úprav každé jednotlivé země.

Otázka č. 10

Jak byste osobně hodnotil účinnost mezinárodní justiční spolupráce z hlediska trestního procesu?

Celkové hodnocení účinnosti mezinárodní justiční spolupráce z pohledu státních zástupců lze rozdělit na dva protipólné pohledy. Respondenti na jednu stranu tvrdí, že mezinárodní justiční spolupráce je nezbytná, zejména v rámci EU, kde v rámci schengenského prostoru neexistují vnitřní hranice a předchází tak situacím, kdy pachatelé uprchli do jiné země, aby unikli trestnímu stíhání. V rámci účinnosti byla zmíněna zcela bezpochybná efektivita formálních spoluprací v rámci EU, jako je EVP a EZR (3.7), které jsou respondenty považovány za velmi efektivní a relativně rychlé.

Na druhou stranu však poukazují na oblasti, které je třeba zlepšit, a upozorňují na nedostatky mezinárodní justiční spolupráce, které zahrnují pomalost a neúčinnost, jako jsou dlouhé procesy spojené s byrokracií, konkrétně v případech kyberkriminality, která nezná vůbec žádné hranice. Respondent okresního soudu se vyjádřil, že v takových případech se nedá dělat efektivní vyšetřování. Stíhat pachatele skrze zdlouhavý byrokratický aparát a formuláře v internetovém prostředí, je naprosto legrační. Dále je zdůrazněna i omezená účinnost mezinárodní spolupráce kvůli rozdílným právním systémům, přístupům k trestní politice, různým trestným činům a strukturám justičních systémů v jednotlivých zemích. Zmíněna je lepší situace v rámci EU, ale mimo EU jsou tato omezení výraznější. Tato odpověď může posloužit k další diskuzi a zvažování opatření na zlepšení mezinárodní justiční spolupráce.

4.5.6 Vyhodnocení výzkumných otázek

Na základě vyhodnocení výsledků polostrukturovaných rozhovorů s výše uvedenými státními zástupci a policisty, došlo v rámci výzkumné části diplomové práce k dostatečnému sběru kvalitativních dat pro zodpovězení stanovených výzkumných otázek a k získání potřebných informací a faktů k objektivní diskuzi a určení závěru diplomové práce.

Hlavní výzkumná otázka

<i>Jak hodnotí mezinárodní spolupráci v rámci řešení TČ dotázaní policisté a státní zástupci?</i>

Na základě odpovědí policistů lze konstatovat, že mezinárodní spolupráce v rámci řešení trestné činnosti přináší několik klíčových výhod. Tato spolupráce umožňuje získat nové poznatky o způsobech páchaní trestné činnosti, nových metodách vyšetřování a právních znalostech, které by jinak zůstaly neznámé. Policisté mohou sdílet zkušenosti a informace s kolegy z jiných zemí a cizozemských orgánů, což podporuje efektivní vyšetřování a řešení trestných činů. Mezinárodní spolupráce také omezuje možnosti pachatelů uniknout za hranice země a vyhnout se tak trestnímu stíhání. Kromě toho umožňuje efektivní sdílení a získávání důležitých informací a důkazů mimo národní území. Mezinárodní policejní a justiční spolupráce má pozitivní vliv na účinnost vyšetřování na mezinárodní úrovni, ale zároveň je zdůrazňován i prostor pro zlepšení a inovace.

Státní zástupci hodnotí mezinárodní justiční spolupráci v rámci řešení trestné činnosti s protichůdnými pohledy. Na jedné straně je zdůrazněna nezbytnost mezinárodní spolupráce, zejména v kontextu Evropské unie, kde absence vnitřních hranic v rámci Schengenského prostoru vytváří potřebu účinného nástroje pro efektivní předávání informací a získávání nezbytných důkazů v rámci trestního řízení mezi členskými státy, ale zároveň upozorňují i na nedostatky, jako je byrokratická pomalost a také na omezenou účinnost způsobenou rozdílnými právními systémy a trestními politikami různých zemí.

Obě skupiny respondentů, jak policisté, tak státní zástupci, sdílí totožný názor na nezbytnost mezinárodní policejní a justiční spolupráce při řešení trestné činnosti, zejména v oblasti získávání informací pro trestní řízení a o podezřelých osobách. Ovšem obě strany zdůrazňují také problémy, na které je potřeba se zaměřit.

Vedlejší výzkumná otázka 1

<i>Jaké překážky a nevýhody spatřují dotazaní v procesu řešení mezinárodních trestných činů?</i>
--

Z pohledu respondentů z řad Policie ČR se jednoznačně poukazuje na zdlouhavé administrativní procesy, které mohou významně zpomalit vyšetřování a trestní stíhání. Poukazují i na problém jazykové bariéry, která může způsobit nedorozumění v rámci trestního řízení s důrazem na obtížnost nalézt tlumočníky s odbornými znalostmi právní terminologie. Zmíněny jsou rozdíly v právních systémech a postupech mezi různými zeměmi, které mohou omezovat provedení určitých právních úkonů a znesnadnit tak získávání důkazů. V neposlední řadě je zmiňována byrokratická zátěž, mnohdy nadbytečné administrativní povinnosti a procesy, které mohou zpomalit konkrétní a nezbytný proces jednotlivé spolupráce a zvyšují se tak náklady například na soudní překlady a tlumočníky.

Dotazovaní státní zástupci identifikují několik klíčových překážek a nevýhod v procesu vyšetřování mezinárodní trestné činnosti. Prvním významným problémem je rozdíl v právních úpravách, postupech a někdy v celém právním systému dané země, se kterou probíhá justiční spolupráce, což může bránit v provádění určitých právních úkonů nebo získávání zásadních procesních důkazů. To může způsobit komplikace a zpoždění trestného řízení v případech, kdy je třeba rychle reagovat na aktuální problém. Mezinárodní trestní řízení může být dále velmi formální a podléhat určitým procesním pravidlům, což vytváří administrativní zátěž a může zpomalovat celý trestní proces. Navíc je zmiňována obtížná komunikace s exotickými zeměmi a problém v hledání soudních překladatelů, tlumočnicků a znalců, především s ohledem na omezenou znalost právní terminologie.

Celkově lze konstatovat, že policisté a státní zástupci čelí řadě překážek a nevýhod při mezinárodním řešení trestných činů. Tyto výzvy jsou spojeny s rozdíly pojetí trestního práva a kategorizací justičních a policejních úkonů trestního řízení v různých státech světa, administrativní zátěží spojenou s vyžadováním spolupráce z důvodu formálních náležitostí, jazykových bariér mezi spolupracujícími zeměmi nebo v neefektivní komunikaci s exotickými zeměmi. Komplexita a různorodost těchto problémů vyžadují pečlivou přípravu a strategii pro efektivní spolupráci při vyšetřování přeshraniční trestné činnosti. Vyšetřovací orgány a státní zástupci se snaží najít způsoby, jak těmto výzvám čelit a zefektivnit proces spolupráce, které jsou zmíněny v další výzkumné otázce.

Vedlejší výzkumná otázka 2

Jaké změny v procesu řešení mezinárodních trestných činů by navrhovali dotázaní policisté a státní zástupci?

Na základě odpovědí policistů na výše uvedenou výzkumnou otázku je patrné, že k úspěšnější mezinárodní spolupráci by přispělo sjednocení právních norem mezi spolupracujícími státy nejen v rámci EU, což by zvýšilo jednotnost a srozumitelnost různých forem mezinárodní policejní a justiční spolupráce a snížila by se míra nejednoznačnosti a zbytečných komplikací společného řízení. Zároveň by se tímto způsobem snížil i následující problém, kterým je byrokracie, redukce mnohdy nadbytečných procesních úkonů a postupů by mohla urychlit vyřizování mezinárodních kooperací a zvýšit jejich efektivitu. Dalším bodem by bylo posílení pravomocí společných center a styčných důstojníků, jelikož tyto subjekty hrají důležitou roli v předávání informací a koordinací mezi zeměmi. V neposlední řadě by bylo vhodné dosáhnout vyšší úrovně vzdělávání policistů, například školením a studijními pobyty mezi policisty z různých zemí, což by přispělo ke zvýšení porozumění procesů a nároků spojených s mezinárodní spoluprací. Současně s tímto bodem přímo souvisí i potřeba investice do jazykového vzdělávání policejních vyšetřovatelů, která by urychlila přímou komunikaci a umožnila snadnější výměnu informací bez zbytečného prostředníka v podobě tlumočnicků a překladatelů.

Z výsledků získaných od státních zástupců ohledně změn v procesu řešení mezinárodních trestných činů, lze konstatovat jednoznačné sjednocení právních úprav v oblasti mezinárodní justiční spolupráce, která by pomohla usnadnit vzájemné porozumění mezi jednotlivými zeměmi, jak stranou dožadující i dožadovanou stranou. Zároveň stanovení lhůt pro vyřizování žádostí cizozemským orgánem a zejména dbát na prioritu mezinárodní justiční spolupráce, aby každá země brala tento aspekt jako svou primární záležitost. Je zdůrazněn význam jazykového vybavení všech zainteresovaných subjektů v mezinárodním řízení, s důrazem na znalost angličtiny jako společného komunikačního prostředku, což by mohlo výrazně urychlit komunikaci a minimalizovat potřebu překladů. Méně podstatným bodem není ani větší intenzita uzavírání mezinárodních smluv s co největším počtem zemí mimo EU, což by pomohlo podpořit politický přesah a zlepšit spolupráci v oblasti mezinárodního vyšetřování trestné činnosti. Nakonec je zmiňováno i zlepšení mezilidského faktoru, což zahrnuje důležitost osobní spolupráce mezi jednotlivci zapojenými do mezinárodní spolupráce v trestním řízení.

Lepší efektivita mezinárodní policejní a justiční spolupráci spočívá dle respondentů v zavedení jednotného obecného právního rámce mezi cizozemskými orgány s důrazem na jednotnost a srozumitelnost právních postupů, uzavírání většího počtu mezinárodních dohod a smluv s novými zeměmi, což by směřovalo k nezbytnému snížení byrokratických překážek. Dalšími návrhy je posílení pravomocí kooperativních orgánů, kterými jsou společná centra celní a policejní spolupráce a styční důstojníci. Nezbytná je dále investice do vzdělávání a jazykového vybavení policistů, stanovení lhůt pro vyřizování žádostí a zásadní zvýšení priority pro vyřizování mezinárodní spolupráce v dožadovaných zemích. Tyto kroky by mohly přispět k účinnější a efektivnější mezinárodní spolupráci při řešení mezinárodní trestné činnosti.

4.6 Ekonomická analýza mezinárodní policejní a justiční spolupráce

Na základě provedeného výzkumu bylo zjištěno, že na ekonomické hledisko v oblasti mezinárodní policejní a justiční spolupráce v trestním řízení není možno nahlížet, už na základě faktu, že policie České republiky není samostatně výdělečným subjektem. Důvodem v zásadě je, že cílem mezinárodní spolupráce v trestním řízení je zajištění spravedlnosti a dodržování práva. Ekonomické faktory by neměly ovlivňovat to, zda jsou pachatelé trestných činů stíháni a spravedlnost je dosažena. Je nezbytné, aby mezinárodní spolupráce v této oblasti byla založena na právních principech a dodržování lidských práv, nikoliv na finančních úvahách. Mezinárodní spolupráce v této oblasti je klíčová pro vyšetřování a stíhání trestných činů s mezinárodním rozměrem, které často překračují hranice jednotlivých států, a je tedy nezbytné zajistit, aby při mezinárodní justiční spolupráci byly dodržovány přesné postupy a aby byly k dispozici veškeré potřebné zdroje, včetně soudních znalců, tlumočnicků, překladatelů a dalších opatření týkajících se informací mající povahu důkazního prostředku. Náklady spojené s těmito službami, ačkoli nemalých částek, jsou nezbytné pro efektivní fungování mezinárodní spolupráce v trestních věcech.

Bez dostatečné alokace finančních prostředků na tlumočnický, překladatelský a další znalce by nebylo možné provádět mezinárodní formu spolupráce v trestních záležitostech. Tyto služby jsou klíčové pro spravedlivý průběh trestního řízení a zajištění dodržování práv obviněných osob v souladu se zásadami právního státu. Závěrem lze konstatovat, že důležitost zachování důvěryhodnosti a integrity mezinárodního trestního řízení přesahuje ekonomické zájmy. Proto je zásadní oddělit otázky financí od úsilí o zajištění spravedlnosti a dodržování práva v mezinárodním trestním řízení.

5 Výsledky a diskuse

5.1 Teoretická část práce

V průběhu posledních třiceti let došlo k výraznému nárůstu nároků na orgány trestního řízení, pokud jde o získávání informací a důkazů ze zahraničí. Rozvoj evropského práva a mezinárodní spolupráce v oblasti trestního práva sehrál zásadní roli při posilování spolupráce mezi členskými státy Evropské unie (3.2). V oblasti MPS sehrává klíčovou úlohu PČR (3.3.1), vykonávající mezinárodní spolupráci na základě právních povinností a oprávnění stanovených v zákoně o Policii ČR²⁵³ (3.4), pomocí kterého je policejním orgánům umožněno spolupracovat s mezinárodními subjekty, jako jsou Interpol (3.5.1), Europol (3.5.2) a další zahraniční bezpečnostní složkami. MPS se dále řídí obecným mezinárodním právem a smlouvami (3.8.2), které mohou být mnohostranné nebo bilaterální a uzavřené mezi mezinárodními organizacemi, jako je Rada Evropy nebo Evropská unie. MPS se vyvinula do rozsáhlé sítě organizací, které se specializují na tuto formu spolupráce na celosvětové úrovni, který zahrnuje i Schengenskou spolupráci (3.5.3), která se věnuje výměně informací o pohybu osob v rámci EU a využívá sdílené databáze Schengenu. Důležitým článkem spolupráce jsou poté společná centra policejní spolupráce (3.5.4), styční důstojníci (3.5.5) z každého členského státu a organizace Frontex (3.5.6), podporující základní hodnoty EU. Nutno podotknout, že zjištěné informace cestou mezinárodní policejní spolupráce nemají povahu důkazního prostředku a je potřeba vyžadovat spolupráci na základě mezinárodní justiční spolupráce.

Mezinárodní spolupráce v oblasti justice spočívá v poskytování informací mající povahu důkazu použitelného pro trestní řízení. Kromě vnitrostátních orgánů jako je Nejvyšší státní zastupitelství (3.6.1) zastávají významnou úlohu v oblasti justiční spolupráce v trestních věcech také některé instituce vytvořené v rámci Evropské unie, jako je například Eurojust (3.6.2) nebo úřad Evropského veřejného žalobce (3.6.5). Mezinárodní spolupráce justičních orgánů v trestním řízení v České republice je regulována zákonem č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních (3.8.1) a dalšími vnitrostátními předpisy, právem Evropské unie a mezinárodními smlouvami (3.8.2). Tato právní úprava zajišťuje, že státy mohou úzce spolupracovat na celosvětové úrovni s cílem ochrany

---

²⁵³ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

bezpečnosti, spravedlnosti a lidských práv. Tento postupný vývoj a vzrůstající důležitost mezinárodní policejní a justiční spolupráce jednoznačně demonstrovaly, že celosvětová spolupráce mezi trestními orgány je klíčová pro úspěšný boj proti mezinárodní kriminalitě. Harmonizace právního rámce EU, legislativních postupů a vzájemná podpora a tolerance mezi státy přispěly k vytvoření bezpečnějšího prostředí celé společnosti.

5.2 Praktická část práce

Praktická část se zaměřuje na oblasti mezinárodní policejní spolupráce pomocí statistické analýzy vybraných druhů a forem mezinárodní spolupráce v oblasti trestního řízení, zejména ze strany ŘMPS Policejního prezidia. Jedním z důležitých prvků získávání informací pro trestní řízení jsou sdílené databáze EU, kterým je (SIS) schengenský informační systém (4.3.1). Z analýzy dat SIS lze vyčíst, že oblast spolupráce nepotřebuje nezbytně další vylepšení, neboť její využívání členskými státy EU každoročně stoupá, což však koresponduje s trendem nárůstu globální kriminality. Využívání tohoto systému je klíčové pro mezinárodní spolupráci v oblastech pátrání po osobách a věcech a z tohoto důvodu SIS neustále vylepšuje svou funkčnost a efektivitu, a to přidáváním nových databází dle trendu kriminality, viz migrace, kyberkriminalita. Ze statistických údajů ŘMPS, a to zejména z celkových počtů prováděných spoluprací každý rok a stále rostoucí agendy je nutné zvážení zvýšení počtu styčných důstojníků (3.5.5) a policistů specializovaných na operativní podporu v mezinárodní policejní a justiční spolupráci (4.3.2).

Další část výzkumu se zabývá postupem policejního orgánu v oblasti mezinárodní policejní a justiční spolupráce v rámci trestního práva EU za použití případových studií (4.4). Případová studie mezinárodní policejní spolupráce poukazuje na nezbytnost existence ŘMPS (3.3.2) a společných center policejní spolupráce (3.5.4), jakožto důležitých článků pro rychlou a efektivní výměnu informací mezi zahraničními partnery. Nadále poukazuje důležitost přímých kontaktů s policisty koordinujícími přeshraniční spolupráci, kteří obratem požadavek konzultují s protistranou a zjistí, zda je možné žádosti vyhovět a tím přechází ke zbytečnému sepisování žádostí, kterým by nebylo vyhověno. Případová studie mezinárodní justiční spolupráce odráží funkčnost sjednocených institutů EU známé jako EVP a EZR (3.7). Tyto mechanismy nejenže představují účinné nástroje pro členské státy EU, ale také ilustrují důležitost vzájemného uznávání a harmonizaci trestní agendy mezi zeměmi EU. Mechanismy dále poukazují na nemožnost konat trestní řízení s nahlížením na

ekonomické hledisko, neboť bez nákladů na soudní odborníky, znalce, tlumočníky apod., by nebylo možné provádět mezinárodní spolupráci v trestních věcech (4.6).

Výzkumná část na základě využití metody polostrukturovaných rozhovorů (4.5) poukazuje na to, že policisté i státní zástupci jsou si vědomi důležitosti a nezbytnosti mezinárodní policejní a justiční spolupráce, ale poukazují i na viditelné nedostatky. Výzkum poukázal na řadu výzev a nevýhod, které jsou například spojeny s rozdíly v pojetí trestního práva v rámci zemí EU, nadbytečné administrativní zátěži, jazykovými bariérami nebo s přístupem k mezinárodní spolupráci ze strany dožadované země nebo jednotlivce.

5.3 Diskuse

Teoretická i praktická část diplomové práce poukazuje na celkovou funkčnost a efektivitu mezinárodní policejní a justiční spolupráce a to z globálního hlediska. Bez funkční spolupráce by nebylo možné konat efektivní vyšetřování, získávat potřebné informace, důkazní prostředky nebo provádět mezinárodní vyšetřování počínaje od získávání operativních poznatků, až po předávání osob mezi jednotlivými zeměmi. Vývojem mezinárodní spolupráce umožnil policejním orgánům vytváření společných vyšetřovacích týmů, stejně tak, jako justičním orgánům získat přehled o možném ohrožení rozpočtu EU. I když je právní rámec v oblasti mezinárodní policejní a justiční spolupráce plně funkční a z pohledu subjektů trestního řízení dostačující a efektivní, z výsledku výzkumu existují i výzvy odrážející prvky možného vylepšení.

Hlavní výzvy spojené s mezinárodní policejní a justiční spoluprací mohou být zjednodušeně rozděleny do dvou skupin, kdy první zahrnuje problémy spojené s právním rámcem, potřebou harmonizace a sjednocení právních postupů, nadměrnou byrokratickou zátěží nebo se zvýšením počtu uzavírání nových mezinárodních dohod. Zatímco druhá skupina se týká lidského faktoru, potřeby zvýšení počtu pracovníků provádějících mezinárodní policejní a justiční spolupráci, ochoty jednotlivých států a jednotlivců spolupracovat na mezinárodní úrovni nebo sjednocení koordinace za pomoci výcviků, školení a mezinárodních konferencí.

První skupina problémů obnáší harmonizaci procedur právního rámce trestního řízení, s cílem dosáhnout co největší kompatibility mezi zeměmi provádějícími trestní řízení na mezinárodní úrovni. V Evropské unii je tento proces, známý jako "europeizace trestního práva", což je z hlediska mezinárodního kontextu problém z důvodu vlastního právního

systemu každé země. Právě kvůli odlišnostem mezi právními systémy může být obtížné dosáhnout plného uznání a respektování rozhodnutí, která byla učiněna v jiném státě, totéž platí i v rozdílnosti kvalifikace a definice trestného činu každého státu, což se mnohdy odráží i nemožnosti získání důkazů pro účely trestního řízení. Dalším bodem v rámci právního opatření je rozšiřování a posilování mezinárodních smluv a dohod v oblasti trestního práva, což je nezbytné pro vytvoření srozumitelného a komplexního právního rámce pro mezinárodní spolupráci s odstraněním byrokratické zátěže. Pokud jde o právní opatření ke zlepšení efektivity mezinárodní spolupráce, je možné uvažovat o úpravě nařízení Evropské unie s cílem konkrétněji definovat povahy společných kroků v trestním řízení, například pomocí nově zřízené komise Interpolu nebo Europolu, zabývající se identifikací nedostatků v procesu vyřizování žádostí.

Druhá skupina problémů odrážející lidský faktor na poli mezinárodní spolupráce v trestním řízení zahrnuje nutnost zvýšení pracovníků přímo provádějící mezinárodní spolupráci, počínaje policisty ŘMPS nebo styčných důstojníků. Tato potřeba je odůvodněna zvýšenou poptávkou po informacích, na což poukazuje statistický výzkum SIS. Rozšíření počtu těchto zaměstnanců nebo zvýšení využívání moderních technologií včetně AI, by pozitivně ovlivnilo rychlost a zvýšilo efektivitu spolupráce v získávání potřebných informací, což je zvláště důležité v kontextu narůstajícího objemu případů řešených v rámci mezinárodní policejní spolupráce. Potřebu konzultací a přímých kontaktů s pracovníky koordinujícími přeshraniční spolupráci, podtrhává i případová studie mezinárodní policejní spolupráce. Dalším prvkem možného zlepšení je občasná absence jazykového vybavení nebo odborných znalostí v oblasti specifikace úprav jednotlivých zemí. Efektivnější mezinárodní spolupráce jednotlivých orgánů by mohla zahrnovat odbornou jazykovou přípravu v oblasti mezinárodní trestné činnosti, výměnu odborných znalostí a osvědčených postupů mezi jednotlivými mezinárodními jednotkami a organizacemi. Na takové spolupráci mezi cizozemskými orgány by se mohly větší měrou podílet mezinárodní organizace jako Interpol, Europol nebo Eurojust, poskytující platformu pro společné projekty a aktivity.

Z těchto závěrů vyplývá, že je nezbytné hledat inovativní řešení a posilovat koordinaci mezi státy, zejména s ohledem na nové výzvy kriminální činnosti, jako je například nelegální migrace nebo stále se rozšiřující kyberkriminalita, která nezná hranic (viz kapitola 6 Závěr). Globálně je nalezení řešení pro nedostatky v mezinárodní spolupráci náročné, neboť závisí na dobrovolné spolupráci států, a neexistují způsoby, jak ji vnucovat jednostranně.

6 Závěr

Mezinárodní policejní a justiční spolupráce je nezbytnou aktivitou policejních a justičních orgánů, která je klíčová pro úspěšný průběh trestního řízení týkajícího se trestných činů s mezinárodním rozměrem. Během posledních třiceti let došlo k rapidnímu nárůstu požadavků na orgány činné v trestním řízení, zejména co se týče získávání informací a důkazů v mezinárodním kontextu. Tento vzestup je především spojen s technologickým pokrokem a integrací České republiky do struktur Evropské unie. Postupným vývojem a integrací nových iniciativ v oblasti trestního řízení došlo k vytvoření mezinárodních i celosvětových organizací a ke sjednocení mnoha postupů a k harmonizaci právních procesů v rámci celosvětové spolupráce mezi zeměmi. Mezinárodní spolupráce v oblasti trestního řízení zahrnuje dvě formy kooperace mezi orgány činnými v trestním řízení, a to policejní a justiční mezinárodní spolupráci.

První z nich je mezinárodní policejní spolupráce, která se zaměřuje na poskytování podpůrných informací pro trestní řízení, nemající povahu důkazního prostředku u soudu. Tyto informace mohou být cestou mezinárodní policejní spolupráce shromažďovány různými způsoby, kterými jsou sdílené informační systémy EU, jako SIS, databáze při ŘMPS Policejního prezidia nebo informace zjištěné cestou společných center policejní a celní spolupráce nebo přes styčné důstojníky ČR působících v zahraničí. Policejní orgány České republiky při získávání takových informací využívají zejména zákon č. 273/2008 Sb., o policii České republiky, který upravuje některé formy mezinárodní spolupráce. Dále jsou v rámci policejní spolupráce využívány mezinárodní smlouvy, přičemž na základě bilaterálních závazků jsou policisté vysíláni do zahraničí na společné operace Frontexu nebo na zahraniční mise jako výpomoc v případě nelegální migrace nebo jako podpora do přímořských turistických oblastí. Policisté se v rámci mezinárodní policejní spolupráce dále řídí interními akty, kterými jsou pokyny policejního prezidenta, vydávané za účelem upřesnění nebo vysvětlení některých postupů, které nejsou dle jiného právního předpisu nijak stanoveny.

Druhou zásadní formou spolupráce je mezinárodní justiční spolupráce, což představuje spolupráci mezi cizozemskými justičními orgány v oblasti trestních záležitostí, kterými jsou soudy, státní zastupitelství a jiné pověřené orgány. Tato forma spolupráce je řízena především zákonem č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, který přinesl lepší účinnost a schopnost rychle reagovat na dynamiku mezinárodní spolupráce v reakci na internacionalizaci trestné činnosti. Vznikl z důvodu implementace požadavků Smlouvy o fungování EU, aby tak poskytoval přesný právní rámec pro mezinárodní spolupráci v trestních věcech. Výsledkem mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních jsou tak procesně použitelné důkazy pro trestní řízení, oproti informacím získaným dle policejní mezinárodní spolupráce. Nutno poznamenat, že oba druhy mezinárodní spolupráce se mezi sebou prolínají a nelze je diferencovat, policejní orgány úzce spolupracují s orgány justičními a naopak.

Z hlediska funkčnosti se vyvinulo mnoho různých organizací působících v oblasti mezinárodní policejní spolupráce. Na světové úrovni zastoupenou Interpolem a rámci EU pak evropským policejním úřadem (Europol). Národní součástí mezinárodní policejní spolupráce zastupuje Ředitelství mezinárodní a policejní spolupráce v působnosti Policejního prezidia Policie ČR. Nezastupitelnou součástí poté zahrnují styční důstojníci působící v zahraničí jako koordinátoři, a taktéž policisté při společných centrech policejní a celní spolupráce v příhraničních oblastech. Přímé kontakty s těmito pracovníky jsou nedílnou součástí mezinárodní spolupráce, které zajišťují pružnou a efektivní kooperaci mezi zahraničními partnery. Na poli mezinárodní justiční spolupráce je to na evropské úrovni Evropská soudní síň, Evropský veřejný žalobce a na národní úrovni je zejména Nejvyšší státní zastupitelství a dozorující státní zástupci příslušných státních zastupitelství ve struktuře ČR. Veškeré zainteresované subjekty zajišťují úzkou spolupráci mezi jednotlivými státy nebo na lokální úrovni mezi jednotlivci. Dále koordinují mezinárodní činnost v trestním řízení, podílí se na vytváření právních předpisů a nařízení, dohlížejí na řádné a spravedlivé postupy nebo napomáhají při vyřizování žádostí. Dodržování mezinárodních postupů je zásadní pro úspěšný boj proti mezinárodní kriminalitě a umožňuje státům žádat o vzájemnou právní pomoc při vyšetřování a stíhání trestných činů.

Na základě výzkumné části diplomové práce bylo zjištěno, že mezinárodní policejní a justiční spolupráce je pro efektivní boj proti mezinárodní trestné činnosti nezbytná, její postupy a formy působí celistvě a do jisté míry jsou velice efektivním nástrojem při řešení přeshraniční problematiky v oblasti kriminální činnosti. Dle provedených rozhovorů s respondenty, kteří jsou velice dobře seznámeni s formami a metodami mezinárodní justiční spolupráce s okolními zeměmi, byly jako nejpoužívanější formy jednoznačně identifikovány instituce EZR a EVP, a to díky rychlosti, efektivitě a funkcionalitě v rámci EU. Ačkoliv je právní rámec mezinárodní policejní a justiční spolupráce pečlivě stanoven množstvím právních předpisů, z výzkumu vyplývá, že oba druhy spolupráce čelí i výzvám spojeným s nekompatibilitou postupů trestního práva. Toto je záležitostí, která má významný dopad na spolupráci nejen mezi evropskými zeměmi, ale zejména v rámci celosvětového kontextu, kde se setkáváme s ještě rozmanitějšími právními systémy. Proto je klíčové pokračovat v posilování mezinárodních smluv a dohod, které stanovují společné zásady a postupy. Kromě toho se často setkáváme s obtížemi spojenými s téměř nulovou vymahatelností práva ve spolupráci s exotickými zeměmi. Dalším klíčovým aspektem úspěšné spolupráce je specializace, odborná příprava a jazykové dovednosti vyšetřovatelů a státních zástupců v globálním rámci mezinárodní trestní činnosti.

V neposlední řadě diplomová práce zdůrazňuje, že mezinárodní spolupráce je dynamický proces, který vyžaduje průběžné hodnocení a inovace. Pouze flexibilní a přizpůsobivý přístup umožní efektivně reagovat na nové výzvy a změny v mezinárodní trestné činnosti, kterými je například vzrůstající kyberkriminalita, dosahující celosvětové úrovně. Pro efektivní boj proti kyberkriminalitě v mezinárodním měřítku je podstatné vytvoření specializovaných útvarů v rámci zemí EU, jak došlo v případě policie ČR k vytvoření útvaru pro boj s terorismem, extremismem a kybernetickou kriminalitou s celostátní působností („NCTEKK“) ²⁵⁴. Nutno také posílení mezinárodních koaličních sítí pro výměnu informací, přímo se zabývajících danou problematikou, se sdílením osvědčených postupů při vyšetřování kybernetických případů, včetně hrozeb. Účinné by bylo sjednocení právních předpisů a postupů pro vyšetřování a stíhání kybernetické kriminality napříč různými jurisdikcemi, včetně poskytování odborného vzdělávání

---

²⁵⁴ Policie ČR, NCTEKK [online]. [cit. 2024-02-06]: „NCTEKK SKPV vznikla 1.1.2023 vyčleněním sekcí terorismu, extremismu a kybernetické kriminality z Národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV do nového samostatného útvaru s celostátní působností“.

a školení pro policisty zaměřené na kybernetickou bezpečnost a vyšetřování kybernetické kriminality. V mezinárodním měřítku je taktéž nutností investovat do pokročilých technologií pro detekci, analýzu a reakci na kybernetické hrozby, včetně umělé inteligence a strojového učení. Tato skutečnost odráží i ekonomické hledisko, jelikož bez dostatečného financování do určitých oblastí výpočetní techniky, nákladů na tlumočníky, znalce, překladatele a dalších odborníky, by nebylo možné mezinárodní spolupráci v trestních věcech vůbec provádět. V mezinárodním měřítku spolupráce je nezbytné oddělit ekonomické zájmy od úsilí o zachování důvěryhodnosti, spravedlnosti a efektivních právních procesů a postupů trestního řízení.

Závěrem nutno konstatovat, že celkový vývoj mezinárodní policejní a justiční spolupráce, počínaje změnami a vytvořením nových právních úprav, přispěl ke zrychlení předávání informací a osob v oblasti trestních záležitostí mezi celým spektrem zainteresovaných subjektů. Za posledních 30 let došlo k celkovému zefektivnění druhů, forem a postupů mezinárodní spolupráce dosahující současných podmínek. Je také důležité si uvědomit, že mezinárodní policejní a justiční spolupráce není pouze otázkou právních aspektů, ale také politické a diplomatické spolupráce. Důvěra mezi státy, politická vůle a ochota ke spolupráci jsou základními pilíři úspěšné mezinárodní spolupráce v trestním právu. Přestože existují některé výzvy, jako jsou rozdílné právní systémy, kulturní a jazykové bariéry, politické a diplomatické aspekty, je mezinárodní policejní a justiční spolupráce velice efektivní a zejména nezbytnou součástí v boji proti trestné činnosti s mezinárodním přesahem.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Lieratura

DLOUHÝ, M. *Bilaterální policejní spolupráce*. Kriminalistický sborník. Kriminalistický ústav Praha Policie České republiky. 2006, č. 2.

FENYK, J. a SVÁK, J. *Europeizace trestního práva*. 1. vydání. Bratislava: Bratislavská vysoká škola práva, 2008. 229 s. ISBN 978-80-88931-88-1.

FIALA, P, KRUTÍLEK, O. a PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 3., aktualizované, rozšířené a doplněné vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2018. 990 stran. ISBN 978-80-7325-450-6.

FRANCOVÁ, J, ed. *Lisabonská smlouva: konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie*. 2., přepracované a doplněné vydání. [Praha]: Úřad vlády České republiky, Odbor informování o evropských záležitostech, 2009. 539 s. ISBN 978-80-7440-017-9.

GULOVÁ, L. a ŠÍP, R. *Výzkumné metody v pedagogické praxi*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4368-4.

KALVODOVÁ, V. a kol. *Dokazování v trestním řízení - právní, kriminologické a kriminalistické aspekty*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2015. 503 stran. ISBN 978-80-210-8072-0.

KRATOCHVÍL, V. *České trestní právo hmotné a procesní v Evropském právním prostředí*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. 184 s. ISBN 9788021049826.

MATES, P. et al. *Nové policejní právo: Právní předpisy s komentářem podle stavu k 1.1.2009*. 1. vyd. Praha : Linde, 2009. 344 s. ISBN 978-80-7201-743-0.

NOVOTNÁ, J. *Manuál státního zástupce a soudce pro postup v právním styku s cizinou ve věcech trestních*. Díl II.. Praha: Vydal LexisNexis CZ ve spolupráci s Justiční akademií v Kroměříži, 2007, 145 s. ISBN 978-80-86920-17-7.

PINKA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. 3., rozšířené vydání. Praha: Linde, 2012. ISBN 978-80-7201-889-5.

PINKA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie: (právní náhled)*. Praha: Linde, 2006. 407 s. ISBN 80-7201-615-6.

PINKA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. 2. přepracované a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2019. 471 stran. ISBN 978-80-7380-783-2.

POLÁK, P., HUCLOVÁ, H., KUBÍČEK, M. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních*. Komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, s. 1240, ISBN 978-80-7598-238-0.

SCHEU, H. Ch. *Úvod do mezinárodního práva veřejného*. 2. doplněné vydání. Praha: Auditorium, 2019. ISBN 978-80-87284-73-5.

ŠÁMAL, P. et .al. *Trestní řád: komentář*. 7. doplněné a přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, ISBN 978-80-7400-465-0.

ŠTEINBACH, M., ŠLESINGER, R., ZIMMERMANN, M., BÍLEK, M., HLAVÁČOVÁ, K. *Zákon o Policii České republiky*. Komentář, Praha. Wolters Kluwer, 2019 ISBN 978-80-7598-193-6.

TOMÁŠEK, M. *Aktuální otázky europeizace trestního práva*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2005. ISSN 03230619.

VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2014, xxi, 461 s. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-543-5.

VLASTNÍK, J. *Institucionální rámec spolupráce v trestních věcech v EU*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta v nakl. IFEC, Beroun, 2008. 284 s. ISBN 978-80-87146-04-0.

7.2 Internetové zdroje

Carin [online]. O nás (Who are we) [cit. 2024-01-10]. Dostupné z: <https://www.carin.network/>

Cepol [online]. Cepol.europa.eu [cit. 2024-01-10]. Dostupné z: <https://www.cepol.europa.eu/cs>

Consilium.europa.eu [online]. Úřadu evropského veřejného žalobce [cit. 2023-10-22] Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eppo/>

Česká televize [online]. ČT24 [cit. 2024-1-10]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/svet/schengensky-prostor-se-od-brezna-rozsi-ri-o-rumunsko-a-bulharsko-zatim-s-omezenim-344532>

Česká televize, studio čt24, [online] tisková konference Policejního prezidia ohledně nelegální migrace v roce 2023 ze dne 22. 01.2024 [cit. 2024-01-22]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10101491767-studio-ct24/224411058060122/>

Eu-LISA [online]. O nás [15.02.2024]. Dostupné z: <https://www.eulisa.europa.eu/About-Us/Who-We-Are/>

Eu-LISA [online]. Statistická zpráva za kalendářní rok 2023. (PDF) [cit. 2024-02.20]. Dostupné z: <https://www.eulisa.europa.eu/Publications/Reports/SIS%20II%202022%20Statistics%20-%20Report.pdf>

Eur-lex.europa.eu. [online]. Primární právo Evropské unie [cit. 2023-01-08]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/summary/the-european-union-s-primary-law.html>

EUROPOL, [online]. Cyklus politik EU – EMPACT [cit. 2023-15-05]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-statistics/empact>

Euroskop.cz, [online]. Článek o stavu Schengenu za rok 2023 [cit. 2023-11-26]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/2023/05/23/stav-schengenu-za-rok-2023-uspechy-a-klicove-priority-do-budoucnosti/>

Frontex.europa.eu [online]. Tisková zpráva ze dne 14. 09. 2023 [cit. 2023-09-10]. Dostupné z: <https://www.frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/central-mediterranean-accounts-for-half-of-irregular-border-crossings-in-2023-G6q5pF>

Frontex.europa.eu [online]. Tisková zpráva ze dne 16. 01. 2024 [cit. 2024-01-22]. Dostupné z: <https://www.frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/significant-rise-in-irregular-border-crossings-in-2023-highest-since-2016-C0gGpm>

INTERPOL, co je Interpol [online]. What-is-INTERPOL [cit. 2023-08-08]. Dostupné z: <https://www.interpol.int/Who-we-are/What-is-INTERPOL>

INTERPOL, členské země [online]. Member-countries [cit. 2023-08-08]. Dostupné z: <https://www.interpol.int/Who-we-are/Member-countries>

Ministerstvo vnitra ČR [online]. Zpravodajství [cit. 2024-01-05]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/na-nebezpeci-kyberkriminality-upozorni-den-bezpecnejsiho-internetu.aspx>

Nejvyšší státní zastupitelství [online]. Eurojust [cit. 2023-15-06]. Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/vice-o-sz/mezinarodni-spoluprace/eurojust/>

Nejvyšší státní zastupitelství [online]. Mezinárodní odbor [cit. 2023-01-06]. Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/nsz/struktura/odbory/mezinarodni-odbor/>

Policejní prezidium České republiky, zpráva SKPV za rok 2022 [online]. (PDF) [cit. 2024-02-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyhodnoceni-cinnosti-skpvc.aspx>

Police ČR [online]. Článek bezpečnostní sbory [cit. 2023-08-08]., dostupné z: https://bezpecnostni-sbory.wbs.cz/clanky/2_2014/mezinarodni_policejni_spoluprace.pdf

Police ČR [online]. Reforma PČR [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/reforma-policie-cr-cz-pdf.aspx>

Police ČR [online]. Společná centra policejní spolupráce [cit. 2022-8-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/spolecna-centra-policejni-a-celni-spoluprace.aspx>

Police ČR, [online]. Článek bezpečnostní sbory [cit. 2023-08-08]., dostupné z: https://bezpecnostni-sbory.wbs.cz/clanky/2_2014/mezinarodni_policejni_spoluprace.pdf

Police ČR, NCTEKK [online]. [cit. 2024-02-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/narodni-centrala-proti-terorismu-extremismu-a-kyberneticke-kriminalite.aspx>:

Police ČR. [online]. Odbor mezinárodní policejní spolupráce. [cit. 12-5-2022]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/odbor-mezinarodni-policejni-spoluprace.aspx>

Portál evropské e-Justice [online]. Evropská soudní síň pro trestní věci [cit. 2023-12-07]. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/22/CS/ejn_in_criminal_matters?clang=cs

Veřejná žaloba [online]. Tým evropských pověřených žalobců [cit. 2023-10-08] Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/nsz/tym-evropskych-poverenych-zalobcu-epo-se-rozrostl-na-devet-statnich-zastupcu/>

Zákon pro lidi.cz [online]. Důvodová zpráva k zákonu č. 104/2013 ze dne 03.01.2018 (PDF)[cit. 2023-18-08]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/media2/file/1806/File24078.pdf?attachment-filename=6188728-2018-01-03-duvodova-zprava-6230567.pdf>

7.3 Právní předpisy

Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1624 ze dne 14. září 2016 o Evropské pohraniční a pobřežní strážci a o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 a zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 863/2007, nařízení Rady (ES) č. 2007/2004 a rozhodnutí Rady 2005/267/ES

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex) (kodifikované znění)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/794 ze dne 11. května 2016 o Agentuře Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) a o zrušení a nahrazení rozhodnutí 2009/371/SVV, 2009/934/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1727 ze dne 14. listopadu 2018 o Agentuře Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech (Eurojust) a o nahrazení a zrušení rozhodnutí Rady 2002/187/SVV

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 ze dne 13. listopadu 2019 o Evropské pohraniční a pobřežní strážci a o zrušení nařízení (EU) č. 1052/2013 a (EU) 2016/1624

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/816 ze dne 17. dubna 2019, kterým se zřizuje centralizovaný systém pro identifikaci členských států, jež mají informace o odsouzeních státních příslušníků třetích zemí a osob bez státní příslušnosti (ECRIS-TCN), na doplnění Evropského informačního systému rejstříků trestů, a kterým se mění nařízení (EU) 2018/1726

Nařízení Rady (ES) č. 2007/2004 ze dne 26. října 2004 o zřízení Evropské agentury pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie

Nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce.

Pokyn obecné povahy č. 10/1013 nejvyššího státního zástupce ze dne 16. prosince 2013, o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních

Prováděcí úmluva ze dne 19. června 1990 k Schengenské dohodě ze dne 14. června 1985 o postupném rušení kontrol na společných hranicích, uzavřené mezi vládami států Hospodářské unie Rámcové rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (2002/584/SVV).

Rozhodnutí Rady 2007/533/SVV ze dne 12. června 2007 o zřízení, provozování a využívání Schengenského informačního systému druhé generace (SIS II)

Rozhodnutí Rady 2008/615/SVV ze dne 23. června 2008 o posílení přeshraniční spolupráce, zejména v boji proti terorismu a přeshraniční trestné činnosti

Rozhodnutí Rady 2008/976/SVV ze dne 16. prosince 2008 o Evropské soudní síti

Rozhodnutí Rady ze dne 17. května 1999 o některých opatřeních pro uplatňování dohody uzavřené mezi Radou Evropské unie a Islandskou republikou a Norským královstvím o přidružení těchto dvou států k provádění, uplatňování a rozvoji schengenského acquis

Rozhodnutí Rady ze dne 28. února 2002 o zřízení Evropské jednotky pro soudní spolupráci (Eurojust) za účelem posílení boje proti závažné trestné činnosti

Sdělení č. 549/1992 Sb., Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Evropské úmluvy o vydávání.

Sdělení č. 550/1992 Sb., Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Evropské úmluvy o vzájemné pomoci ve věcech trestních.

sdělení č. 551/1992 Sb., Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Evropské úmluvy o předávání trestního řízení.

Sdělení č. 553/1992 Sb., Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o předávání odsouzených osob.

Sdělení č. 48 ze dne 1. března 2006, Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Druhého dodatkového protokolu k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních

Sdělení č. 75/2002Sb., Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o přijetí Evropské úmluvy o dohledu nad podmíněně odsouzenými a podmíněně propuštěnými pachateli.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie: „podvody s částkou nad 10 000 EUR, korupci, praní peněz, zneužívání finančních prostředků a přeshraniční podvody v oblasti daně z přidané hodnoty s hodnotou přesahující 10 milionů EUR.“

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/41/EU ze dne 3. dubna 2014 o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech

Smlouva o Evropské unii a Smlouva o fungování Evropské unie

Společná akce ze dne 22. dubna 1996 přijatá Radou na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii o rámci pro výměnu styčných soudců nebo státních zástupců ke zdokonalování soudní spolupráce mezi členskými státy Evropské unie

Státní zastupitelství č. 3/2023

Úmluva k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích

Úmluva o zřízení Evropského policejního úřadu (Úmluva o Europolu), založená na článku K.3 Smlouvy o Evropské unii

Úmluva podepsaná dne 19. června 1990 v Schengenu mezi Belgickým královstvím, Spolkovou republikou Německo, Francouzskou republikou, Lucemburským velkovévodstvím a Nizozemským královstvím k provedení dohody podepsané dne 14. června 1985 o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích, Rozhodnutí Rady 2005/211/SVV ze dne 24. února 2005 o zavedení některých nových funkcí v Schengenském informačním systému, včetně boje proti terorismu a Nařízení Rady (ES) č. 871/2004 ze dne 29. dubna 2004 o zavedení některých nových funkcí Schengenského informačního systému, také se zřetelem k boji proti terorismu

Usnesení č. 2/1993 Sb., Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 111/2019Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů

Zákon č. 130/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Zákon č. 150/2011Sb., kterým se mění zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 170/2007 Sb. Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti se vstupem České republiky do schengenského prostoru

Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 321/2006 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 329/1999Sb., o cestovních dokladech a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 361/2003 Sb., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 539/2004 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

7.4 Interní předpisy PČR

Pokyn policejního prezidenta č. 208/2008 o přeshraničním sledování

Pokyn policejního prezidenta č. 7/2010 o národní součásti Schengenského informačního systému.

Pokyn policejního prezidenta č. 71/2010 o národní součinnosti Schengenského informačního systému

Pokyn policejního prezidenta č. 103/2013 o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení

Pokyn policejního prezidenta č. 270/2013 o postupech policejních orgánů v některých oblastech mezinárodní spolupráce ve věcech trestních

Pokyn policejního prezidenta č. 79/2018, kterým se upravuje vysílání příslušníků Policie České republiky do zahraničních mírových operací a kterým se mění pokyn policejního prezidenta č. 231/2016, o psychologických službách (o vysílání do zahraničních mírových operací)

Pokyn policejního prezidenta č. 40/2021 o zřízení národního týmu stálého útvaru Evropské pohraniční a pobřežní stráže a vysílání jeho členů do operačních aktivit Frontexu

Pokyn policejního prezidenta č. 1/2022 o některých postupech v oblasti mezinárodní policejní spolupráce

Pokyn policejního prezidenta č. 199/2022, kterým se mění pokyn policejního prezidenta č. 243/2019, kterým se upravují činnosti a úkoly styčných důstojníků a vyslaných národních expertů

8 Seznam zkratek a příloh

8.1 Seznam zkratek

AI	Umělá inteligence (artificial intelligence)
BKA	Spolkový kriminální úřad (Bundeskriminalamt) (Německo)
CAILC	Centrální úřad pro mezinárodní právní spolupráci
CEPOL	Evropská policejní akademie
ČR	Česká republika
DEA	Úřad pro potírání drog (Drug Enforcement Administration) (USA)
EBCGT	Stálý sbor evropské pohraniční a pobřežní stráže
EHS	Evropském hospodářském společenství
EPPO	Úřad evropského veřejného žalobce
ESUO	Evropské sdružení uhlí a oceli
EU	Evropská unie
Eu-LISA	Agentura Evropské unie pro provozní řízení rozsáhlých IT systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva
EUROATOM	Evropském společenství pro atomovou energii
EVP	Evropský vyšetřovací příkaz
Extradice	Evropská úmluva o vydávání
EZR	Evropský zatýkací rozkaz
MPS	Mezinárodní policejní spolupráci
MZR	Mezinárodního zatýkacího rozkazu
NAKA	(Národná kriminálna agentúra Prezídia Policajného zboru) (Slovensko)
NCOZ	Národní centrály proti organizovanému zločinu
NCTEKK	Národní centrála proti terorismu, extremismu a kybernetické kriminalitě SKPV
NFPoC	Národní kontaktní bod Frontexu
NPC	Národní protidrogové centrály
NSZ	Nejvyšší státní zastupitelství
NUI	Národní ústředna Interpolu
OBSE	Stálá mise ČR při OSN
OKOKS	Odbor koordinace kontaktního sledování při ÚZČ
OOS	Odbor operativní spolupráce při ŘMPS
PČR	Policie České republiky
ŘMPS	Ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie
SIRENE	Národní centrála (Supplementary Information Request at the National Entry)
SIS II	Schengenský informační systém druhé generace
SIS	Schengenský informační systém
SKPV	Služba kriminální policie a vyšetřování
SPÚ	Schengenská prováděcí úmluva
SZBP	Společná a zahraniční bezpečnostní politika
ÚSKPV	Úřad služby kriminální policie a vyšetřování
ÚZČ	Útvar zvláštních činností
VIS	Vízovým informačním systémem

8.2 Seznam grafů

Graf 1 Počty registrovaných záznamů v databázi AMOS.....	37
Graf 2 Trend vyhledávání členskými státy v SIS II.....	69

8.3 Seznam obrázků

Obrázek 1 Společná centra pro policejní a celní spolupráci v rámci ČR.....	41
Obrázek 2 Agentura Frontex, nelegální migrace v roce 2023.....	44
Obrázek 3 Kategorie záznamů uložených v SIS II.....	68

8.4 Seznam tabulek

Tabulka 1 Schéma pilířů Evropské Unie.....	17
Tabulka 2 Struktura ŘMPS.....	23
Tabulka 3 Vývoj zákona č. 283/1991 Sb., o PČR a zákona č. 273/2008 Sb., o PČR.....	31
Tabulka 4 Organizace styčných důstojníků.....	42
Tabulka 5 Pilíře agentury Frontex s počtem zapojení českých policistů v roce 2023.....	45
Tabulka 6 Struktura zákona č. 104/2013 Sb.....	59
Tabulka 7 Vybrané kategorie zadaných dotazů do SIS II ze strany orgánů ČR.....	68
Tabulka 8 Způsob a četnost vyhledávání v SIS II.....	69
Tabulka 9 Agenda ŘMPS.....	71
Tabulka 10 Údaje o přeshraničním sledování a pronásledování.....	72
Tabulka 11 Faktory ovlivňující získání respondentů pro výzkum.....	83

8.5 Seznam příloh

Příloha A Otázky pro vyšetřovatele policejního orgánu.....	123
Příloha B Otázky pro státní zástupce.....	124
Příloha C Polostrukturovaný rozhovor s policistou NCOZ (1).....	125
Příloha D Polostrukturovaný rozhovor s policistou NCOZ (2).....	127
Příloha E Polostrukturovaný rozhovor s policistou NPC (1).....	129
Příloha F Polostrukturovaný rozhovor s policistou NPC (2).....	132
Příloha G Polostrukturovaný rozhovor s policistou ŘMPS.....	134
Příloha H Polostrukturovaný rozhovor s krajským státním zástupcem.....	136
Příloha Ch Polostrukturovaný rozhovor s okresním státním zástupcem.....	139

8.6 Přílohy

Příloha A Otázky pro vyšetřovatele policejního orgánu

1. Jaké typy mezinárodních trestných činů nejčastěji/typicky vyšetřujete a jaké formy mezinárodní policejní spolupráce k tomu využíváte?
2. Dá se určit počet prověřovaných/vyšetřovaných TČ se zahraničním přesahem za rok nebo kratší časový úsek v rámci Vašeho pracoviště?
  - 2.1. Dá se říci, kolik spisů se zahraničním přesahem uzavřete ročně?
3. Dá se říci, jaká je u vás průměrná nebo obvyklá délka práce na spisu zahrnující spolupráci se zahraničním?
  - 3.1. Co podle Vás tuto délku ovlivňuje?
4. Jak byste popsal vlastní názor na úroveň spolupráce a efektivitu mezi vaší organizací a zahraničními policejními orgány?
  - 4.1. Je úroveň spolupráce ovlivněna např. zemí, se kterou spolupracujete?
  - 4.2. Jsou země, se kterými se obecně podle Vás spolupracuje lépe?
5. Jakým způsobem komunikujete a vyměňujete informace s právními a policejními orgány/partnery v zahraničí?
6. Jakým způsobem zjišťujete bezpečnost a důvěrnost dat při komunikaci se zahraničními orgány/partnery?
7. Jaké právní nástroje a postupy využíváte při práci na mezinárodním prověřování/vyšetřování?
8. Jaká jsou nejčastější omezení a překážky při mezinárodním prověřování/vyšetřování a jak se s nimi snažíte vyrovnávat?
  - 8.1. Zaměřte se na zákonné lhůty na jednotlivé úkony – hodnotíte některé lhůty jako příliš dlouhé či příliš krátké?
  - 8.2. Popište další omezení a překážky, které Vás napadnou (např. dostupnost překladů apod.).
9. Jaké změny nebo zlepšení byste ze svého pohledu navrhli pro efektivnější mezinárodní policejní spolupráci?
10. Jaké jsou podle Vás hlavní přínosy, výhody či nevýhody mezinárodní spolupráce ve srovnání s řešením trestné činnosti pouze na národní úrovni?
11. Jak osobně hodnotíte účinnost a efektivitu mezinárodní policejní spolupráce v rámci boji proti trestné činnosti s přesahem do zahraničí?

Příloha B Otázky pro státní zástupce

1. Jaké typy mezinárodních spoluprací v souvislosti s trestním řízením jsou nejčastěji předmětem Vašeho dožádání do zahraničí?
2. Je možné specifikovat, jaký je celkový počet řešených případů, které se týkají mezinárodní justiční spolupráce se zahraničními partnery, za poslední rok?
  - 2.1. Dá se říci, kolik případů s mezinárodním rozsahem končí ročně obžalobou?
3. Dá se určit, jaká je průměrná nebo obvyklá doba vyřízení žádosti, která byla zasílána ke zpracování do zahraničí?
  - 3.1. Jaké faktory podle vás ovlivňují délku prověřování/vyšetřování na těchto případech?
4. Jak byste hodnotil úroveň a efektivitu spolupráce mezi Vámi a zahraničními orgány v rámci spisových materiálů se zahraničním přesahem?
  - 4.1. Myslíte si, že úroveň spolupráce je ovlivněna zemí, se kterou spolupracujete?
  - 4.2. Existují země, se kterými je spolupráce obvykle úspěšnější nebo snazší?
5. S jakými dožadovanými orgány, které jsou v zahraničí oprávněni přijímat mezinárodní spolupráci, komunikujete a jakým způsobem?
6. Jakým způsobem je zajištěna bezpečnost a důvěrnost dat v rámci mezinárodního trestního řízení?
7. Jaké jsou nejběžnější omezení a překážky, se kterými se setkáváte při mezinárodním trestním řízení?
  - 7.1. Jak hodnotíte zákonné lhůty pro jednotlivé kroky v rámci trestního řízení - považujete některé z nich za příliš dlouhé nebo naopak příliš krátké?
  - 7.2. Popište další omezení a překážky, na které narazíte, například problémy s dostupností překladů a podobně.
8. Jaké změny nebo vylepšení byste navrhli, aby mezinárodní justiční spolupráce byla pro potřeby trestního řízení efektivnější?
9. Spatřujete při řešení mezinárodní kriminality v mezinárodní justiční spolupráci nějaké výhody či naopak?
10. Jak byste osobně hodnotil účinnost mezinárodní justiční spolupráce z hlediska trestního procesu?

Příloha C Polostrukturovaný rozhovor s policistou NCOZ (1)

Pohlaví: muž

Věk: 39

Působnost: NCOZ BR

Délka praxe v rámci výkonu vyšetřování: 5 let (u PČR 17 let)

1. Jaké typy mezinárodních trestných činů nejčastěji/typicky vyšetřujete a jaké formy mezinárodní policejní spolupráce k tomu využíváte?

Daňová trestná činnost, převážně trestné činy Podvodu a Legalizace výnosů z trestné činnosti.

2. Dá se určit počet prověřovaných/vyšetřovaných TČ se zahraničním přesahem za rok nebo kratší časový úsek v rámci Vašeho pracoviště?

Cca 3

2.1 Dá se říci, kolik spisů se zahraničním přesahem uzavřete ročně?

0 až 1

3. Dá se říci, jaká je u vás průměrná nebo obvyklá délka práce na spisu zahrnující spolupráci se zahraničním?

Cca 2 až 3 roky

3.1 Co podle Vás tuto délku ovlivňuje?

Administrativa, zásady trestního řízení u nás se spolupracující zemí, záleží, zda je spolupráce v rámci EU nebo mimo.

4. Jak byste popsal vlastní názor na úroveň spolupráce a efektivitu mezi vaší organizací a zahraničními policejními orgány?

Vesměs dobrá zkušenost, se Slovenskem byl i společný vyšetřovací tým = vysoká efektivita u získávání informací a důkazních prostředků. Ale i kolegové z Rakouska či Polska jsou ochotní, bohužel se často naráží na byrokracii či jazykovou bariéru.

4.1 Je úroveň spolupráce ovlivněn např. zemí, se kterou spolupracujete?

Viz předchozí odpověď. Co se týče EU tam se dá v rámci EVP (evropský vyšetřovací příkaz) zjistit docela dost, naopak např. USA či Anglie tam v rámci mezinárodní justiční spolupráce mnohdy narážíme na problém, např. mají stanovené jiné sazby a v případě „obyčejného“, podvodu u nich mnohdy nepochodíme, je třeba, aby zdrojová trestná činnost byla alespoň zločin (a splňovala u nich určité podmínky), jinak oficiální informace, které by mohly být procesní neposkytnou.

4.2 Jsou země, se kterými se obecně podle Vás spolupracuje lépe?

Ano, Slovensko, Rakousko, Polsko

5. Jakým způsobem komunikujete a vyměňujete informace s právními a policejními orgány/partnery v zahraničí?

Pokud je zřízen společný tým tak (tzv. na krátko), či napřímo, tel. nebo mailem. Pokud ne, jde to z pravidla vždy cestou dozorového státního zástupce.

6. Jakým způsobem zjišťujete bezpečnost a důvěrnost dat při komunikaci se zahraničními orgány/partnery?

V týmu na základě důvěry, případně šifrování (zabalený soubor) heslo odděleně zasláno např. přes whatsapp. V ostatních případech pak záleží na původci informace, objemnější data můžou přijít na dat. nosiči (DVD) ale málo kdy se stává, že jsou zaheslována, ovšem ze státního zastupitelství chodí interním kurýrem.

7. Jaké právní nástroje a postupy využíváte při práci na mezinárodním prověřování/vyšetřování?
Evropský vyšetřovací příkaz a mezinárodní justiční spolupráci

8. Jaká jsou nejčastější omezení a překážky při mezinárodním prověřování/vyšetřování a jak se s nimi snažíte vyrovnávat?

Jazyková bariéra a ve většině případů přespříliš administrativy (mnohdy se píše tzv. papír pro papír)

8.1 Změřte se na zákonné lhůty na jednotlivé úkony – hodnotíte některé lhůty jako příliš dlouhé či příliš krátké?

Ve většině případů jsou příliš dlouhé jednotky někdy i desítky měsíců. Každá zem to má jinak, a dle mého subjektivního názoru nemají přesně vymezenou lhůtu, až to udělají tak to pošlou.

8.2 Popište další omezení a překážky, které Vás napadnou (např. dostupnost překladů apod.).

Do běžných jazyků není problém s překladem (přibrání tlumočnicka), horší už to je s ukrajinštinou, maďarštinou nebo např. italštinou.

9. Jaké změny nebo zlepšení byste ze svého pohledu navrhli pro efektivnější mezinárodní policejní spolupráci?

Posílit pravomoci společných center, popřípadě styčných důstojníků, více investovat do jazykového vzdělávání příslušníků bezpečnostních sborů, aby se mohli domlouvat např. napřímo a mohli vynechávat mezičlánek (tlumočníky). Dále pak různé společné školení, či studijní pobyty mezi spolupracujícími zeměmi.

10. Jaké jsou podle Vás hlavní přínosy, výhody či nevýhody mezinárodní spolupráce ve srovnání s řešením trestné činnosti pouze na národní úrovni?

Důležité je, že je již v celku slušně rozvinutá a pachatelé tak nemohou spoléhat na to, že když např. finance vyvedou mimo ČR, nemohou si být 100% jistí, že je budou mít v bezpečí. Dá se potvrdit a mnohdy vyvrátit i případná obhajoba pachatele na základě informací zjištěných spoluprací, to samé platí i pro ustanovení pachatelů, či zjištění jejich majetků, bankovních účtů apod.

11. Jak osobně hodnotíte účinnost a efektivitu mezinárodní policejní spolupráce v rámci boji proti trestné činnosti s přesahem do zahraničí?

Vždy bude prostor něco neustále zlepšovat či zdokonalovat, ale myslím si, že je na dobré úrovni a bude stále účinnější.

Příloha D Polostrukturovaný rozhovor s policistou NCOZ (2)

Pohlaví: muž

Věk: 41

Působnost: NCOZ OL

Délka praxe v rámci výkonu vyšetřování: 10 let (u PČR 18 let)

1. Jaké typy mezinárodních trestných činů nejčastěji/typicky vyšetřujete a jaké formy mezinárodní policejní spolupráce k tomu využíváte?

Obecnou trestnou činnost, nikoli hospodářskou.

2. Dá se určit počet prověřovaných/vyšetřovaných TČ se zahraničním přesahem za rok nebo kratší časový úsek v rámci Vašeho pracoviště?

Obvykle jeden až dva, obecně lze říci, že trestné činy vyšetřované na našem pracovišti jsou řešeny po dlouhé období (klidně roky) a mezinárodní spolupráce v rámci těchto činů tak není jednorázová, ale klidně opakující se činnost.

2.1 Dá se říci, kolik spisů se zahraničním přesahem uzavřete ročně?

Viz předchozí dotaz.

3. Dá se říci, jaká je u vás průměrná nebo obvyklá délka práce na spisu zahrnující spolupráci se zahraničním?

Dané se nedá generalizovat, je to závislé na vyšetřované věci, obecně lze uvést, že hospodářská trestná činnost se vyšetřuje déle, neboť je rozsahem obvykle širší.

3.1 Co podle Vás tuto délku ovlivňuje?

Typ a rozsah této trestné činnosti, rovněž tak počet vyšetřovaných osob a s tím související administrativní náročnost věci.

4. Jak byste popsal vlastní názor na úroveň spolupráce a efektivity mezi vaší organizací a zahraničními policejními orgány?

Spolupráce je výrazně ovlivněna protistranou, dále „legislativní blízkostí“ a v neposlední řadě prostou ochotou osob na spolupráci.

4.1 Je úroveň spolupráce ovlivněn např. zemí, se kterou spolupracujete?

Ano, zásadně.

4.2 Jsou země, se kterými se obecně podle Vás spolupracuje lépe?

Jednoznačně, nejlepší spolupráce je se Slovenskem, což je dáno jednak společnou historií, a tedy velmi podobnou legislativou, jednak jazykovou blízkostí. Dobrá spolupráce je rovněž s dalšími státy, s nimiž má ČR společnou hranici, a tedy společná policejní pracoviště, přes ně lze klíčové informace, byť v první chvíli procesně nepoužitelné, získat prakticky obratem.

5. Jakým způsobem komunikujete a vyměňujete informace s právními a policejními orgány/partnery v zahraničí?

Jak již bylo uvedeno, v rámci sousedních států je to přes společná policejní pracoviště, zejména pokud se týká informací, jež je nutno rychle ověřit. Tyto informace jsou však použitelné pouze operativně, následně musí být oficiálně potvrzeny vyžádáním v rámci EVP, a to cestou dozorového státního zástupce. V případě dřívějších kontaktů na policisty v zahraničí, lze také využít přímého spojení, opět však pouze pro zjištění rychlých, operativních informací.

6. Jakým způsobem zjišťujete bezpečnost a důvěrnost dat při komunikaci se zahraničními orgány/partnery?

V rámci komunikace obvykle využitím kryptování dat a zasilání hesel jinou cestou.

7. Jaké právní nástroje a postupy využíváte při práci na mezinárodním prověřování/vyšetřování?

Jakožto policejní orgán přímo žádné, vše musíme řešit cestou dozorového státního zástupce, jež postupuje dle země dožádání.

8. Jaká jsou nejčastější omezení a překážky při mezinárodním prověřování/vyšetřování a jak se s nimi snažíte vyrovnávat?

Problémem se jeví značně rozdílná legislativa jednotlivých států, ať už se jedná o oblast hmotnou či procesní. Před případnou spoluprací je vhodné konzultovat formu spolupráce a také obecně vyžadované skutečnosti cestou Ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci Policie České republiky, či mezinárodního odboru NSZ.

8.1 Změřte se na zákonné lhůty na jednotlivé úkony – hodnotíte některé lhůty jako příliš dlouhé či příliš krátké?

K tomuto se lze těžce vyjádřit, obecně lze říci, že mezinárodní spolupráce vyšetřování výrazně protahuje, i jednoduchá dožádání spočívající ve výsledku osob jsou běžně vyřizována v rámci několika měsíců, přičemž v rámci republiky by se jednalo maximálně o několik dnů či jednotky týdnů.

8.2 Popište další omezení a překážky, které Vás napadnou (např. dostupnost překladů apod.).

Viz předchozí odpověď.

9. Jaké změny nebo zlepšení byste ze svého pohledu navrhli pro efektivnější mezinárodní policejní spolupráci?

Zavedení jednotného obecného rámce v rámci procesního, popř. hmotného práva, jímž by byly vázány státy, jež by se k tomuto připojily – min. EU.

10. Jaké jsou podle Vás hlavní přínosy, výhody či nevýhody mezinárodní spolupráce ve srovnání s řešením trestné činnosti pouze na národní úrovni?

Jednoznačným přínosem je zjištění informací, zajištění důkazů a podezřelých osob, jež by nemohly být bez této zjištěny, neboť policejní, popř. justiční orgán by tyto nebyl schopen sám zajistit. Odpadá tak zřejmé teritoriální omezení, jehož pachatelé často využívají, ve snaze vyhnout se případnému postihu.

11. Jak osobně hodnotíte účinnost a efektivitu mezinárodní policejní spolupráce v rámci boji proti trestné činnosti s přesahem do zahraničí?

Positivně, neboť bez této bychom v současném digitálním světě nebyli naprosto schopni bojovat proti trestné činnosti, ať už klasické, či moderní, páchané v IT prostředí.

Příloha E Polostrukturovaný rozhovor s policistou NPC (1)

Pohlaví: muž

Věk: 38

Působnost: NPC HK

Délka praxe v rámci výkonu vyšetřování: 6 let (u PČR 20 let)

1. Jaké typy mezinárodních trestných činů nejčastěji/typicky vyšetřujete a jaké formy mezinárodní policejní spolupráce k tomu využíváte?

Z povahy věci se zabývám výhradně drogovou trestnou činností, avšak není vyloučen souběh jiné trestné činnosti, což se ne zřídka stává. V rámci mezinárodní spolupráce typicky převládá drogová trestná činnost spočívající v dovozu a vývozu omamných a psychotropních látek v rámci Evropy, ale i v dalších státech jako Kolumbie, Ekvádor, USA, atd.

2. Dá se určit počet prověřovaných/vyšetřovaných TČ se zahraničním přesahem za rok nebo kratší časový úsek v rámci Vašeho pracoviště?

Pokud budu hovořit za expozituru v Hradci Králové, pak se jedná o 1 – 2 případy ročně. V rámci působnosti celého útvaru NPC jich je samozřejmě mnohem více, počet však nejsem schopen stanovit.

2.1 Dá se říci, kolik spisů se zahraničním přesahem uzavřete ročně?

Já sám zmiňované 1 – 2 spisy ročně.

3. Dá se říci, jaká je u vás průměrná nebo obvyklá délka práce na spisu zahrnující spolupráci se zahraničním?

Délka vyšetřování spisu s přeshraničním rozsahem je značně individuální, nicméně v průměru lze konstatovat délku ¾ až 1 rok. Avšak mezinárodní spolupráce na takovém spise začíná již v rámci prověřování, kde sice nebývají užívány instituty justiční mezinárodní spolupráce, nýbrž postupy jsou realizovány mezinárodní policejní spoluprací. Někdy však dojde k mezinárodní justiční spolupráci již v rámci prověřování, bývají uzavírány Společné vyšetřovací týmy.

3.1 Co podle Vás tuto délku ovlivňuje?

Toto je značně individuální, jak se říká případ od případu, avšak obecně u spisů s mezinárodním přesahem tyto lhůty ovlivňují logicky právě mezinárodní žádosti a spolupráce. Nejedná se však o samotný výkon této spolupráce, spíše lhůty prodlužují administrativní okolnosti spolupráce. Myslím tím například nejrůznější překlady žádostí, byrokratická zátěž spojená s každým instančním přesunem žádostí, ale i odpovědi na takové žádosti.

4. Jak byste popsal vlastní názor na úroveň spolupráce a efektivity mezi vaší organizací a zahraničními policejními orgány?

S ohledem na skutečnost, že jsme útvarem s celorepublikovou působností a našim primárním úkolem, samozřejmě po boji s drogovou kriminalitou, je spolupráce se zahraničními partnery, považuji tuto spolupráci za vysoce efektivní. Nejen v rámci trestních spisů, ale i v rámci nejrůznějších setkání si NPC vybuchovala obecně dobré jméno mezi zahraničními partnery a spolupráce je více než efektivní. Mohu jmenovat například DEA (USA), NAKA (SVK), BKA (SRN) a mnoho dalších, se kterými je dobrá spolupráce. Nelze opomenout ani styčné důstojníky Policie ČR působící v zahraničí.

4.1 Je úroveň spolupráce ovlivněn např. zemí, se kterou spolupracujete?

To je zcela jisté, avšak také to není zcela generální, vždy jde spíše o samotného jedince, se kterým je vedena spolupráce.

4.1 Jsou země, se kterými se obecně podle Vás spolupracuje lépe?

Zajisté, je to jistě dáno jazykovou podobou, ale také obecnou filozofií přístupu k problematice drogové trestné činnosti.

5. Jakým způsobem komunikujete a vyměňujete informace s právními a policejními orgány/partnery v zahraničí?

Co se týče mezinárodní policejní spolupráce, zde je to poměrně rozmanité. Záleží zejména na druhu a požadované kvalitě zjištěných informací. V rámci prověřování dochází spíše k přímé komunikaci mezi jednotlivými policisty / policejními orgány, informace jsou vyměňovány buď tzv. na přímo (e-maily, telefonicky, apod.), nebo cestou odboru mezinárodní policejní spolupráce, vždy záleží na druhu a povaze požadavku. Takto zjištěné informace však nemívají povahu procesní, bývají opět vyžadovány například cestou Evropského vyšetřovacího příkazu. Co se týče vyšetřování, zde jsou postupy poměrně jasné, neboť komunikace i informace podléhají striktnímu postupu podle trestního řádu, popř. jiného zákona jako zákon o mezinárodní justiční spolupráci.

6. Jakým způsobem zjišťujete bezpečnost a důvěrnost dat při komunikaci se zahraničními orgány/partnery?

Na tuto otázku nejsem schopen přesně odpovědět, nemám praktickou znalost o zajištění bezpečnosti a důvěrnosti dat, já osobně postupuji podle vnitřních pokynů týkajících se této problematiky.

7. Jaké právní nástroje a postupy využíváte při práci na mezinárodním prověřování/vyšetřování?

V rámci vyšetřování nejčastěji používám Evropský vyšetřovací příkaz nebo Evropský zatýkáací rozkaz. Je to značně individuální, avšak zmiňovaný EVP je asi nejvíce používaným nástrojem. Tento nástroj je velmi efektivní, v rámci členů EU jde o poměrně kvalitní nástroj justiční spolupráce. Samozřejmě před samotnou žádostí o vydání EVP (tento na žádost policejního orgánu vydává státní zástupce) dochází k přímé komunikaci s policejními protějšky daného státu.

8. Jaká jsou nejčastější omezení a překážky při mezinárodním prověřování/vyšetřování a jak se s nimi snažíte vyrovnávat?

Jak jsem uvedl dříve, podle mě je největším omezením byrokratická zátěž spojená s každou žádostí, ale i s vypracovanými odpověďmi na žádosti.

8.1 Změřte se na zákonné lhůty na jednotlivé úkony – hodnotíte některé lhůty jako příliš dlouhé či příliš krátké?

Co se týče lhůt, tyto jsou dle mého názoru spíše standardní, nemyslím si, že by byly buď krátké, nebo dlouhé. Ono se vždy musí hledět na povahu požadovaného úkonu. Navíc ne vždy jsou předmětné lhůty dodrženy procesním postupem, ale spíše přístupem příslušného jedince, který má úkon vypracovat.

8.2 Popište další omezení a překážky, které Vás napadnou (např. dostupnost překladů apod.).

K tomuto já sám za sebe zastávám negativní postoj, co se týče překladů žádostí a vypracovaných odpovědí. V tomto směru považuji obecně zaryté postupy za zastaralé a nepružné. Považme, trestní řád a další zákony striktně požadují překlad, například EVP, soudním tlumočnickem, což logicky nejenom prodražuje trestní řízení, ale také se tímto mnohdy

významně prodlužují lhůty, než je vůbec tento příkaz vykonán (viz. dříve o byrokratické zátěži trestního řízení). V současné době, kdy cizí jazyk (zejména pak anglický a německý) ovládá velká skupina lidí / policistů, mě toto osobně připadne tristní. Například na odboru mezinárodní policejní spolupráce jsou policisté, kteří mají znalosti cizího jazyka na vysoké úrovni. Ptám se tedy, proč musí být tyto žádosti a odpovědi překládány tlumočnickem, když mohou být mnohem levněji a také rychleji obstarány z vlastních řad. Pochopím, když se jedná o nějaký exotický jazyk, ale například angličtina, němčina, polština apod. jsou jazyky z mého pohledu nejpoužívanější. Mnoho mých kolegů má nejruznější certifikované zkoušky na cizí jazyky. Dokonce máme kolegu, který umí polsky jako rodilí mluvčí.

9. Jaké změny nebo zlepšení byste ze svého pohledu navrhli pro efektivnější mezinárodní policejní spolupráci?

Viz. předchozí odpověď. Nejvíce mezinárodní spolupráci zatěžuje byrokracie, která kdyby byla zúžena, jistě by došlo ke zrychlení a tedy zefektivnění trestního řízení s mezinárodním přesahem.

10. Jaké jsou podle Vás hlavní přínosy, výhody či nevýhody mezinárodní spolupráce ve srovnání s řešením trestné činnosti pouze na národní úrovni?

Čistě z mého osobního pohledu je jedinou výhodou jistý nádech exotiky jinak monotónního trestního řízení. Jinak tyto dva instituty nelze vůbec směřovat.

11. Jak osobně hodnotíte účinnost a efektivitu mezinárodní policejní spolupráce v rámci boji proti trestné činnosti s přesahem do zahraničí?

No, opět musím odpovědět, že se musí posuzovat víceméně případ od případu. Pokud budu hodnotit spolupráci zejména s okolními státy, tak tuto považuji, snad s výjimkou Polska, za velmi kvalitní a velmi pružnou. Ale nejde jen o okolní státy, výborná spolupráce je například s Francií, Litvou a Lotyšskem. Spíše bych řekl, že důležité, jak kvalitně jsou nastavené vztahy již na bázi komunikace mezi policejními orgány. Myslím si, že kvalitně nastavené vztahy jsou významným měřítkem k účinnosti mezinárodní spolupráce obecně. Ku příkladu díky dobrým vztahům s DEA (USA) je spolupráce směřující nejen do USA, ale i dalších států zejména střední Ameriky, na velmi vysoké úrovni. Samozřejmě, jak jsem uvedl dříve, vždy je to ovlivněné jedinci a mnoha dalšími faktory (politika mezinárodní spolupráce, apod.).

Příloha F Polostrukturovaný rozhovor s policistou NPC (2)

Pohlaví: muž

Věk: 38

Působnost: NPC Ústí n. L.

Délka praxe v rámci výkonu vyšetřování: 8 let (u PČR 24 let)

1. Jaké typy mezinárodních trestných činů nejčastěji/typicky vyšetřujete a jaké formy mezinárodní policejní spolupráce k tomu využíváte?

Při mezinárodní spolupráce v oblasti trestné činnosti je nejčastěji vyšetřovaná trestná činnost v oblasti drog, která zahrnuje pašování omamných a psychoaktivních látek jak v rámci Evropy, tak i v dalších zemích světa, včetně USA, Brazílie, Peru a dalších.

2. Dá se určit počet prověřovaných/vyšetřovaných TČ se zahraničním přesahem za rok nebo kratší časový úsek v rámci Vašeho pracoviště?

Cca 2 případy ročně.

2.1 Dá se říci, kolik spisů se zahraničním přesahem uzavřete ročně?

Cca 2 spisy za rok.

3. Dá se říci, jaká je u vás průměrná nebo obvyklá délka práce na spisu zahrnující spolupráci se zahraničním?

Jedná se obvykle o delší časové období, v průměru od šesti měsíců do jednoho a půl roku, přičemž záleží na mnoha okolnostech trestního řízení, zejména s ohledem na získávání zásadních důkazů pro usvědčení pachatele.

3.1 Co podle Vás tuto délku ovlivňuje?

Jak jsem uvedl výše, zásadní je získání důkazů pro soud, počínaje zjištěním prvotních informací, zajištěním svědeckých výpovědí, zjištěním místa nedovolené výroby zakázaných látek, až po zajištění všech důkazních prostředků. Dále je vše spojené s administrativní agendou, která se mnohdy táhne i několik měsíců, např. vyčkávaní na odpovědi ze zahraničí apod.

4. Jak byste popsal vlastní názor na úroveň spolupráce a efektivitu mezi vaší organizací a zahraničními policejními orgány?

Co se týká vyšetřovaných trestných činů, je spolupráce se zahraničním na velice dobré úrovni. Za sebe nemohu říci, že by byl ve spolupráci nějaký zásadní problém. Žádostem je vždy vyhověno, i když se mnohdy jedná o delší časové období, ale to záleží na okolnostech. Celkově je efektivita vysoká, možná i z důvodu vyšetřované problematiky drog, na kterou je celosvětově pohlíženo jako na vysoce prioritní záležitost.

4.1 Je úroveň spolupráce ovlivněn např. zemí, se kterou spolupracujete?

Určitě má dožadovaná země vliv na vyřízení žádosti. Lépe se spolupracuje s okolními zeměmi a to i z důvodu kulturní blízkosti. Jinak záleží na jedincích, kteří žádosti vyřizují a také na legislativně dané země.

4.2 Jsou země, se kterými se obecně podle Vás spolupracuje lépe?

Ano, jak jsem uvedl v předchozí otázce, lépe se spolupracuje s okolními zeměmi, ale mám i dobré zkušenosti např. z USA.

5. Jakým způsobem komunikujete a vyměňujete informace s právními a policejními orgány/partnery v zahraničí?

Výměna informací probíhá už v rámci policejní spolupráce napřímo přes společná centra policejní a celní spolupráce nebo cestou Ředitelství mezinárodní policejní spolupráce. Takto

napřímo je vždy zásadní předem zavolat, zjistit, zda je možné žádost provést a poté zaslat žádost, cesta odpovědi se tak výrazně urychlí. Dále se spíše provádí mezinárodní justiční spolupráce cestou EVP.. Tedy informace jsou zjišťována telefonicky, emailem, faxem nebo pomocí oficiální žádosti.

6. Jakým způsobem zjišťujete bezpečnost a důvěrnost dat při komunikaci se zahraničními orgány/partnery?

Bezpečnost je zajišťována systémově, oficiální žádosti podléhají mnohdy utajení a jsou zasilány interně přes policejní a justiční orgány. Co se týká informací na datových nosičích, informace jsou ze zásady zahaslovány, kdy hesla jsou například předávána zvlášť. Používá se i šifrování dat interními způsoby.

7. Jaké právní nástroje a postupy využíváte při práci na mezinárodním prověřování/vyšetřování?

Nejvíce používané nástroje v rámci justiční spolupráce a to především EVP a EZR, a to právě z důvodu získávání důkazních prostředků, které by nebylo jiným způsobem možné získat. EVP a EZR jsou zásadní a velice funkční prostředky k získávání informací. V rámci policejní spolupráce jsou to žádosti o právní pomoc a získávání informací z databázi SISu.

8. Jaká jsou nejčastější omezení a překážky při mezinárodním prověřování/vyšetřování a jak se s nimi snažíte vyrovnávat?

Překážkami je lidský faktor, odlišná právní úprava ostatních zemí a také administrativní zátěž, bez které ale spolupráce není možná.

8.1 Změřte se na zákonné lhůty na jednotlivé úkony – hodnotíte některé lhůty jako příliš dlouhé či příliš krátké?

Záleží na konkrétním případě, někdy je žádost zpracována do několika dní, někdy do několika měsíců. Záleží na povaze požadovaného úkonu, dostupnost konkrétní osoby, na kterou žádost směřuje a také na prioritě vyřízení žádosti v konkrétní zemi. Nevyjímaje poté lidský faktor.

8.2 Popište další omezení a překážky, které Vás napadnou (např. dostupnost překladů apod.).

Zmínil bych problém s tlumočnický v případech zemí, které nejsou tak obvyklé, například Thajsko, Vietnam a jiné exotické země, kdy je obtížné sehnat tlumočnický se znalostí odborné terminologie. Co se týká překladů do Němčiny, Angličtiny apod., tak s tímto problémem není, většinu písemností jsem schopný si pro informativní účely přeložit sami, avšak jen pro podpůrné účely. Pro potřeby důkazu se musí nechat přeložit soudními tlumočnický, za mnohdy nemalé finanční náklady. To samé je u znaleckých posudků, ale bez toho by trestní řízení nebylo možné provádět.

9. Jaké změny nebo zlepšení byste ze svého pohledu navrhli pro efektivnější mezinárodní policejní spolupráci?

Menší administrativní zátěž, viz průtahy v odpovědích. Například stanovení lhůty pro jejich vyřízení. Možná bych zmínil i více mezinárodních setkání a různých školení se zaměřením na postupy s rozbořením konkrétních zahraničních případů.

10. Jaké jsou podle Vás hlavní přínosy, výhody či nevýhody mezinárodní spolupráce ve srovnání s řešením trestné činnosti pouze na národní úrovni?

Jako výhodu mezinárodní spolupráce spatřuji její účinnost, bez takové spolupráce by nebylo možné konat trestní řízení s mezinárodním přesahem.

11. Jak osobně hodnotíte účinnost a efektivitu mezinárodní policejní spolupráce v rámci boji proti trestné činnosti s přesahem do zahraničí?

Mezinárodní spolupráci hodnotím jako efektivní, zejména pak uváděné instituty jako EZR a EVP, dále je efektivní spolupráce s příhraničním, co se týká podpůrných informací, společná centra jsou v tomto směru nezbytná a odpovědi jsou zajištěny rychle. Chci vyzdvihnout i spolupráci mezi kontinenty, například s USA, kde je díky DEA možné efektivně zjišťovat důležité informace o drogové činnosti. Celkově přes některé nedostatky mezinárodní spolupráce funguje tak jak má.

Příloha G Polostrukturovaný rozhovor s policistou ŘMPS

Pohlaví: muž

Věk: 29

Působnost: ŘMPS (oddělení podpory vyšetřování)

Délka praxe v rámci výkonu: 6 let (u PCR 10 let)

1. Jaké typy mezinárodních trestných činů nejčastěji/typicky vyšetřujete a jaké formy mezinárodní policejní spolupráce k tomu využíváte?

Nejvíce nám chodí žádosti k nelegální migraci a inzertním podvodům.

2. Dá se určit počet prověřovaných/vyšetřovaných TČ se zahraničním přesahem za rok nebo kratší časový úsek v rámci Vašeho pracoviště?

Pro nás nerelevantní

2.1 Dá se říci, kolik spisů se zahraničním přesahem uzavřete ročně?

Viz předchozí odpověď

3. Dá se říci, jaká je u vás průměrná nebo obvyklá délka práce na spisu zahrnující spolupráci se zahraničním?

Tohle mohu asi trochu rozvést já. Je jasný, že nejvíce ovlivňuje práci právě ten mezinárodní přesah – jde však o to, jestli na úrovni nás, nebo mezinárodní justiční spolupráce. S některými zeměmi je výměna informací rychlá, co se týče operativy. Rumunsko, Ukrajina, Slovensko jsou odpovědi v rámci hodin/dní. Pak jsou tu státy jako Itálie nebo Anglie kde to je dost složitý a čekací doba je tak měsíc. No a pak je tu třeba USA kde se čeká i rok. Což je pro lhůty TR smrt.

3.1 Co podle Vás tuto délku ovlivňuje?

Tady se můžu zase vyjádřit za OOS, co ovlivňuje dobu k poskytnutí informací. Hlavním bodem je určitě závažnost TČ. Nikdo nebude prioritně řešit třeba kapesní krádež. U vražd a TČ na dětech je to však něco jiného. Taky je potřeba splnit nároky daného státu vůči jejich legislativě – třeba Anglie neposkytuje údaje k majitelům tel. číslo, když nejde o závažnou TČ. Musejí na to psát elaborát, jde to u nich přes „náměstka“ následně k soudu a poté stejnou cestou zpět. A často chodí žádosti typu „prověřujeme majetkovou trestnou činnost, v níž je zjištěno jako zájmové tel. č. ....“ to se pak do Anglie ani posílat nemusí, protože je výsledek jasný. Proto by každá žádost měla obsahovat raději informací více, než méně.

4. Jak byste popsal vlastní názor na úroveň spolupráce a efektivity mezi vaší organizací a zahraničními policejními orgány?

Jsou země, které jsou velmi ochotné i co se týče třeba prověrek na místě – nemají problém poslat hlídku se podívat, zda se osoba opravdu zdržuje na adrese. Jiné pak toto vyloženě neprovádí bez mezinárodní justiční spolupráce/ EVP. Je těžko soudit, která země nespolupracuje, protože nechce anebo protože nemůže – každá země má svá pravidla pro policejní spolupráci a své zákony, které jim umožňují jiné aktivity.

4.1 Je úroveň spolupráce ovlivněn např. zemí, se kterou spolupracujete?

Pro nás opět nerelevantní

4.2 Jsou země, se kterými se obecně podle Vás spolupracuje lépe?

Viz předchozí odpověď

5. Jakým způsobem komunikujete a vyměňujete informace s právními a policejními orgány/partnery v zahraničí?

INTERPOL, SIENA (EUROPOL), SIRENE (SIS), telefonicky, e-mailem, faxem.

6. Jakým způsobem zjišťujete bezpečnost a důvěrnost dat při komunikaci se zahraničními orgány/partnery?

INTERPOL, SIENA i SIRENE jsou samozřejmě šifrované zabezpečené kanály. SIENA má k tomu ještě hodnotící kódy, které určují, jak se s danou informací smí nakládat. Zda-li se může zpřístupnit dalším subjektům, jiným členským státům apod. K informacím co se dostanou na ŘMPS mají přístup pouze policisté s příslušnou bezpečnostní prověrkou (důvěrné a vyšší).

7. Jaké právní nástroje a postupy využíváte při práci na mezinárodním prověřování/vyšetřování?

Ze zkušenosti vím, že se nejvíce používá EVP/mezinárodní justiční spolupráce. Případně kontroly zavedené do SIS (skrytá, pobyt apod.) sám jsem pravidelně využíval v rámci působení na SKPV.

8. Jaká jsou nejčastější omezení a překážky při mezinárodním prověřování/vyšetřování a jak se s nimi snažíte vyrovnávat?

Z dob na SKPV můžu zmínit neskutečnou mašinerii, kterou je potřeba podstoupit než se vydá například EZR/MEZR. Vyhlášení pátrání po pobytu v CZ, souhlas se zadržením v CZ – na toto aspoň půl roku lhůta. Poté SIS po pobytu, šetření k pobytu v zahraničí – dalších x měsíců a poté u závažnější trestné činnosti EZR. Prodlevy pro „obhájení si“ vydání nadnárodního opatření jsou veliké.

8.1 Změřte se na zákonné lhůty na jednotlivé úkony – hodnotíte některé lhůty jako příliš dlouhé či příliš krátké?

Pro nás nerelevantní

8.2 Popište další omezení a překážky, které Vás napadnou (např. dostupnost překladů apod.).

Viz předchozí odpověď

9. Jaké změny nebo zlepšení byste ze svého pohledu navrhli pro efektivnější mezinárodní policejní spolupráci?

Lepší proškolení policistů a porozumění co vlastně policejní spolupráce je – komunikace mezi kolegy – získávání poznatků a výměna operativních informací.

10. Jaké jsou podle Vás hlavní přínosy, výhody či nevýhody mezinárodní spolupráce ve srovnání s řešením trestné činnosti pouze na národní úrovni?

Získání přehledu o trestné činnosti – mohu se dozvědět o způsobu páčání trestné činnosti, který v ČR ještě nebyl, případně s ním nemáme zkušenost a kolegové ze zahraničí mohou být klíčem k objasnění, případně tam mohou být experti, kteří mají danou problematiku tzv. „v malíku“.

11. Jak osobně hodnotíte účinnost a efektivitu mezinárodní policejní spolupráce v rámci boji proti trestné činnosti s přesahem do zahraničí?

Velmi pozitivně – bez této by to nešlo

Příloha H Polostrukturovaný rozhovor s krajským státním zástupcem

Pohlaví: Muž

Věk: 44

Působnost: KSZ HK

Délka praxe v rámci činnosti st. zástupce: 16 let

1. Jaké typy mezinárodních spoluprací v souvislosti s trestním řízením jsou nejčastěji předmětem Vašeho dožádání do zahraničí?

Co se týká mého postavení krajského státního zástupce, jsem jak žadatelem, tak i odpovědnou osobou, která žádosti přijímá k vyřízení. Co se však týká dožádání, tak drtivá část zahraniční spolupráce je zaměřena na EVP a EZR, kdy tato forma spolupráce se zahrnuje jak fází prověřování, tak fází vyšetřování. Ostatní formy spolupráce, např. žádosti cestou právní pomoci zahrnují tak 5% agendy. Z pozice své působnosti a konkrétního zaměření, se jedná převážně drogovou problematiku, přičemž převážná část mé agendy zahrnuje spolupráci s NPC.

2. Je možné specifikovat, jaký je celkový počet řešených případů, které se týkají mezinárodní justiční spolupráce se zahraničními partnery, za poslední rok?

Trestní spisy s prvkem zahraničního přesahu činí asi 25%, v průběhu roku 2023 jsou to asi 2 případy

2.1 Dá se říci, kolik případů s mezinárodním rozsahem končí ročně obžalobou?

Nelze tak snadno specifikovat, ale jedná se průměru tak o 2 – 3 případy ročně.

3. Dá se určit, jaká je průměrná nebo obvyklá doba vyřízení žádosti, která byla zasílána ke zpracování do zahraničí?

Řádově se jedná o měsíce, pokud mám stanovit průměrnou dobu, jedná se cca o 2 měsíce, které prodlužují vyšetřování oproti tuzemskému případu. Pověštinou se jedná o vazební věci, kde je stanovena lhůta až 1 rok, avšak pokud se nejedná o zásadní důkaz trestního řízení, není nutno čekat a spisový materiál se s obžalobou zasílá k soudu již po obdržení výsledku žádosti.

3.1 Jaké faktory podle vás ovlivňují délku prověřování / vyšetřování na těchto případech?

Jedná se v drtivé většině o lidský faktor. Dále tuto dobu ovlivňuje druh požadované informace, např. v případě svědecké výpovědi, zda je znám pobyt vyslychané osoby, či je její pobyt neznámý, apod.

4. Jak byste zhodnotil úroveň a efektivitu spolupráce mezi Vámi a zahraničními orgány v rámci spisových materiálů se zahraničním přesahem?

Nelze specifikovat, zobecnit, ale lze říci, že je na dobré úrovni.

4.1 Myslíte si, že úroveň spolupráce je ovlivněna zemí, se kterou spolupracujete?

Je to samozřejmě úkonu od úkonu, převážně jde vždy o dosah osoby, například zda je známý pobyt a osoba dostižitelná či nikoliv. Co se týká např. výslechů s dosažitelnou osobou, v tomto případě není žádný problém a žádost je vyřízena rychle. Základem dobré spolupráce je vždy osobní vazba se zahraničními partnery.

4.2 Existují země, se kterými je spolupráce obvykle úspěšnější nebo snazší?

Z mého pohledu a zkušeností je problém s Polskem. Naopak velmi dobrá spolupráce je se zeměmi, jako je Německo, Slovensko, Rakousko.

5. S jakými dožadovanými orgány, které jsou v zahraničí oprávněni přijímat mezinárodní spolupráci, komunikujete a jakým způsobem?

Komunikace probíhá převážně skrze SZ neboli prokuraturu dožadované země, ve výjimečných případech, např. Holandsko, je komunikace prováděna přes centra zahraniční mezinárodní spolupráce nazývané „Home Office“ nebo CAILC Central Authority for International Legal Cooperation" (Centrální úřad pro mezinárodní právní spolupráci).

Informace jsou získávány zejména formou EZR, musí být písemný, přeložený do mateřského jazyka dožadované země, pak se zanesse do informačního systému, SIS, SIRENE a poté následuje zadržení osoby. EVP opět písemně a zasílá se poštou nebo méně formální cestou mailem. Holandsko např. žádá zaslání žádosti elektronicky nebo faxem.

6. Jakým způsobem je zajištěna bezpečnost a důvěrnost dat v rámci mezinárodního trestního řízení?

Bezpečnost a důvěrnost dat se nijak nezjišťuje, komunikace probíhá pouze přes prokuraturu a kontaktní osoby, kdy není důvod si nedůvěřovat. Dále nutno poznamenat, že EVP, EZR není dokument s vyhrazenými nebo důvěrnými informacemi. Problém je s byrokracií, v případě zaslání nepřístupných (vyhrazených nebo důvěrných) informací je zapotřebí zaslání cestou diplomata a vyřízení takové žádosti se prodlužuje o další měsíce.

7. Jaké jsou nejběžnější omezení a překážky, se kterými se setkáváte při mezinárodním trestním řízení?

Skryté úkony a jiná právní úprava, která nemusí vyhovět vždy všem zemím současně. Například Polsko nemá ve svém trestním institutu zakomponované sledování a jedná se u nich pouze o policejní úkon, a tudíž ho neberou jako důkazní prostředek, tak jako v ČR. Jiná právní úprava. Úkony operativně pátrací. Výpovědi např. Anglie, na papír ve výkonu, procesní forma výpovědi na papír. Např. ve FR musí být u výpovědi soudce.

7. 1 Jak hodnotíte zákonné lhůty pro jednotlivé kroky v rámci trestního řízení - považujete některé z nich za příliš dlouhé nebo naopak příliš krátké?

Nemáme žádné omezení lhůtami, jsme omezeni pouze vazební lhůtou, která je však do 1 roku

7. 1 Popište další omezení a překážky, na které narazíte, například problémy s dostupností překladů a podobně.

Co se týká překladů, tak asi nejvíce překladů se provádí ve spolupráci s německými tlumočníky, vzájemná vazba zde funguje velice dobře. Všeobecně co se týká překladů se zeměmi v rámci EU, tak zde nejsou žádné větší problémy. Když odhlédneme od Evropy a EU jako takové, tak mohu zmínit spolupráci s exotickými zeměmi, kde se vyskytují problémy jak s tlumočníky, nedostatečné znalosti právní terminologie, tak se spoluprací. Z těchto zemí nedostaneme ani odpověď.

8. Jaké změny nebo vylepšení byste navrhli, aby mezinárodní justiční spolupráce byla pro potřeby trestního řízení efektivnější?

Obecně bych zmínil všeobecný lidský faktor, myšleno konkrétní spolupráci s konkrétní osobou, avšak nelze konkretizovat, je to o lidech. Například z mého pohledu, jelikož jsem i osobou, která přijímá žádosti z jiných zemí, mohu objektivně říci, že my jakožto Česká republika se snažíme vyhovět žádosti v co nejkratším možném termínu, což se mnohdy nedá říci naopak, když pomínu sousední státy, kde je to vcelku rychlé.

Dále bych zmínil překlady do mateřského jazyka dožadované země, ale jsem toho názoru, že já žádám, já překládám. Na to bych navázal a odpověděl na otázku, která se týká jazykové bariéry a jazykové vybavenosti všech zúčastněných subjektů neboli kolegů, kteří se na

mezinárodní spolupráci podílí. Zejména bych zmínil znalost anglického jazyka, protože kdyby všichni zúčastněné osoby podílející se na formálním procesu spolupráce mluvili jednou řečí, mohlo by se vše řešit na krátko nezabezpečeným způsobem a nemuselo by docházet k průtahům s vyřízením žádostí.

Dále bych považoval za nutnost sjednocení právních úprav všech zemí podílejících se na mezinárodní spolupráci, zejména v EU, viz legislativní úprava Polska ohledně sledování osob. Víím, že ke sjednocení právních úprav, zákonů nebo mezinárodních smluv v blízké době nedojde, avšak by mohli být na podobné úrovni.

10. Spatřujete při řešení mezinárodní kriminality v mezinárodní justiční spolupráci nějaké výhody či naopak?

Mezinárodní spolupráce je nezbytná v boji proti organizovaným skupinám i jednotlivcům, které se týkají trestné činnosti přeshraničního rozsahu, avšak v justiční mezinárodní spolupráci spatřuji spíše nevýhody a to zejména co se týká vyšších nákladů za tlumočníky, přepisy dokumentů, delší doby zpracování žádostí, větší pracnost se spisovou agendou, poučeními apod.

11. Jak byste osobně hodnotil účinnost mezinárodní justiční spolupráce z hlediska trestního procesu?

Abych se závěrem vyjádřil k hodnocení samotné mezinárodní justiční spolupráci, tak musím říci, že bez ní by to nefungovalo, ačkoliv je stále co zlepšovat, viz výše. Mezinárodní spolupráce i přes prodloužení vyšetřování, výrazně přispívá k trestnímu řízení a napomáhá boji proti mezinárodní trestné činnosti. Co se týká forem spolupráce jakými je EZR a EVP, tak toto spatřuji i přes výše uvedené nedostatky jako velmi efektivní a vcelku rychlé.

Příloha Ch Polostrukturovaný rozhovor s okresním státním zástupcem

Pohlaví: Muž

Věk: 42

Působnost: OSZ HK

Délka praxe v rámci činnosti st. zástupce: 15

1. Jaké typy mezinárodních spoluprací v souvislosti s trestním řízením jsou nejčastěji předmětem Vašeho dožádání do zahraničí?

Žádost o právní pomoc, EVP, Žádost o předání věci do ciziny

2. Je možné specifikovat, jaký je celkový počet řešených případů, které se týkají mezinárodní justiční spolupráce se zahraničními partnery, za poslední rok?

Jedná se o 5 – 7 žádostí, co se týká EVP a žádostí o mezinárodní justiční spolupráci. Co se týká žádostí o předání věci do ciziny, tak těchto je minimum, cca 1 za rok.

2.1 Dá se říci, kolik případů s mezinárodním rozsahem končí ročně obžalobou?

Jde o to, zda mezinárodní justiční spolupráce probíhá v prověřování nebo vyšetřování. V případě prověřování se stává, že věc je odložena, avšak u své agendy mám případy, u kterých je předpoklad, že skončí podáním obžaloby a jedná se o nadpoloviční většinu spisových materiálů. Co se týká vyšetřování, mohu říci, že tam je téměř 100% úspěšnost.

3. Dá se určit, jaká je průměrná nebo obvyklá doba vyřízení žádosti, která byla zasílána ke zpracování do zahraničí?

Vyřízení žádosti trvá cca 4 – 6 měsíců.

3.1 Jaké faktory podle vás ovlivňují délku prověřování/vyšetřování na těchto případech?

Délka zásadně ovlivňuje rychlost vyřízení žádosti, což ovlivňuje lidský faktor, ale zejména celý právní systém dané země.

4. Jak byste hodnotil úroveň a efektivitu spolupráce mezi Vámi a zahraničními orgány v rámci spisových materiálů se zahraničním přesahem?

Vždy se jedná o to, do jaké země je žádost o spolupráci zasílána, některé země reagují dříve, jiné později.

4.1 Myslíte si, že úroveň spolupráce je ovlivněna zemí, se kterou spolupracujete?

Dožadovaná země hraje zásadní vliv na vyřízení žádosti. Někde se jedná o marginální záležitost na okraji zájmu, kde hraje již klíčovou roli systém dané země, jak jsem již uvedl.

4.2 Existují země, se kterými je spolupráce obvykle úspěšnější nebo snazší?

Samozřejmě jsou země, které na žádost ani neodpoví, zejména se jedná o země v Asii v Africe, kromě severoafrických zemí, kde alespoň nějaká šance je. Zasilání žádostí do těchto zemí je spíše experimentální, ale to neznamena, že se tam žádost nezašle, spíše je šance na odpověď vysoce snížena.

Kvalitní spolupráce je s odstupem i s Velkou Británií a postsovětskými zeměmi jako je Ukrajina, a v částech, které nejsou tolik zasaženy konfliktem je v současné době spolupráce lepší než dříve. S Ruskem je spolupráce téměř nulová.

Naopak na nejlepší úrovni je spolupráce s evropskými zeměmi, kdy k tomuto souží právě i EVP, který je evropskou unií respektován. Kvalitní spolupráce je se všemi sousedními zeměmi,

kde se dají žádosti lépe zaurgovat i pomocí dobře provázané policejní spolupráce, jsou nám bližší kulturně, právním systémem a samozřejmě je zde více osobních kontaktů.

5. S jakými dožadovanými orgány, které jsou v zahraničí oprávněni přijímat mezinárodní spolupráci, komunikujete a jakým způsobem?

Jsou dvě varianty. Bod 1: EVP jsou zasílané napřímo danému státnímu zastupitelství podle místní příslušnosti, kdy je třeba nejprve zjistit místně příslušný orgán nebo SZ. Toto je vlastně bod 1 v rámci EU. Bod 2: Jinak funguje žádost o předání věci podle mezinárodních smluv, což není sjednocené ani v rámci EU. Pak už záleží na mezinárodní smlouvě, někdy je to zasíláno napřímo, my přes NSZ, poté pře dožadovaný ústřední orgán (SZ, prokuratury) a poté jejich soustavy níže.

Další jsou žádosti o právní pomoc, tedy mimo EU, kde je opět nutno dohledat, zda to jde zaslat přímo nebo přes jejich ústřední orgány, což je v menší míře než u předání věci, ale také se to dělá. Výhradně vše co žádám, je zasíláno poštou.

6. Jakým způsobem je zajištěna bezpečnost a důvěrnost dat v rámci mezinárodního trestního řízení?

Upřímně řečeno se důvěrnost dat nezjišťuje, horší je to se spisovou agendou vedenou v utajovaném režimu, avšak toto jsem zažil asi jednou za kariéru.

7. Jaké jsou nejběžnější omezení a překážky, se kterými se setkáváte při mezinárodním trestním řízení?

Hlavní překážka je formálnost a časový odstup vyřízení žádosti, což znamená, že nelze reagovat na aktuální formy vyšetřování a například u přeshraničního sledování je potřeba plánovat dopředu. Dále je potřeba si dopředu zjistit legislativní pravomoc v dané zemi, ne vždy je požadovaný úkon proveden, např. odposlechy v zahraničí, ale to už se jedná o jiný druh právního systému dané země.

7. 1 Jak hodnotíte zákonné lhůty pro jednotlivé kroky v rámci trestního řízení - považujete některé z nich za příliš dlouhé nebo naopak příliš krátké?

Například zákonné lhůty pro vyřízení právní pomoci neexistují.

7. 2 Popište další omezení a překážky, na které narazíte, například problémy s dostupností překladů a podobně.

Co se týká například překladů, tak čím exotičtější jazyk, tím větší problém sehnat tlumočnicka, který přeloží právní texty a zná právní terminologii.

8. Jaké změny nebo vylepšení byste navrhli, aby mezinárodní justiční spolupráce byla pro potřeby trestního řízení efektivnější?

Zásadně bych zavedl stanovení lhůty k vyřízení žádostí, například 3 měsíce. Mohly by být zavedeny lhůty na jednotlivé druhy úkonu, například žádost o listinné materiály by mohly být vyřízeny do jednoho měsíce. Co se týká sehnání osoby, provádění odposlechů, tam je to jiné. Úplná absence lhůt k vyřizování žádostí mi přijde z hlediska trestního řízení, kde jsou naopak na vše lhůty, špatná. Jsem přesvědčen, že absence lhůt vede k odsouvání těchto požadovaných informací až na poslední místo. Ale jsem si vědom toho, že na úrovni EU by spolupráce fungovala, avšak mimo EU by se musely upravit mezinárodní smlouvy s každým jednotlivým státem a mohlo by to vést k nechuti takové žádosti vůbec vyřizovat. To raději budeme mít výsledek později než vůbec.

Kdyby každá země brala mezinárodní spolupráci ve vyřizování žádostí za prioritu, tak by se nám ta snaha recipročně vracela. To by mohl být ten správný postup. Uzavírání mezinárodních smluv s co nejvíce zeměmi mimo EU, co už vede do politického přesahu.

9. Spatřujete při řešení mezinárodní kriminality v mezinárodní justiční spolupráci nějaké výhody či naopak?

Justiční spolupráce je z pohledu přeshraničního řízení nezbytná, avšak výhodou rozhodně není, narážíme na rigidnost, pomalost, zkosnatělost, překlady, jiné právní systémy.

10. Jak byste osobně hodnotil účinnost mezinárodní justiční spolupráce z hlediska trestního procesu?

Je to naprostá nezbytnost, hlavně z hlediska EU, kdy v současné době neexistují hranice. Tím, že pachatel odcestuje do jiné země, aby se tak vyhnul trestnímu stíhání, výrazně ztěžuje práci pol. a justičnímu orgánu. Existují finanční limity, žádá se oboustranná trestnost, např. zanedbání povinné výživy někde trestné je a jinde být nemusí a z toho důvodu je potřeba znát právní úprava v jednotlivých zemích.

Na druhou stranu naprosto nedostatečné, pomalé, často neúčinné. Z globálního hlediska jen kulháme. Psát si dopisy přes ústřední orgány (já na NSZ, ty to opraví a zašlou zpět, my zase přepracujeme, dále musíme nechat přeložit, někam se to zašle, tam nejsou lhůty.) Takhle se nedá dělat efektivní vyšetřování. Například kyberkriminalita, která nezná vůbec žádné hranice, a to nejen v EU. My je tady potom honíme s papíry, což je naprosto legrační a neefektivní. Pořád lepší než nic, ale je to hrozný.

Dobré je to tam, kde to funguje, ale je to málo. Naopak jsem rád, že jí vůbec máme. Dokud svět nebude ideální táhnoucí za jeden provaz, tak celá mezinárodní spolupráce bude mít své značné limity. Dokud si každá země bude držet individuální právní systémy, jiný přístup k trestní politice, jiné typy trestných činů, jinou strukturu a organizaci justičních systémů, tak to bude vždycky skřípat a to zmiňuji pouze EU.